

อิทธิพลของนวนิยายต้นแบบเรื่อง *Jane Eyre* และเรื่อง *Rebecca* ที่มีต่อนวนิยายไทย

นวนิยายของไทยที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตกอย่างเห็นได้ชัดเจนแนวหนึ่งคือ นวนิยาย กอธิคแนวพาฝัน เมื่อศึกษานวนิยายของไทยทั้ง 10 เรื่องคือ เรื่อง *แสงสุริย์* ของจินตะหรา(2501) *โดมทอง* ของ วราภา(2512) *ห่อขวัญ* ของ อรสา ทศนุต (2515) *คฤหาสน์ดำ* (2521) *วังไวคุณท์* (2526) ของจินตวีร์ วิวัธน์ *ปราสาทมီးด*(ม.ป.ท,2531) ของ จุลลดา ภักดีภูมินทร์ *คุณหญิงสีวิกา* (2534) *รักเดียวของเจนจิรา* (2536) ของ นิดา เภาเคหาสน์ (2536) และ *วังวารีย์*(2544) ของ โสภี พรรณราย พบว่านวนิยายของไทยรับอิทธิพลหรือสูตรจากนวนิยายต้นแบบทั้งสองเรื่องและปรากฏอยู่โครงเรื่อง แนวคิด ตัวละคร และฉาก

3.1 อิทธิพลด้านโครงเรื่อง

เนื่องจากนวนิยายไทยที่นำมาศึกษาเป็นนวนิยายที่ให้ความสำคัญในเรื่องราวของความรักระหว่างหนุ่มสาวที่ประสบอุปสรรคหรือความขัดแย้งอันเป็นเหตุทำให้ความรักของคนทั้งคู่ไม่ราบรื่นในการวางโครงเรื่องตามองค์ประกอบของโครงเรื่องจึงไม่ซับซ้อนมากนักแต่ครบถ้วนตามองค์ประกอบของการลำดับเรื่อง และเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุผลจนกระทั่งจบเรื่อง

ในนวนิยายทั้ง 10 เรื่องของไทย มีสองเรื่องที่ ปรากฏความในคำนำของนวนิยายเรื่องคือ *รักเดียวของเจนจิรา* ของนิดา กล่าวถึงการนำเค้าโครงเรื่อง *เจน แอร์* และ *รีเบกกา* มาดัดแปลงเป็นนวนิยายไทยเพื่อช่วยในการอ่านหนังสือนอกเวลาของนิสิตนักศึกษาและเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าวนวนิยายที่รับอิทธิพลทั้งสองเรื่องของไทยจึงถูกตั้งชื่อให้คล้ายคลึงกับนวนิยายเรื่องเดิมมากที่สุด

วรรณกรรมของโลกนั้นมีอยู่หลายเรื่องที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลา หรือ บางเรื่องก็เป็นหนังสือบังคับในเวลาของนักเรียน นิสิต นักศึกษา (...) ต้องขอขอบคุณทัศนทิกาหรือนิดาที่ได้ทำให้รีเบกกาและเจน แอร์ ไม่เป็นยาขมหม้อใหญ่ของนิสิต นักศึกษาต่อไป...¹

¹ นิดา, *รักเดียวของเจนจิรา*, (กรุงเทพฯ : หนี๊กจีน, 2536), หน้าคำนำ.

แม้ว่าเวลาที่ตีพิมพ์ของนวนิยายสองเรื่องคือ*รักเดียวของเจนจิวา*(2536)และ*คุณหญิงสีวิกา* (2534) จะไม่ห่างจากปัจจุบัน(พ.ศ.2546)มากนัก แต่การแปล*เจน แอร์*เพื่อเป็นคู่มือในปี พ.ศ. 2517 ของ ประเวศ ศรีพิพัฒน์² และการแปล*เรื่องรีเบกกา*ของวิโรจน์ สารรัตนะ เพื่อเป็นหนังสือคู่มือที่ใช้เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5³ แสดงให้เห็นว่ามีการนำนวนิยายตะวันตกทั้งสองเรื่องมาเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาหรือหนังสือประกอบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในประเทศไทย ก่อนหน้านั้นคนไทยโดยทั่วไปน่าจะรู้จักนวนิยายทั้งสองนี้แพร่หลายมาตั้งแต่ จูเลียตแปล*เจน แอร์*จากฉบับของชาร์ลอตต์ บรองเต *ตีพิมพ์*หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์*สหประชาชาติ* ในปี พ.ศ.2478⁴ พิมพ์ จันทพิมพ์ แปล *รีเบกกา* ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายวัน*ราว*ปีพ.ศ.2485⁵ บุญเนื่อง บุญยเนตร ผู้แปล *รีเบกกา* อีกสำนวนกล่าวถึงนวนิยายเรื่องนี้ว่านวนิยายเรื่องเคยได้รับการถ่ายทอดไปสู่บทภาพยนตร์โดยอัลเฟรด ฮิชค็อก ในเรื่อง *Rebecca*⁶ ในขณะที่*เจน แอร์*ได้รับการถ่ายทอดเป็นภาพยนตร์เช่นกัน ความมีชื่อเสียงของตัวนวนิยายเองทั้งการเผยแพร่ในรูปแบบของภาพยนตร์และการให้ความสำคัญในการนำมาใช้ประกอบการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ทำให้นวนิยายทั้งสองเรื่องอิทธิพลในการสร้างสรรค์นวนิยายของไทยในแนวเดียวกันนี้ตั้งแต่ปีพ.ศ.2501⁷ เป็นต้นมา

ในขณะที่นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของชาร์ลอตต์ให้ความสำคัญกับการเรียกร้องความไม่เสมอภาคของสตรี⁸ อันเป็นผลมาจากการปฏิบัติอุตสาหกรรม นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยไม่ได้รับแนวคิดเรื่องสิทธิสตรีมาใช้มากนักเพราะสังคมไทยและความสัมพันธ์ของชายหญิง

² Margery Green, *คู่มือ Jane Eyre*, แปลโดยประเวศ ศรีพิพัฒน์(กรุงเทพฯ : วีรธรรม,2517),หน้าถ้อยแถลงของผู้แปล.

³ A.S.M.Ronaldson, *คู่มือ Rebecca* ,แปลโดยวิโรจน์ สารรัตนะ, (กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2520), หน้าคำนำ.

⁴ ชาร์ลอตต์ บรองเต,*รักของเจน แอร์*,แปลโดย จูเลียต(กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น,2513),คำแถลงหน้า 974.

⁵ ดาฟเน ดูโมริเย,*รีเบกกา*,แปลโดยพิมพ์ จันทพิมพ์(กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์-วิชาการ,2511), หน้าคำนำ.

⁶ A.S.M.Ronaldson,*รีเบกกา*,แปลโดยบุญเนื่อง บุญยเนตร(กรุงเทพฯ: ประมวลสาส์น,2508),หน้าคำนำ.

⁷ ผู้วิจัยยึดตามปีที่พิมพ์นวนิยายเรื่อง*แสงสุริย์* ของจินตะหรา (พ.ศ.2501)พิมพ์โดยสำนักพิมพ์คลังวิทยาเป็นฉบับที่เก่าที่สุด ที่ผู้วิจัยค้นพบจากแหล่งข้อมูลต่างๆและคาดว่านวนิยายเรื่อง *ปราสาทมืด* ของ จุลลดา ภักดีภูมินทร์ แม้ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์แต่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์เดียวกัน คงได้รับการตีพิมพ์ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน.

⁸ ชาร์ลอตต์ บรองเตเขียนไว้ในคำนำเรื่อง*เจน แอร์*ถึงการพยายามให้สังคมตัดสินงานของเธอตามมาตรฐานของการเขียนมากกว่ามองว่าเธอเป็นผู้หญิง, ดูบทที่ 2.

ในครอบครัวมีลักษณะและมีวิถีคิดที่แตกต่างไปจากสังคมตะวันตก⁹ ความแตกต่างระหว่างเพศจึงไม่ใช่เรื่องสำคัญในนวนิยาย นวนิยายของไทยเรื่อง*รักเดียวของเจนจิรา* แม้จะใช้ชื่อตัวละครมาเป็นชื่อของเรื่องแต่เพื่อให้เห็นว่านวนิยายของไทยให้ความสำคัญของเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับตัวละครมากกว่าชื่อนวนิยายเรื่องนี้จึงใช้ชื่อว่า*รักเดียวของเจนจิรา* ชื่อของนวนิยายนิยมสะท้อนให้เห็นความสำคัญของสถานที่เพราะเหตุการณ์ทุกอย่างเกิดขึ้นในสถานที่นั้น เมื่อสถานที่สำคัญดังที่กล่าวมาชื่อของนวนิยายแนวนี้ของไทยจึงถูกตั้งตามชื่อของสถานที่ เช่น *แสงสุริย์* ของจินตะหรา ตั้งชื่อตามชื่อของวังแสงสุริย์ และ *โดมทอง* ของวราภา ตั้งชื่อตามสถานที่สำคัญในเรื่อง เป็นต้น

ไม่ว่าอิทธิพลนั้นจะส่งต่อในลักษณะใดก็ตามสิ่งที่รับมาเป็นวัสดุทางวรรณกรรมซึ่งอยู่ในรูปของศิลปะแล้ว เมื่อเข้าสู่งานของนักเขียนอีกชาติหนึ่งก็จะมีการดัดแปลงด้านวิธีการใช้หรือวัตถุประสงค์อันจะทำให้สิ่งที่รับมามีความหมายใหม่ในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป¹⁰ แม้เนื้อเรื่องของนวนิยายทั้งสองกลุ่มจะถูกนำเสนอแตกต่างกันออกไป เมื่อศึกษานวนิยายกออิคแนวพาฝันของไทย “สูตร” มาใช้ในการสร้างโครงเรื่อง อันได้แก่ การเปิดเรื่อง ขั้นตอนของการเปิดตัวละครเอกหญิง การผูกปมของเรื่องด้วยการสร้างปริศนาและการคลี่คลายเรื่อง

3.1.1 บทเปิดเรื่อง : ขั้นตอนของการเปิดตัวละครเอกหญิง

นวนิยายแนวนี้ของไทยล้วนเปิดเรื่องและใช้เนื้อที่ส่วนแรกของนวนิยายด้วยการนำเสนอตัวละครเอกหญิง จากตารางข้างล่างแสดงให้เห็นได้ว่าในบทเปิดเรื่อง ทุกเรื่องจะสร้างตัวละครเอกหญิงให้เป็นเด็กกำพร้าอันเป็นลักษณะของตัวละครตามอย่างนวนิยายต้นแบบ บางเรื่องให้ภูมิหลังพื้นเพ ลักษณะรูปลักษณ์ภายนอกและการพบกันในครั้งแรกของตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายและบอกให้ผู้อ่านทราบถึงเหตุผลของการเข้าไปอยู่ในตัวคุณหาสน์หรือปราสาทของตัวละครเอกหญิงซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ตัวละครได้ค้นพบปริศนาหรือความลึกลับที่ซ่อนอยู่ในคุณหาสน์นั้น

⁹ การปฏิวัติอุตสาหกรรมในตะวันตกในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17-18 ทำให้ผู้หญิงถูกตัดขาดจากการผลิตและทำให้ผู้หญิงมีเวลามากขึ้น ผู้หญิงชนชั้นสูงและชนชั้นกลางจำนวนมากที่มีฐานะร่ำรวย มีการศึกษามากขึ้นทำให้พวกเธอเป็นกำลังสำคัญของการเรียกร้องสิทธิของผู้หญิงในช่วงเริ่มแรก ประกอบกับได้เกิดการปฏิวัติทางการเมือง กระแสความคิดในเรื่องอิสรภาพและสิทธิเท่าเทียมกันของมนุษย์กลายเป็นอุดมการณ์ทางสังคมที่เป็นที่ยอมรับ สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเกิดสตรีนิยมและนำไปสู่การเกิดขบวนการเรียกร้องสิทธิสตรี, วารุณี ภูริสินสิทธิ์, *สตรีนิยม: ขบวนการอุดมคติแห่งศตวรรษที่ 20* (กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2545), หน้า 27.

¹⁰ สุธา ศาสตรี, *วรรณคดีเปรียบเทียบ*, หน้า 190.

ชื่อเรื่อง/ชื่อตัวละคร	ลักษณะการเข้าไปอยู่ในสถานที่สำคัญในเรื่อง
<p style="text-align: center;">นวนิยายตะวันตกต้นแบบ</p> <p>1. เจน แอร์ ของชาร์ลอตต์ บรอนเต/ เจน แอร์ กำพร้าบิดาและมารดา</p> <p>2. รีเบกกา ของดาฟเน คูโมริเย/ ตัวละคร ไม่มีชื่อ กำพร้าบิดามารดา มีรายได้จากการเป็นคนรับใช้ติดตามระหว่างเดินทางท่องเที่ยว</p>	<p>สมัครไปเป็นครูสอนประจำตามบ้านที่คฤหาสน์ธอร์นฟีลด์</p> <p>แต่งงานกับมิสเตอร์เดอวินเทอร์เจ้าของคฤหาสน์มันเดอเลย์ที่เพิ่งจะสูญเสียภรรยา</p>
<p style="text-align: center;">นวนิยายของไทย</p>	
<p>1. รักเดียวของเจนจิรา ของนิดา/ เจนจิรา กำพร้าทั้งบิดามารดาพอจะมีมรดกอยู่บ้าง</p> <p>2. คุณหญิงสีวิกา ของนิดา/ นิตาชล กำพร้าทั้งบิดามารดา มีรายได้จากการเป็นคนรับใช้ติดตามระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว</p>	<p>สมัครไปเป็นครูสอนประจำตามบ้านที่คุ้มทิฆัมพร</p> <p>แต่งงานกับมณีสวีร์เจ้าของคฤหาสน์พิมานแมนที่เพิ่งจะสูญเสียคุณหญิงสีวิกากภรรยาไป</p>
<p>3. แสงสุรีย์ ของจินตะหรา/ ไชติรส กำพร้าบิดาอาศัยอยู่กับมารดาและย่าที่มีฐานะประกอบอาชีพเป็นครูสอนในโรงเรียนอนุบาลของพี่สาว</p>	<p>อาสาเป็นคู่หมั้นปลอมของไอศูรย์และที่จะเป็นประมุขคนต่อไปของวังแสงสุรีย์</p>
<p>4. ปราสาทมณี ของจุลลดา ภัคดีภูมินทร์/ หม่อมเจ้าหญิงอุมารังษีกำพร้าพระบิดามีสมบัติเก่าของตายาย</p>	<p>ได้รับข้อเสนอการทำงานเป็นครูสอนหนังสือน้องสาวที่พิการของหมอมะรดเจ้าของปราสาทไม่ปรากฏชื่อ</p>
<p>5. หอขวัญ ของอรสา ทศนุด/ เกล้านภา กำพร้ามารดา ส่วนบิดาต้องหลบหนีความผิด ทิ้งทรัพย์สินไว้ให้คือบ้านที่เป็นมรดกร่วมกับอา</p>	<p>แต่งงานกับเจ้าของหอขวัญโดยมีข้อแลกเปลี่ยน</p>

6. โดมทอง ของวราภา/ วิรงรอง กำพำรำ บิดาพอมีสฐานะอยู่บ้าน	ตั้งใจไปเป็นพยาบาลดูแลผู้ป่วย แต่ไม่ได้ทำงาน และถูกอดีตอร์เจ้าของโดมทองขอให้อยู่ต่อเพื่อพิสูจน์ตนเองในเรื่องที่เข้าใจผิด
7. คฤหาสน์ดำ ของจินตวีร์ วิวัธน์/วีรยา กำพำรำบิดา ส่วนมารดาแต่งงานใหม่ไม่นานก็เสียชีวิต เธอจึงหาเลี้ยงตัวเองด้วยการหางานพิเศษเพื่อช่วยให้ตัวเองเรียนจบ	สมัครงานไปเป็นเลขาส่วนตัวของพระลอบ เจ้าของหอฤทธยา
8. วังไวภูณธ์ ของจินตวีร์ วิวัธน์/ รมย์ลดากำพำรำบิดามารดา มีรายได้จากค่าเช่าบ้าน	ถูกตามตัวเข้าไปอยู่ในวังไวภูณธ์ โดยที่ตนเองไม่รู้ ว่าตนเองคือทายาทโดยตรงของท่านหญิงพิไลลักษณ์
9. เงามเคหาสน์ ของโสภี พรรณราย/ ปานไพลินเป็นเด็กกำพำรำที่แหม่มมากาเร็ด ขอมมาเป็นลูกบุญธรรมจึงใช้ชีวิตเติบโตในต่างประเทศ	มาตามหาแหม่มคาเรียลที่หายสาบสูญไปในบ้านของหลวงอรรดคุณตาของภูวิศ
10. วังวารี ของโสภี พรรณราย/ ริสา กำพำรำบิดามารดาประกอบอาชีพเป็นนักเขียนอิสระ	เข้าไปตามหาน้องสาวของเพื่อนที่หายสาบสูญไป ขณะพักอยู่ในวังวารี

นวนิยายของไทยแสดงลักษณะของความแตกต่างให้เห็นคือ ตัวละครเอกของไทยไม่ถูกกดดันเพราะความยากจนมากเหมือนนวนิยายตะวันตกเพราะมีเงินทองที่จะเลี้ยงชีพตนเองได้และการอาศัยอยู่กับผู้อื่นนั้นเป็นไปในลักษณะของการอุปถัมภ์ด้วยความรักอันเป็นผลมาจากสังคมไทยเป็นสังคมแบบเครือญาติที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด ทำให้ตัวละครเอกหญิงได้รับการเลี้ยงดูแบบลูกหลาน ในขณะที่สังคมตะวันตกเป็นสังคมขนาดเล็กกว่าแม้จะมีความสัมพันธ์ทางสายเลือดแต่ชีวิตการเป็นอยู่เป็นไปในลักษณะของต่างคนต่างอยู่

นวนิยายทั้งต้นแบบและนวนิยายของไทยที่ดัดแปลงมาจากเรื่องเจเน แอร์ ต่างก็เปิดเรื่องเหมือนกันคือให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครเอกหญิงในขณะที่มีอายุประมาณ 10 ขวบเป็นเพียงเด็กกำพำรำที่อาศัยอยู่กับครอบครัวของคนอื่น บทเปิดเรื่องเจเน แอร์ ของชาร์ลอตต์ บรองเต ใช้ความยาวของบทที่ 1 เพียง 3 หน้า ผู้อ่านก็สามารถรู้จักตัวละครเอกในภาพลักษณ์ของเด็กกำพำรำที่นิสัยไม่ดี ขณะที่รักเดียวของเจเนจิวรา ของนิตานนวนิยายของไทยใช้ความยาวของหน้ากระดาษในบทเปิดเรื่อง

ถึงหน้าที่ 15 ผู้อ่านจึงทราบว่าเจนจิราเป็นเด็กกำพร้าสูญเสียบิดามารดาจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ แม้จะเป็นเพียงผู้อาศัยอยู่ในบ้านนราภิบาลแต่เจนจิรายังคงมีห้องแถวตามสิทธิ์ของมารดาเหลืออยู่ ถึงจะถูกนางยุพาผู้เป็นป้าสะใภ้ปิดบังไว้และย้ายออกขายไปบ้างก็ตาม

หล่อนกำพร้าทั้งบิดาและมารดา เมื่อมีอายุเพียงสองขวบครั้งยังไม่รู้สึกถึงความสูญเสียเท่าไร เมื่อมาได้อยู่ในบ้านหลังใหญ่มีญาติพี่น้องวัยใกล้เคียงกันและมีบุรุษวัยกลางคนผู้หนึ่งต้อนรับรับหล่อนอย่างอบอุ่น เจนจิราก็เลิกร้องไห้หามารดาหลังจากนั้นไม่นาน¹¹

“คุณแม่ท่านสั่งไว้ ถ้าฉันตามตัวจันทพบก็ให้แบ่งห้องแถวที่ตลาดครึ่งหนึ่งให้จันทไป”¹²

“ห้องแถวนั้นเป็นของเจนจิราครึ่งเดียว นอกนั้นเป็นของเธอหมด”¹³

เจน แอร์ในนวนิยายต้นแบบได้รับมรดกเมื่อลู่งที่ประสบความสำเร็จจากการค้าออกตามหาหลานสาวออกตามหาหลานสาวเพื่อให้เป็นทายาทรับมรดกของเขาเนื่องจากไม่มีทายาท

การพรรณนาลักษณะความกำพร้าของตัวละครเอกหญิงที่ชื่อเจนในนวนิยายเรื่องเจน แอร์ ใช้การเล่าเรื่องด้วยบุรุษสรรพนามบุรุษที่ 1 “ฉัน” การนำเสนอเรื่องในตอนนี่จึงเป็นแบบผู้เล่าเรื่องเป็นผู้เปิดเผยเนื้อเรื่องและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตัวละครออกมาทำให้ตัวละครมีจิตสำนึกเหมือนคนจริงๆ สามารถโน้มน้าวผู้อ่านให้เกิดความรู้สึกเห็นใจตัวละครที่ต้องประสบกับโชคชะดาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

ขณะที่นวนิยายของไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการนำเสนอปัญหา เล่าถึงตนเองสลัดกับการดำเนินเรื่องด้วยบทสนทนาของตัวละครเพื่อให้ผู้อ่านมองเห็นความขัดแย้งที่มีผลให้ตัวละครต้องถูกเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ ภาพของตัวละครเอกถูกฉายารายรังแตกต่างจากภาพในนวนิยายต้นแบบที่ตัวละครเอกถูกส่งไปอยู่โรงเรียนมูลนิธิเพราะตัวละครเองมีนิสัยไม่ดีก้าวร้าวกับผู้ใหญ่ ขณะที่เจนอยู่ที่โรงเรียนไลวูดกฎระเบียบของโรงเรียนและพฤติกรรมของครูบางคนในโรงเรียนมูลนิธิทำให้ตัวละครเอกไม่สามารถดำรงอยู่ในสถานที่เดิมหรือสังคมเดิมได้อย่างมีความสุข จึงเขียนจดหมายไปสมัครงานเป็นครูสอนประจำตามบ้านและในที่สุดคฤหาสน์ธอร์นฟีลด์รับเธอเข้าทำงาน

บทเปิดเรื่องเรื่อง *คุณหญิงสวิตกา* กล่าวถึงนิสาชซึ่งเป็นเพียงคนรับใช้ติดตามหม่อมอรวรรณ หน้าแรกๆของบทนี้ให้ภูมิหลังเกี่ยวกับความกำพร้าของตัวละครเอกหญิงและบรรยายบุคลิกของนิสาชในวัยสดใสและมองโลกในแง่ดีก่อนพบกับมนัสวีร์ที่กำลังมีปัญหาความขัดแย้งกับตัวเอง ต่างจากบทเปิดเรื่องของนวนิยายคือ *รีเบกกา* เล่าเรื่องเหตุการณ์ในขณะที่ตัวละคร

¹¹ นิดา, *รักเดียวของเจนจิรา*, เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: หมึกจีน, 2536), หน้า 15.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 33.

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 34.

เอกหญิงผ่านเรื่องเลวร้ายในชีวิตไปแล้วช่วงหนึ่ง ก่อนจะย้อนไปถึงวัยเยาว์โดยไม่มีการเอ่ยชื่อ ขณะดำเนินเรื่องมีเหตุการณ์ที่ตัวละครเขียนชื่อตนเองลงในการ์ดเพื่อบอกลาตัวละครเอกชายเพียงแต่ผู้อ่านไม่ทราบ

นวนิยายของไทยกล่าวถึงความเป็นเด็กกำพร้าต่างไปจากของนวนิยายต้นแบบอย่างเห็นได้ชัดคือ ในนวนิยายต้นแบบความกำพร้าแสดงในลักษณะของสภาพของคนขาดที่พึ่ง ไม่มีเงิน ไม่มีที่อยู่ต้องทนอาศัยอยู่กับคนอื่น ความขัดแย้งนั้นมีส่วนผลักดันให้ตัวละครเอกเกิดความรู้สึกอยากเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ที่ภาวะเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย ขณะที่นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยไม่กดดันจนทำให้ตัวละครเอกหญิงมีนิสัยไม่ดีและไม่ตกอับจนถึงขนาดอนาถาเพราะการไร้ที่อยู่ ยังคงพึ่งพาตนเองได้เพราะมาจากครอบครัวที่เคยมีฐานะมาก่อนกำพร้าบิดาหรือมารดาเพียงคนใดคนหนึ่งหรือถ้ากำพร้าทั้งบิดาและมารดาตัวละครเอกหญิงของไทยจะต้องมีเงินทองหรือมรดกที่พอที่จะส่งเสียตนเองให้เรียนจนสำเร็จได้

นิศาชลตัวละครเอกหญิงเรื่อง*คุณหญิงสิริก้า* ของนิดา เป็นเด็กกำพร้าเหมือนเรื่อง *รีเบกกา* “ พ่อแม่ตายเพราะเครื่องบินตก บ้านถูกจ่านองใช้จ่ายในการเรียนของนิศาชล ” ¹⁴

ผู้ประพันธ์ใช้เนื้อที่หน้ากระดาษจนถึงหน้า 123 ให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวละครเอกหญิง เช่น บอกให้รู้ถึงกิจกรรมในยามว่างของนิศาชลคือ ชอบวาดรูป เล่นเทนนิส รวมทั้งการตายเพราะอุบัติเหตุเครื่องบินตกของครอบครัวที่บอกให้รู้ว่าครอบครัวของนิศาชลเคยมีฐานะมาก่อน แม้อยู่ในฐานะคนติดตามหม่อมอมรวงศ์ขณะที่เดินทางนิศาชลมีความมั่นใจในการเดินเข้าไปในสถานที่โอโถงของโรงแรม ความมีเสน่ห์ สดใสช่างเจรจาของเธอทำให้มันส์วีร์เจ้าของคฤหาสน์พิมานแมนพอใจและเสนอทางเลือกแต่งงานกับเขาแทนการเดินทางท่องเที่ยวไปกับนายจ้างและกลายเป็นคุณผู้หญิงคนใหม่ของพิมานแมน ขณะที่ในนวนิยายต้นแบบตัวละครเอกหญิงมีเสน่ห์อยู่ที่ความเป็นคนซื่อสัตย์ประหม่าและตื่นอยู่ตลอดเวลาเธอพัฒนาบุคลิกจนกระทั่งกลายเป็นคนมั่นใจในตอนจบของเรื่อง

นวนิยายเรื่อง*แสงสุรย์* ของจินตะหราเป็นนวนิยายเรื่องหนึ่งที่คล้ายกับเรื่อง*รีเบกกา* ของดาฟเน ดูโมริเย กล่าวคือให้ความสำคัญกับตำแหน่งนายหญิงของวังแสงสุรย์เหมือนรีเบกกาที่เป็นอดีตของคฤหาสน์มันเดอเลย์ที่ยากจะลบความสำคัญออกไปทั้งที่เสียชีวิตแล้ว แม้จะมีเพียงชื่อแต่อดีตของเธอก็ทำให้ตัวละครเอกหญิงเกิดความขัดแย้งส่งผลให้เธอพยายามพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของเธอเองจนได้รับการยอมรับในตำแหน่งนายหญิงในที่สุด *แสงสุรย์* ของจินตะหรา รีเบกกาจึงเทียบได้กับตริภาคู่หมั้นของตัวละครเอกชายที่มีชีวิตอยู่และแสดงบทบาทของการวางแผนตำแหน่งนายหญิงด้วยตัวเธอเอง ขณะที่ในนวนิยายเรื่อง*รีเบกกา*ผู้ทำหน้าที่วางแผนตำแหน่ง

¹⁴ นิดา, *คุณหญิงสิริก้า*, เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: หมีกิม, 2534), หน้า 7.

คือมิสซิสเดนเวอร์แม่บ้าน นวนิยายไทยเรื่อง *แสงสุริย์* ใช้เนื้อที่ในบทเปิดเรื่องเปิดตัวละครที่ชื่อ ตีรกาเพราะเธอเป็นปัจจุบันของวังแสงสุริย์ไม่ใช่อดีตเหมือนรีเบกกา ผู้อ่านได้พบตัวละครเอกหญิงชื่อโซติรสในบทที่ 3 ในหน้าที่ 30 ขณะที่ม.ร.ว.ไอศูรย์เดินทางกลับจากสงครามเกาหลีทั้งคู่พบกันบนรถไฟ ความกำพ้อของโซติรสไม่ถูกกล่าวถึงตรงๆผู้อ่านทราบภูมิหลังของเธอว่ามีเพียงมารดาซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกันกับย่าในบริเวณเดียวกันของบ้านที่เป็นโรงเรียนอนุบาลเล็กๆแต่ทันสมัย โซติรสเป็นครูที่สอนด้วยความรู้สึกสนุกสนานมากกว่าความการกดดันในเรื่องกำพ้อที่ต้องชวนขวยหาเลี้ยงชีพด้วยตนเอง ภาพของโซติรสที่ปรากฏในสายตาของไอศูรย์ไม่ต่างจากตัวละครเอกหญิงที่ไม่มีชื่อในเรื่อง *รีเบกกา* ด้วยเสื้อผ้าที่ดูธรรมดา ๆ

เป็นเด็กหุ่นมากกว่าหญิงสาว หน้าอ่อน เกลี้ยงเกลา คางแหลมผมยาวไม่ได้ตัด รวบผมไปผูกไว้ข้างหลังลักษณะเหมือนหางม้าเมื่อประกอบเข้ากับเครื่องแต่งกายคือกางเกงผ้าเนื้อหยาบสีดำ ยาวลึบถึงข้อเท้า เชิ้ตแขน(...)ยังดูหล่อนเป็นเด็กชายแก่นๆคนหนึ่งทีเดียว¹⁵

โซติรสทักทายเขาก่อนด้วยคิดว่าเขาคือชายที่ใช้ชื่อไอศูรย์และเดินร่ำกับเธอในโรงแรมหรูที่หัวหิน พฤติกรรมในขณะที่สนทนากันตลอดจนการเล่าเรื่องพรรณนาให้เห็นบุคลิกลักษณะบางประการของตัวละครเอกหญิงที่ดูเป็นผู้หญิงที่คล่องแคล่ว ใช้ชีวิตหรูหราทันสมัยคล่องสังคม นิยมการเดินร่ำ และน่าจะสูบบุหรี่ด้วยเพราะพกไฟแช็กซึ่งไอศูรย์เองก็ยอมรับบุคลิกเช่นนั้น

ไอศูรย์ชี้แจงหยิบบุหรี่ยื่นให้ โซติรสปฏิเสธ เขาจึงหยิบเอาไว้สำหรับตนเอง เมื่อเขาคาบบุหรี่ไว้ในปากแล้วควานหาไม้ขีดในกระเป๋าโซติรสก็ควักไฟแช็กออกมาจากเสื้อจุดไฟจ่อปลายบุหรี่ให้เขาอย่างคล่องแคล่ว (...) หญิงสาวดับไฟ ทิ้งกล่องใส่กระเป๋าเสื้อตามเดิม¹⁶

ความแก่นของโซติรสทำให้เธออาสาเข้าไปในวังแสงสุริย์ในฐานะคนรักของไอศูรย์เพื่อตอบตาทุกคนว่าเขาไม่ได้เสียใจที่ตีรกาหมั้นกับน้องชายแทนเขาที่เคยหายสาบสูญ ในที่สุดเธอก็กลายเป็นผู้หญิงตัวจริงที่ไอศูรย์เลือกแต่งงานด้วย

บทเปิดของนวนิยายเรื่อง *ปราสาทมิด* ของจูลดา ภัคตีภูมินทร์ เปิดเรื่องด้วยการโต้เถียงระหว่างหม่อมเจ้าหญิงอุมารังษีกับหม่อมอมรรมารดา บทนี้ผู้อ่านสามารถประมวลจนได้ภาพของตัวละครเอกหญิงที่แตกต่างจากตัวละครเอกหญิงในเรื่องอื่นๆเพราะด้วยศักดิ์ของความเป็นหม่อมเจ้ากำพ้อบิดาและมารดากำลังแต่งงานใหม่เพราะเห็นแก่ความสุขส่วนตัวกับคนที่มีฐานะร่ำรวย

¹⁵ จินตะหราว. *แสงสุริย์*, เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: บรรณาคาร, 2522), หน้า 3-4.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 40.

แต่ต่ำศักดิ์กว่าทั้งยังเป็นคนที่เคยอาศัยอยู่ในบ้านตายายมาก่อน หลังจากเสด็จในกรมสิ้นพระชนม์ ทำให้ฐานะของครอบครัวแอ้งลงเพราะหม่อมอรเป็นเพียงหม่อมในจำนวนหลายคนของเสด็จในกรม

หม่อมอรถูกส่งถวายตัวต่อเสด็จในกรมตั้งแต่อายุ 16 มีโอรสธิดา 2 องค์คือ ม.จ.ชายพงศ์อิศรา และม.จ.หญิงอุมารังษี เมื่ออุมารังษีชนม์ได้ 2 ขวบ พงศ์อิศราเพียง 5 ขวบเสด็จในกรมก็สิ้นพระชนม์¹⁷

เมื่อเสด็จในกรมสิ้นพระชนม์แล้ว หม่อมออร์กัพาโอรสธิดามาอยู่กับเจ้าคุณพ่อคุณหญิงมารดา เพราะนิสัยพุ่มเฟือยและเล่นการพนันทำให้หม่อมอรเลือกนายเม้งเพื่อช่วยกู้ฐานะการเงินของตนเอง การต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวขณะพี่ชายเดินทางไปเรียนต่อต่างประเทศและความไม่พอใจการแต่งงานกับคนที่ต่ำศักดิ์กว่าของมารดา ทำให้หม่อมเจ้าหญิงอุมารังษีตัดสินใจออกจากบ้านและได้พบกับหม่อมภรตขณะโดยสารรถไฟไปทางเหนือ ความสูงศักดิ์ของหม่อมเจ้าหญิงจึงถูกปิดบังไว้เหลือเพียงความเป็นผู้หญิงธรรมดาที่ชื่ออุมากำลังเดินทางไปเชียงใหม่เพื่อหาเพื่อนและหางานทำ งานที่ตนพอจะทำได้และเพิ่งจะนึกออกอย่างไม่แน่ใจเมื่อถูกหม่อมภรตถามคืองานเป็นครู หม่อมภรตจึงชวนเธอไปสอนหนังสือและการฝีมือแก่น้องสาวที่พิการของเขาที่ปราสาทไม่มีชื่อและคนภายนอกเรียกขานกันว่า ปราสาทมืด

นวนิยายเรื่อง *หอยขวัญ* ของอรสา ทศนุต ผู้ประพันธ์ใช้การเปิดเรื่องด้วยการสนทนาถึงข่าวการป่วยของบิดาของตัวละครเอกหญิง จนกระทั่งถึงบทที่ 3 ก็กับการใช้กระดาศในการเล่าเรื่องไปจนถึงหน้าที่ 37 ผู้อ่านก็ยังมองไม่เห็นหน้าตาของเกล้านภานอกจาก “ดวงตาที่ดำงาม” และตอนแต่งงานแล้วยังคงใช้คำในลักษณะเดียวกัน เมื่อดำ ถำรงค์เดชมองภรรยา

“เขาได้เห็นดวงหน้างามเผือดลง ขนตายาวงอนแผยแผยิบๆ ประดุจผีเสื้อขยับ”¹⁸

เป็นการเล่าถึงอดีตที่ผ่านมาของครอบครัวและสาเหตุของการมาอาศัยอยู่ในครอบครัวใหญ่ บ้านที่เป็นมรดกร่วมของครอบครัวเพราะบิดาต้องหนีโทษเพราะทำเอกสารทางราชการหาย

“กรรมมีลูกสองคน คนแรกเป็นชายชื่อกริชหรือพี่วคนที่สองเป็นหญิงชื่อเกล้านภานหรือแพ้ เมื่อเกล้านภามีอายุย่างเข้าสิบขวบ มารดาของเธอก็สิ้นชีวิตลง กรรมส่งลูกชายคนโตไปเรียนต่อต่างประเทศ”¹⁹

¹⁷ จุลลดา ภักดีภูมินทร์, *ปราสาทมืด* (กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม, 2544), หน้า 6.

¹⁸ อรสา ทศนุต, *หอยขวัญ*, เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: คลังวิทยา, 2515), หน้า 161.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

ความเป็นอยู่ของเกล้านภวาเป็นไปในลักษณะที่แม้ไม่อดัดมากนักแต่เมื่อเห็นครอบครัวที่
อบอุ่นของอาทำให้เธอรู้สึกน้อยใจเมื่อนึกเปรียบเทียบตนเอง

หากแต่คิดน้อยใจในโชคความของตนเอง กำพร้าแม่แล้วยังไม่วาย พ่อยังมาได้รับความ
ทุกข์ทรมานต้องกลายเป็นนักโทษหลบลิ้นหนีกฎหมายบ้านเมืองพี่ชายเล่าก็ไกลเกินกว่าจะ
หาความอบอุ่นได้ เธอเปรียบเสมือนตัวคนเดียวจริงๆ อ้างว้างว่าเหว่จนบอก
ไม่ถูก ²⁰

เกล้านภวัตัดสินใจรับข้อเสนอหากแต่งงานกับดำ อารงค์เดชเจ้าของหอขวัญเขาซื้อบ้านอีก
ครั้งให้แก่เธอพร้อมกับเงินอีกก้อนที่พอให้เธอส่งเสียพี่ชายให้เรียนต่อได้โดยไม่รู้ว่ามีเหตุผลคือ
ต้องการแก้แค้นบิดาของเธอ

นวนิยายเรื่อง *คฤหาสน์ดำ* ของจินตวีร์ วิวัธน์ ผู้ประพันธ์ใช้เนื้อที่บนกระดาษในบทนำเรื่อง
ถึงหน้าที่ 5 ผู้อ่านก็รับรู้ในรายละเอียดของวีรยาตัวละครเอกหญิงที่กำพร้าบิดา หลังจากมารดา
แต่งงานใหม่ได้ไม่นานก็เสียชีวิตลง ความอดัดที่ต้องอยู่ร่วมกับบ้านเดียวกับสามีของมารดา
ทำให้เธอเลือกไปเป็นเลขาส่วนตัวของพระลบที่หอฤทธยาและใช้เนื้อที่ในบทที่ 1 ในหน้าที่ 17
ผู้ประพันธ์นำตัวละครเอกหญิงเข้าไปอยู่ในสถานที่สำคัญของเรื่อง

"สาเหตุในการเลิกเรียนของหล่อนก็คือมารดาผู้ส่งเสียให้เรียนได้ถึงแก่กรรมลงบิดาเลี้ยง
ของหล่อนซึ่งมีท่าทางไม่ซื่อต่อลูกเลี้ยงสาวสวยมาตั้งแต่มารดาของวีรยายังป่วยอยู่เริ่ม
แสดงท่าโง่งมแข็งขืน วีรยาพยายามหางานพิเศษทำเพื่อช่วยตัวเองเรียนหนังสือให้จบ" ²¹

นวนิยายเรื่อง *วังไวภูณท์* ของจินตวีร์ วิวัธน์ ใช้เนื้อที่ในบทที่ 1 หน้า ที่ 1 นำตัวละครเอก
หญิงเข้าไปสู่สถานที่สำคัญของเรื่องพร้อมทั้งเล่า ให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครกำพร้าคนนี้

ครอบครัวของมรยม์ดาซึ่งกำพร้าบิดาอยู่กันสองคนแม่ลูกอย่างพอมีกินมีใช้ไม่ถึงกับ
ลำบากแต่เมื่อเธอประสบอุบัติเหตุรถชนบาดเจ็บสาหัส เคราะห์กรรมก็ประดังกันหนุน
เนื่องเข้ามาพอลหล่อนทุเลาจากอาการบาดเจ็บ คุณธัมภวาผู้เป็นมารดาก็ล้มเจ็บและเสียชีวิต
หลังจกานั้นไม่นาน ²²

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

²¹ จินตวีร์ วิวัธน์, *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: โชคชัยเทเวศน์, 2521), หน้า 5.

²² จินตวีร์ วิวัธน์, *วังไวภูณท์*, เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: โชคชัยเทเวศน์, 2521), หน้า 16.

หลังประสบอุบัติเหตุแล้วรวมยัลดาไม่ได้เรียนต่ออีก

“อาศัยค่าเช่าบ้านหนึ่งหลังเดือนละพันเศษเป็นค่ายังชีพอย่างฝืดเคืองที่สุด และในยามนี้เองที่นายอาทิตย์มาปรากฏตัว แจ้งว่าเขาเป็นนายความประจำตระกูล “วังไวภูณท์” ซึ่งได้รับคำสั่งจากหม่อมพัชรินให้มาตามหาตัวเพื่อนำไปอยู่ด้วย ณ วังไวภูณท์”²³

เรื่องโดมทองของวราภา ผู้ประพันธ์ใช้เนื้อที่ในบทที่ 1 จนถึงหน้าที่ 7 เล่าภูมิหลังและนำผู้อ่านไปรู้จักกับวิรงรองตัวละครเอกหญิงที่กำพร้าบิดาได้รับการเลี้ยงดูจากคุณหญิงท่านทูตสำเร็จการศึกษาจากเมืองนอกและได้รับการอบรมที่ดีทำให้มีความเป็นกุลสตรีอย่างเพียบพร้อม

“คุณป้าเรามีลูกบุญธรรมคนหนึ่งแต่ไม่เชิงรับเป็นลูกหรือเพราะแม่เขามี แต่ท่านก็เลี้ยงเด็กคนนี้มาแต่เล็กเหมือนกันเพราะแม่เขาฝากให้อยู่กับท่านจนกระทั่งโต”²⁴

หลังที่วิรงรองกลับมาอาศัยอยู่กับมารดาแล้วและผิดหวังเพราะเลิกรักกับพิชย์คนรักที่ต้องแต่งงานกับผู้หญิงที่มารดาหาให้ในขณะที่เธอต้องการจะเปลี่ยนที่อยู่เพื่อให้สบายใจ ป้าของเธอก็ส่งจดหมายมาเพื่อให้เธอไปช่วยพยาบาลท่านผู้หญิงสรวิศไกรณรงค์

“คุณป้าอยากให้คุณไปอยู่ที่โดมทองถ้าหนูเต็มใจจะไป ญาติของท่านเจ็บหนักขาดคนพยาบาล”²⁵

เมื่อเข้าไปอยู่ในโดมทองแล้ววิรงรองไม่ได้ทำหน้าที่พยาบาลท่านผู้หญิงสรวิศไกรณรงค์ เพราะท่านไม่ชอบที่เธอละม้ายคล้ายน้องสาวที่ท่านเกลียดชังและเพราะเธอเป็นคนรักเก่าของหลานสาวอดีตเจ้าของโดมทองจึงกักตัวเธอไว้ที่โดมทองเพื่อกันเธอให้ออกห่างจากว่าที่เจ้าป้า

ขณะที่นวนิยายทุกเรื่องที่ถูกกล่าวมาเปิดเรื่องด้วยการเปิดตัวตัวละครเอกฝ่ายหญิงในบทที่ 1 นวนิยายเรื่องเงาเคหาสน์ของโสภีพรรณราย เปิดตัวด้วยการเปิดตัวและให้รายละเอียดของตัวละครเอกฝ่ายชายที่ชื่อภูวิศในวัยเยาว์ขณะอาศัยอยู่ในบ้านศาลาทรงไทยริมน้ำที่มีตึกยุโรปปิดตายอยู่ในบริเวณเดียวกันเพื่อบอกที่มาของปริศนาของครอบครัวคือการตายของคนในครอบครัวที่มักจะเกี่ยวเนื่องกับงานแต่งงาน เมื่อผู้ประพันธ์เปิดตัวตัวละครเอกหญิงพร้อมกับรายละเอียดเกี่ยวการเป็นเด็กกำพร้าชื่อปานไพลินมีโอกาสเข้ามาในบ้านของตัวละครเอกฝ่ายชายตั้งแต่วัยเยาว์ ตั้งแต่

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 17.

²⁴ วราภา, *โดมทอง*, เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: รวมสาสน์, 2520), หน้า 125.

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 128.

บทที่ 3 หลังจากเล่าเรื่องความลึกลับของครอบครัวให้ผู้อ่านรับรู้โดยใช้เนื้อที่บนกระดาษถึงหน้าที่ 81 แล้ว หลังจากนั้นในหน้าที่ 284 ตัวละครเอกหญิงจึงได้มีโอกาสเข้าไปอยู่ในสถานที่สำคัญ ของเรื่องด้วยจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือคนในครอบครัวญาติให้พ้นจากความอาฆาตของพี่สาวบุญธรรม เป็นที่น่าสังเกตว่านวนิยายเรื่องนี้ผู้ที่พยายามจะค้นหาปริศนาของเรื่องคือตัวละครเอกชาย เป็นการมองได้ว่าปริศนาไม่ใช่สิ่งที่ถูกพบแต่เป็นปริศนาที่มีอยู่แล้ว ตัวละครเอกหญิงรู้และแสดง เจตนาเข้าไปช่วยไขปริศนาของครอบครัววชมพงศ์อย่างตั้งใจ

“ดิฉันเคยมาที่นี่ ตอนนั้นราวเจ็ด แปดขวบ ดิฉันมากับแม่บุญธรรมหม่อมมาริกาเร็ด ²⁷
แม่..ถึงจะเป็นแม่บุญธรรม แต่ก็เลี้ยงลูกกำพร้าอย่างหล่อนมาถึงสิบกว่าปี เลี้ยงด้วยความ
รักอย่างแท้จริง ²⁸

แล้วเรื่องก็ดำเนินไปตามขั้นตอนของโครงเรื่องตามสูตรของนวนิยายกอธิค

นวนิยายเรื่องวังวารี ของโสภี พรรณราย เปิดเรื่องด้วยการนำเสนอตัวละครเอกฝ่ายหญิง คือริสาซึ่งผู้ประพันธ์บอกไว้ในบรรทัดที่ 1 ของบทที่ 1 ถึงความเป็นหญิงสาวที่กำพร้าบิดามารดาที่ เสียชีวิต ทิ้งเงินค่าประกันชีวิตไว้ให้เป็นสมบัติก้อนสุดท้ายพร้อมด้วยบ้านหลังเล็ก เธอเข้าไปอยู่ใน วังวารีเมื่อเรื่องดำเนินไปถึงหน้าที่ 66 ด้วยจุดประสงค์เพื่อค้นหาความจริงดีนี้ของสาวของเธอที่หายสาบสูญไปขณะที่ไปเที่ยววังวารี

ริสาเป็นสาวกำพร้าบิดามารดาเสียชีวิตเพราะอุบัติเหตุขณะนั้นหล่อนเรียนอยู่ มหาวิทยาลัยปีหนึ่งคณะอักษรศาสตร์ หล่อนร้องไห้กับการสูญเสียและต้องทำใจอยู่นาน มรดกที่ทิ้งให้เป็นเงินประกันชีวิตสองล้านกับเงินเก็บและเครื่องเพชรเล็กน้อยที่มารดา สะสมตั้งแต่เป็นสาว พร้อมบ้านหลังกะทัดรัดหลังนี้ ²⁹

นวนิยายเรื่องนี้แตกต่างจากนวนิยายเรื่องอื่นๆคือตัวละครเอกฝ่ายหญิงทราบตั้งแต่ก่อน เข้าไปในสถานที่สำคัญคือวังวารีแล้วว่าจะต้องมีบางอย่างถูกซ่อนอยู่ เธอตั้งใจเข้าไปค้นหาความ จริงในขณะทีนวนิยายเรื่องอื่นๆนั้นตัวละครเอกฝ่ายหญิงจะเข้าไปอยู่ในสถานที่สำคัญของเรื่อง ก่อนจึงจะพบว่ามียางอย่างถูกซ่อนไว้

²⁷ โสภี พรรณราย, *เงาเคหาสน์*, เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: รวมสาสน์, 2536), หน้า 284.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 285.

²⁹ โสภี พรรณราย, *วังวารี* (กรุงเทพฯ: รวมสาสน์, 2537), หน้า 3.

จากรายละเอียดในการสร้างตัวละครเอกหญิงในแต่ละเรื่องดังที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นลักษณะของของความรักของตัวละครเอกหญิงตามอย่างทฤษฎีนิยายกอธิคแนวพาฝัน ต้นแบบเรื่องเจน แอร์ และเรื่อง รีเบกกา แสดงไว้ ทั้งยังแสดงให้เห็นความแตกต่างและที่มาของความกลัวตลอดจนจุดประสงค์และเหตุผลความจำเป็นของการเข้าไปอยู่ในคุกหาสน์หรือสถานที่พำนักของตัวละครเอกชาย เพื่อสร้างโอกาสให้ตัวละครเอกหญิงได้พบกับความลึกลับที่ถูกซ่อน ณ สถานที่นั้น ทั้งได้พัฒนาความสัมพันธ์กับตัวละครเอกชายเจ้าของคุกหาสน์ให้สัมพันธ์ที่เป็นนิยายกอธิคแนวพาฝัน

3.1.2 การผูกปมของเรื่องด้วยการสร้างปริศนา

ภายหลังที่เรื่องดำเนินมาเรื่อยๆ ตามการแบ่งตัวบทออกเป็นตอนๆ ตามโครงเรื่องที่ผู้ประพันธ์วางไว้ ผู้อ่านเห็นลักษณะที่ชัดเจนของความต่อเนื่องขององค์ประกอบต่างๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นโครงเรื่อง ผู้ประพันธ์จะแสดงขั้นตอนของการผูกปมเรื่องด้วยการสร้างเหตุการณ์ให้ตัวละครเอกหญิงผจญภัยพบกับปริศนาหรือความลับที่ซ่อนอยู่ในตัวคุกหาสน์หรืออาจกล่าวได้ว่าในขั้นตอนนี้สถานที่เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดเรื่องราว โดยปกติแล้วในนวนิยายจะมีการระบุสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์เสมอ ในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันมักจะใช้สถานที่ที่ปิดคือคุกหาสน์หรือปราสาทเก่าแก่สถานที่ที่คนปกติธรรมดาไม่สามารถจะพบเห็นได้บ่อยนัก

นวนิยายแนวนี้มักใช้มุมมองของตัวละครเอกฝ่ายหญิงภายหลังเข้าไปอยู่ในสถานที่สำคัญของเรื่องแล้วโดยสร้างเหตุการณ์ให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงได้บังเอิญพบกับปริศนาบางอย่าง ขณะที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงพยายามค้นหาความจริงเกี่ยวกับปริศนาและสังเกตพบว่าภายในคุกหาสน์ซึ่งเป็นสถานที่ที่ปิดนั้นมีสถานที่ที่เป็นที่ลับเฉพาะหรือสถานที่ต้องห้ามของบ้านซ่อนอยู่ ผู้ประพันธ์ใช้การหวงเรื่องด้วยการสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นกับตัวละครเอกฝ่ายหญิง โดยกำหนดอุปสรรคมาขัดขวางเพื่อไม่ให้เรื่องดำเนินไปอย่างรวดเร็ว หรือขัดขวางไม่ให้ตัวละครเอกสามารถค้นหาคำตอบของปริศนาได้สะดวก รูปแบบของอุปสรรคอาจจะปรากฏเป็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์หรือบุคคลที่สาม อาจจะเป็นตัวละครฝ่ายร้ายที่ทำให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเข้าใจตัวละครเอกฝ่ายชายผิด ในขั้นตอนต่างๆ นั้นนวนิยายกอธิคแนวพาฝันมักจะสร้างผู้ช่วยคอยให้ความช่วยเหลือตัวละครเอกหรือใช้เหตุการณ์บังเอิญที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงแคล้วคลาดหรือปลอดภัยเสมอในระหว่างผจญภัยไขข้อปริศนานั้น

ปริศนาในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันมักจะเกิดขึ้นในสถานที่ที่ที่คนบางคนเท่านั้นที่เข้าไปได้ สถานที่เหล่านี้มักจะมีสิ่งปกปิดไว้หรือไม่พูดถึง อาจจะเป็นสถานที่เคยเกิดเรื่องราวเศร้าโศกหรือมีตำนานเล่าขานคู่มากับคุกหาสน์

สถานที่ต้องห้ามและปริศนาในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันต้นแบบและของไทย

ชื่อนวนิยาย/สถานที่ต้องห้าม	ปริศนาในตัวคฤหาสน์
<p>นวนิยายตะวันตกต้นแบบ</p> <p>1. นวนิยายเรื่องเงิน แอร์ ของชาร์ลอตต์ บรองเต / ชั้นสามของคฤหาสน์ธอร์นฟีลด์</p> <p>2. นวนิยายเรื่องรีเบกกา ของดาฟเน คูโมริเย/ ห้องปีกตะวันตกที่ถูกปิดตายไว้เพราะเป็นห้องเดิมของมิสซิสเดอริวินเทอร์คนแรกและกระท่อมชายหาดที่รีเบกกาทำกิจกรรมส่วนตัวกับเพื่อนชาย</p>	<p>เสียงผู้หญิงหัวเราะเสียงประหลาดๆในยามค่ำคืน</p> <p>การตายของรีเบกกา หน้าต่างห้องปีกตะวันตกที่ถูกเปิดออกมองเห็นผู้หญิงในชุดดำยืนอยู่</p>
<p>นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทย</p> <p>1. นวนิยายเรื่องรักเดียวของเงินจิวา ของนิดา /ห้องใต้หลังคาบนหอคอยของคุ้มทิฆัมพร</p> <p>2. นวนิยายเรื่องคุณหญิงสีวิกา ของนิดา/ ห้องปีกตะวันตกห้องของสีวิกาและกระท่อมชายหาดของสีวิกาที่มีร่องรอยของเธอ</p> <p>3. นวนิยายเรื่องแสงสุริย ของจินตะหรา/ ห้องสีน้ำเงินถูกเก็บไว้ให้เจ้าของวังแสงสุริยใช้เป็นห้องหอ</p> <p>4. นวนิยายเรื่องห่อขวัญของอรสา ทศนุต/ เรือนสีขาวหลังเล็กด้านหลังห่อขวัญ</p> <p>5. นวนิยายเรื่องปราสาทมิด ของจุลลดา ภักดีภูมิินทร์ / กระท่อมหลังน้อยทาสีเขียวอ่อนด้านหลังคฤหาสน์</p>	<p>เสียงกรีดร้องของผู้หญิงในยามค่ำคืนและเสียงเดินตามทางเดินของคฤหาสน์การเข้ามาในห้องในคืนก่อนวันแต่งงาน</p> <p>การตายของสีวิกา หน้าต่างห้องปีกตะวันตกที่ถูกเปิดออกและมองเห็นผู้หญิงในชุดดำยืนอยู่</p> <p>ห้องที่ไม่มีใครให้คำตอบได้ว่าทำไมเสด็จในกรมจึงปิดเอาไว้ภายหลังจากการแต่งงานกับหม่อมสุรางค์แล้ว</p> <p>หญิงเสียดิที่เป็นภรรยาของดำ อารงค์เดชและอาศัยอยู่ในเรือนสีขาวหลังห่อขวัญ</p> <p>เสียงร้องของผู้หญิงในยามค่ำคืน มารดาที่เสียดิและถูกกักอยู่ในบริเวณกระท่อมหลังน้อยสีเขียวด้านหลังปราสาทและการตายของภรรยา</p>

<p>6. นวนิยายเรื่อง <i>โดมทอง</i> ของ วราภา/ ห้องใต้หลังคาโดมที่ถูกดัดแปลงให้เป็นที่คุมขัง คุณพลับพลึงคนรักของเจ้าพระยาสรวิชัย</p>	<p>เก่าของหมอมะรัต รถม้าที่วิ่งมาหยุดตรงหน้าโดมในยามค่ำคืนกับ เสียงร้องเพลงไทยเดิมอย่างโหยให้ วิญญาณ ผู้หญิงที่ซื้อเท้าถูกผูกไว้ด้วยโซ่ปรากฏภายใน ลักษณะขอความช่วยเหลือ</p>
<p>7. นวนิยายเรื่อง <i>คฤหาสน์ดำ</i> ของ จินตวีร์ วิวัธน์/ ห้องเก็บห้องเก็บอุปกรณ์ลงโทษใต้ยอดหอ หฤทยาที่ภรรยาเก่าของพระลบตกลงมาตาย และห้องลับใต้หอหฤทยาที่คุณแม่เลี้ยงภรรยา คนใหม่ของพระลบถูกหลอกไปซึ่งจนตาย</p>	<p>เสียงคนเดินลากของหนักในยามค่ำคืนกับ วิญญาณภรรยาเก่าของพระลบที่ปรากฏกายขอ ความช่วยเหลือ</p>
<p>8. นวนิยายเรื่อง <i>วังไวภูณท์</i> ของ จินตวีร์ วิวัธน์/ ชั้นสามของวังไวภูณท์เป็นห้องบรรทมเดิมและ ใช้เป็นที่เก็บโลงศพของท่านหญิงวิไลลักษณ์</p>	<p>เสียงเรียกชื่อที่ตั้งมาจากชั้นสาม แมงมุมผี ปีศาจหัวกะโหลกที่ปรากฏกายหลอกหลอน และกลิ่นกุหลาบที่ไซยามา</p>
<p>9. นวนิยายเรื่อง <i>เงาเคหาสน์</i> ของ ไสกี พรรณราย/ ตึกแดงทรงยุโรปเรือนหอในอดีตที่ งานแต่งงานถูกล้มเลิกกลางคัน</p>	<p>เสียงเปียโนที่ตั้งมาจากตึกแดงทรงยุโรปในคืน วันขึ้น 15 ค่ำ ที่มีการเผาเครื่องหอมกับเจ้าสาว ที่กลายเป็นฆาตกรในวันวิวาห์ของตนเอง</p>
<p>10. นวนิยายเรื่อง <i>วังวารี</i> ของ ไสกี พรรณราย/ วังวารีที่มีน้ำล้อมรอบไม่อนุญาตให้บุคคลภายใน นอกเข้าไป</p>	<p>การหายตัวของผู้หญิงสามคนที่มาเกี่ยวพันกับ ภูตลเจ้าของวังวารี</p>

แม้ว่ากลวิธีการประพันธ์ที่นำเสนอเนื้อเรื่องและการผูกปมปมปริศนาของเรื่องจะแตกต่างกันไปตามความถนัดของผู้ประพันธ์ แต่ด้วยลักษณะโครงเรื่องที่เหมือนสูตรสำเร็จจากนวนิยายต้นแบบนี้เองที่ทำให้สามารถบอกได้ว่าเป็นอิทธิพลที่ปรากฏอยู่ในโครงเรื่องของนวนิยายไทย

นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยแสดงให้เห็นการผูกปมในโครงเรื่องที่มีปริศนาซ่อนไว้ในตัวสถานที่ต้องห้าม ตัวละครเอกฝ่ายหญิงในฐานะผู้เข้าไปอยู่อาศัยใหม่มักมีความรู้สึกตื่นตาตื่นใจกับความเก่าแก่ของสถานที่ปิดที่ดูสวยงามเต็มไปดด้วยมนต์เสน่ห์ และเพราะการให้ความสนใจ

ในสถานที่ของเธอเองเป็นพลังผลักดันให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงได้โอกาสพบปริศนาหรือความลึก
ลับของคฤหาสน์ จากการพรรณนาความรู้สึกรักของเจนจิราตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายเรื่อง
รักเดียวของเจนจิรา ของนิดา แสดงให้เห็นอาณาบริเวณที่เป็นสัดส่วน กั้นภายในออกจากภายนอก
อย่างชัดเจนของคุ้มทิฆัมพร

“ฉันขยับตัวนั่งตรงมองไปข้างหน้าอย่างตื่นเต้น อีกไม่กี่อึดใจก็ได้เห็นแนวรั้วที่มีขนาดสูง
และยาวเรียบอยู่ระหว่างบานประตูใหญ่มาก”³⁰

แนวรั้วที่มีขนาดสูงและบานประตูที่ใหญ่ กั้นสายตาของคนภายนอกไม่ให้มองเข้าไปเห็น
บริเวณของคุ้มทิฆัมพร หลังจากที่ถูกเคยกับสถานที่ที่มาอาศัยอยู่ เจนจิราเริ่มสังเกตเห็นความ
แปลกของตัวบ้านชั้นบนสุด

“ขณะที่นั่งเล่นอยู่ตรงนั้น ฉันก็เงยหน้ามองดูตัวบ้านชั้นบนซึ่งมีขนาดใหญ่โตหลาย ห้องที่
เรียงรายอยู่นั้นบางห้องก็มีบานหน้าต่างที่เปิดสนิท น่าแปลกตาตรงด้านในสุดของตัวบ้าน
มีห้องที่อยู่ชั้นสูงขึ้นไปอีกชั้นหนึ่งดูเหมือนเป็นส่วนที่สร้างขึ้นในภายหลัง”³¹

เจนจิราในเรื่อง*รักเดียวของเจนจิรา* กลับสำรวจคุ้มเพราะจินดาสาวใช้เป็นคนต้นคิดและ
จากการเสนอตัวละครในฉากสองคนคือเจนจิรากับจินดาให้พูดกัน ความเป็นจริงของฉากปรากฏ
ปะปนออกมาทั้งคำพูดโต้ตอบของตัวละคร

“จินดาจะชวนคุณครูไปเดินสำรวจห้องหับต่างๆข้างบนนี้ต่างหาก มีตั้งหลายห้องที่เปิดไว้
เฉยๆ ทางปีกโน้นไง อยากรู้ว่าทำไมต้องปิดตาย”³²

ในเรื่องนี้ตัวละครประกอบคือจินดาสาวใช้ที่แสดงความอยากรู้อยากเห็นแทนเจนจิราและ
การเดินทางตามจินดาไปนั้นทำให้เจนจิรารู้สึกอึดอัดใจ เพราะกำลังเสียมารยาทและกำลัง
ละลابل้วงสถานที่ที่เจ้าของบ้านหวงห้ามอยู่

“ฉันเดินตามหล่อนไปเหมือนถูกสะกด ออกไปถึงทางเดินยาวเหยียดเดี่ยวไปทาง
ทิศตรงกันข้ามกับประตูห้องหับมากมาย(...) เกิดความคิดประหลาดเหมือนดังคนที่กำลัง

³⁰ นิดา, *รักเดียวของเจนจิรา*, เล่ม 1, หน้า 328.

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 343.

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 352.

เขาไปในสถานที่หวงห้าม “³³

แม้เจเนจิวราอยากรู้ อยากเห็นเช่นเดียวกับจันดา แต่ความรู้สึกที่บรรยายออกมา ก็แสดงให้เห็นถึงการรู้จักมารยาทและได้รับการอบรมตามแบบไทยที่สอนให้ผู้หญิงที่ดีไม่มีนิสัยเป็นคนสอดรู้สอดเห็นเรื่องของผู้อื่นจนดูจู้จี้จ๋า นวนิยายไทยต้องรักษาภาพความเป็นนางเอกผู้ประพันธ์จึงต้องสร้างตัวละครประกอบให้ทำหน้าที่นี้แทนและทำให้ดูเหมือนว่านางเอกถูกดึงดูดด้วยพลังลึกลับบางอย่าง ไม่เป็นตัวของตัวเอง ในนวนิยายต้นแบบเจเน แอร์พยายามสังเกตพฤติกรรมของเกรซ พูลสาวใช้ที่มีลิสซิสแพร์แฟกซ์บอกว่าเป็นเจ้าของเสียงประหลาด ที่ชอบเก็บตัวในห้องเงียบๆ

Some time I saw her: she would come out of her room with a basin, or a plate or a tray in her hand, go down to the kitchen, and shortly return, (...) I made some attempts to draw her into conversation, but she seemed a person of few words (...)³⁴

ในนวนิยายเรื่อง *รีเบกกา* ห้องปีกตะวันตกที่ห้องพักของรีเบกกาที่มีลิสซิสเดนเวอร์คอยดูแลเป็นอย่างดีด้วยความรู้สึกที่ว่ารีเบกกายังมีชีวิตอยู่

Sometimes, when I walk along the corridor here, I fancy I hear her just behind me. That quick, light footstep. I could not mistake it anywhere. (...) I've seen her leaning there, in the evenings in the old days looking down at the hall below and calling to the dogs. I can fancy her there now from time to time. It's almost as though I catch the sound of her dress sweeping the stairs as she come down to the dinner.³⁵

ในนวนิยายเรื่อง *คุณหญิงสีวิกา* ของนิดา ตัวละครเอกฝ่ายหญิงรู้สึกได้ว่าพิมานแมนมีเขตหวงห้ามหรือสถานที่ที่ต้องห้ามคือ ห้องปีกตะวันตกที่เคยเป็นห้องพักส่วนตัวของสีวิกาไม่ใช่ครั้งเดียวที่นินาสลเห็นผู้หญิงในชุดสีดำจากหน้าต่างของห้องปีกตะวันตก

“สังหรณ์ประหลาดบอกฉันว่า กำลังมีสายตาคู่หนึ่งกำลังจ้องมองเราอยู่ ฉันเงยหน้ามองไปยังหน้าต่างชั้นบนของตึกด้านตะวันตกทันที เงามืดลึกลับหายไปจากหน้าต่างบานนั้น

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 354.

³⁴ Charlotte Brontë, *Jane Eyre* (New York: A Bantam Classic, 1981), p. 101.

³⁵ Daphne du Maurier, *Rebecca*, (London: Arrow Books, 1992), p. 181.

ฉันเห็นอย่างถนัดชัดเจน แม้หน้าต่างบานนั้นจะมีม่านผ้าไหมสีเทาอุดปิดสนิท(...) ตาของฉันผาดไปแน่ๆ เช่นเดียวกับหูที่คอยแต่จะได้ยินเสียงฝีเท้าที่เดินช้าๆ ผ่านห้องไปนยามดึก”³⁶

“ฉันตาไม่ผาดแม้แต่น้อย เมื่อมองเห็นชายกระโปรงสีดำพลั่วไปตามพื้นห้องจนเกือบจะล้ม มุมเหลี่ยมพอดี”³⁷

“ทันใดนั้นเอง ฉันก็สะดุ้งสุดตัว เกือบจะส่งเสียงร้องออกมาดังๆ เพราะที่หน้าต่างบานนั้น บัดนี้ มีร่างหนึ่งในชุดดำโผล่ออกมาโดยกะทันหัน สีวิกา ฉันร้องอยู่ในใจญาติพรายผู้หญิง คนนั้นโผล่มาหลอกหลอนฉันอีกแล้ว”³⁸

ในนวนิยายต้นแบบมิสซิสเดอรวินเทอร์มองเห็นหน้าต่างของห้องของรีเบกกาเปิดทิ้งที่ก่อนหน้านั้นปิดอยู่

“ I saw the door to the west wing had blown open and swung back against the wall. It was dark in the west passage.”³⁹

สถานที่ที่ต้องห้ามอีกแห่งในความรู้สึกของนิกาสล คือกระท่อมชายหาดของสีวิกา “อะไรอย่างหนึ่งวาบเข้ามาในความคิด กระท่อมของสีวิกา กระท่อมลำราญของคุณหญิงโงมงามผู้หนึ่งนั่นเอง สามีของฉันจึงหวงแหนนักไม่ยอมให้ฉันได้เจียดใกล้ เขาปล่อยมันไว้ในสภาพเช่นนั้น ก็เพื่อเขาจะได้หวนรำลึกนึกถึงผู้ที่จากไป”⁴⁰

เช่นเดียวกันกับกระท่อมชายหาดของรีเบกกา ในนวนิยายต้นแบบที่มิสเตอร์เดอรวินเทอร์ไม่พอใจนักเมื่อมิสซิสเดอรวินเทอร์พูดถึงกระท่อมชายหาดนั้น

“I never go near the bloody place, or that God-damned cottage. And if you had my memories you would not want to go there either, or talk about it,”⁴¹

³⁶ นิดา, *คุณหญิงสีวิกา*, เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: หมักจิ้น, 2534), หน้า 379.

³⁷ เรื่องเดียวกัน, เล่ม 2, หน้า 555.

³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 654.

³⁹ Daphne du Maurier, *Rebecca*, p.233.

⁴⁰ นิดา, *คุณหญิงสีวิกา*, หน้า 305.

⁴¹ Daphne du Maurier, *Rebecca*, p.122-123.

การใช้สถานที่ที่ต้องห้ามมากกว่าหนึ่ง ช่วยย้ำความรู้สึกของตัวละครและการคิดเช่นนี้ของตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็นการผูกปมให้ผู้อ่านเข้าใจว่ามนัสวีรียังคงอาลัยในการจากไปของสีวิกาภรรยาเก่าเหมือนที่มีสซิสเตอร์วินเทอร์รู้สึกเช่นเดียวกัน

ในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยทุกเรื่องจะมีการสร้างปมของเรื่องด้วยการใช้สถานที่ที่ต้องห้าม หรือมีการกำหนดอาณาบริเวณส่วนหนึ่งของบ้านเป็นสถานที่ซ่อนคนที่ต้องการปกปิดสถานที่ของแต่ละเรื่องถูกพรรณนารายละเอียดแตกต่างกันไป นวนิยายเรื่อง *แสงสุรย์* ของจินตะหรา ห้องสีน้ำเงินที่เคยถูกกำหนดไว้ให้เจ้าของวังแสงสุรย์หรือผู้รับช่วงวังแสงสุรย์อยู่และทุกคนในวังแสงสุรย์ไม่เคยรู้เหตุผลที่แท้จริงที่เสด็จในกรมเจ้าของวังปิดเอาไว้เฉยๆ จนกระทั่งโชติรสตัวละครเอกหญิงเข้ามาอยู่ในวังแสงสุรย์ ได้พูดถึงโชติช่วงย่าของโชติรส

“อย่าไม่ใช่หญิงชุกชน หรือฉวยโอกาสอย่างไร ท่านรักเกียรติจะตายไป แต่ท่านมีโอกาสได้ขึ้นไปชมห้องหมูกี้เพราะเสด็จในกรมโปรดประทานพระกรุณาพาท่านขึ้นไปชมทุกห้องหอ (...) ห้องหมูกี้จะเป็นหอวิวาห์ของฉันทกับผู้หญิงที่ฉันทรักที่สุด และฉันทพอใจมากที่เธอชอบห้องเหล่านี้”⁴²

คำตอบของโชติรสทำให้หม่อมสุภาวงศ์เพิ่งจะรู้เหตุผลของการปิดห้องเพราะห้องนั้นมีความหมายกับหญิงที่เสด็จในกรมรัก ในงานราตรีหน้ากากหม่อมสุภาวงศ์ใช้เล่ห์เปลี่ยนหน้ากากในจึงได้เป็นหม่อมของวังแสงสุรย์แทนหญิงที่เสด็จในกรมหมายปอง ห้องที่เคยมีความหมายจึงถูกปิดลง

แม้สถานที่ที่ต้องห้ามหรือสถานที่ที่เป็นปมปริศนาของเรื่องจะไม่ใช้สถานที่ที่คุ้นเคยเหมือนเรื่องอื่นแต่เป็นสถานที่ที่มีความลับที่ต้องการการไขข้อปริศนาเช่นเดียวกับสถานที่ที่ต้องห้ามของนวนิยายเรื่อง *หอยขวัญ* ของอรสา ทศนุต คือเรือนสีขาวหลังเล็กซึ่งเป็นที่อยู่ของมารดาที่เสียชีวิตของดำ อารมณ์เศสที่غل้านภาคิดว่าเธอตายไปแล้ว เรือนหลังนี้เป็นสถานที่ที่ต้องห้ามที่ปกปิดความลับของครอบครัวเอาไว้

غل้านภายุคตรงบันได มองไปรอบๆ ตัวอยู่จิตใจหนึ่ง จึงก้าวผ่านประตูเข้าไปใช้สายตาสำรวจไปทั่วบ้าน พลันคิ้วโก่งเรียวงามของเธอ ก็ต้องขมวดเขากันอย่างแปลกใจ เมื่อเห็นบ้านทั้งบ้านไม่มีเครื่องประดับบ้านเลยแม้แต่ชิ้นเดียว และห้องๆ หนึ่งยังมีลูกกรงเหล็กกั้นเอาไว้คล้ายเป็นที่คุมขังอะไรอย่างนั้น⁴³

⁴² จินตะหรา, *แสงสุรย์*, เล่ม 2, หน้า 318.

⁴³ อรสา ทศนุต, *หอยขวัญ*, เล่ม 2, หน้า 322.

สิ่งที่เก๋ล้านภาไม่เข้าใจคือทำไมธำรงค์เดชจึงเกลียดชังเธอ ภายหลังจากจึงได้รู้ว่าเหตุผลที่ถูกปกปิดไว้เป็นเพราะมารดาของเขาเสียสติเพราะผิดหวังที่พ่อของเก๋ล้านภารักคนอื่น

สถานที่ต้องห้ามที่ใช้เก็บซ่อนหญิงเสียสติเช่นเดียวกันนี้ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *ปราสาทมืด* ของจุลลดา ภักดีภูมิินทร์ กระทั่งมโนยสีเซียะอ่อนถูกปลุกไว้ด้านหลังปราสาทที่ไม่มีชื่อและอยู่บนเนินหลังเขา มีความลึกลับจนคนภายนอกเรียกขานว่าเป็นปราสาทมืด ที่ซึ่งหม่อมเจ้าหญิงอุมารังษีพบว่ามโนยสีเซียะซ่อนอยู่ เมื่อเธอได้ยินเสียงร้องของผู้หญิงในเตียงคั่นของคั่นหนึ่ง

จนนาฬิกาตี 12 ครั้ง พอเกือบบรรทมหลับก็ต้องตกพระทัยตื่นเพราะแว่วเสียงผู้หญิงกรีดร้องโหยหวนมากกระทบโสต ครั้งแรกอุมารังษีคิดว่านิมิตไป แต่เมื่อนิ่งฟังก็ได้ยินเสียงนั้นเป็นเสียงคล้ายกับผู้ร้องได้รับความทรมานอย่างสุดแสน สักประเดี๋ยวก็เปลี่ยนไปกลายเป็นเสียงเอ็ดตะโร เหมือนกับว่าผู้ร้องกำลังทวงอะไรสักอย่างที่อยู่ไกลเหลือเกินชั่วคราวก็กลับเป็นเสียงกรีดโหยหวนใหม่⁴⁴

เสียงของผู้หญิงทำให้อูมารังษี พยายามค้นหาที่มาของเสียงนั้น จนกระทั่งเห็นกระท่อมมโนยที่อูมารังษีได้พบกับมารดาผู้วิกลจริตของหม่อมกระตการเผชิญหน้ากันทำให้เธอตกใจ

“ร่างผู้หญิงราวห้าสิบ นุ่งโจงกระเบนสีดำ ผ้าคาดอกคล้องอยู่ที่คอ เปิดให้เห็นร่างท่อนบนเปลือยเปล่า ผอมจนเห็นซี่โครง แต่ดวงหน้านี้สิราวกับไม่ใช่มนุษย์ ซีดเผือดปราศจากเลือด ผมขาวโพลนยาวรุงรังระตามดวงหน้า”⁴⁵

ห้องใต้หลังคาในนวนิยายเรื่อง *โดมทอง* ของวราภาเป็นสถานที่ลึกลับที่ถูกดัดแปลงให้เป็นห้องซังคุณพลับพลึงคนรักของเจ้าพระยาสุรรัทษ การค้นพบปริศนาเป็นเพราะการปรากฏภายในลักษณะเหนือธรรมชาติตามความเชื่อแบบตะวันออก เมื่อผู้ตายกังวลใจกับสิ่งใดหรือมีสิ่งที่ห่วงใยอยู่เบื้องหลังวิญญาณนั้นก็ยังคงวนเวียนให้เห็น

“เสียงเพลงนั้นไง เสียงเพลงไทยเดิมที่มีท่อนเอื้อนราวกับปลิดหัวใจออกมาจากร่างได้ตั้งมาจากผู้หญิงคนนั้น”⁴⁶

⁴⁴ จุลลดา ภักดีภูมิินทร์, *ปราสาทมืด*, หน้า 36-37.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 58.

⁴⁶ วราภา, *โดมทอง*, เล่ม 1, หน้า 250.

เสียงร้องของผู้หญิงเป็นเสียงสะอื้นให้ที่เต็มไปด้วยความทุกข์และเกิดเหตุการณ์ประหลาดที่คู่กันคือมีรถม้าวิ่งมาหยุดหน้าโดมตรงกับห้องนอนของวิรงรอง

ในห้องบนยอดหออุทยานในนวนิยายเรื่อง*คฤหาสน์ดำ* ของจินตวีร์ วิวัธน์เป็นส่วนที่ภรรยาเก่าของพระลบตกลงมาตายอย่างปริศนาและถูกปิดไว้ให้เป็นห้องเก็บอุปกรณณ์ลงโทษคนในสมัยโบราณ ห้องใกล้ๆในชั้นเดียวกันเป็นห้องนอนของเจ้าคุณปู่ที่ป่วยและนอนชมอยู่ตลอดเวลา วิรยาดัวละครเอกฝ่ายหญิงของเรื่องสังเกตเห็นเหตุการณ์แปลกๆ ในคำคืนหนึ่ง

“และหล่อนก็เห็นชายร่างใหญ่คนหนึ่งในชุดกางเกงเก่าๆ ขาดปุ้ปะและเสื้อมีสภาพดีกว่ากางเกงนิดหน่อย กำลังลากของห่อใหญ่ๆ ห่อหนึ่งไปทางมุมทางเดินซึ่งมีบันไดทอดขึ้นไปสู่ชั้นสาม “ ⁴⁷

บนตึกชั้นสามของวังไวภูณท์ในนวนิยายเรื่อง*วังไวภูณท์* ของจินตวีร์ วิวัธน์ ในอดีตเคยเป็นห้องบรรทมและใช้เป็นที่เก็บโลงศพของท่านหญิงวิไลลักษมีภายหลังท่านหญิงสิ้นพระชนม์

“ชั้นสามของวังไวภูณท์ไม่มีใครใช้สอย ปิดตายไว้เสมอ ⁴⁸

หล่อนตื่นจากนอนพักยามบ่ายขึ้นด้วยเสียงเรียกชื่ออย่างน่าสยของขวัญ ครั้นลุกขึ้นเดินตามไปก็จับทิศทางได้ว่ามาจากบันไดเวียนชั้นสาม ซึ่งอยู่ไม่ห่างห้องนอนเท่าใดนัก “ ⁴⁹

วังวาริชชื่อของสถานที่สำคัญในเรื่อง *วังวาริช* ของโสภี พรธรณราย แม้จะถูกสร้างให้เป็นสถานที่สมัยใหม่ที่ตัวอาคารก่อสร้างไม่ระบุว่ามีการขึ้นของอาคาร แต่ยังคงเป็นสถานที่ปิดด้วยความเป็นบ้านบนเกาะส่วนตัวที่มีน้ำทะเลล้อมรอบ คงความเป็นปริศนาของเรื่องไว้ตามแบบของนวนิยายกอธิค ดำเนินเรื่องด้วยการสืบค้นของตัวละครเอกฝ่ายหญิงเกี่ยวกับการหายตัวไปอย่างลึกลับของผู้หญิงสามคนที่มาเข้ายุ่งเกี่ยวกับตัวละครเอกฝ่ายชายเจ้าของวังวาริช

วังวาริช...

คฤหาสน์บนเกาะส่วนตัว โดดเด่นด้วยศิลปะการก่อสร้างประยุกต์ถึงยุโรป

แม้ก่อสร้างมานาน แต่ได้รับการบูรณะเสมอ ซ่อมแซมตกแต่งให้อยู่ในสภาพงดงาม สมกับที่เลื่องลือ ...สวรรค์บนดินกลางน้ำ ⁵⁰

⁴⁷ จินตวีร์ วิวัธน์, *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 1, หน้า 365.

⁴⁸ จินตวีร์ วิวัธน์, *วังไวภูณท์*, เล่ม 2, หน้า 652.

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 654.

ด้านที่สวยงามของของวังวารีเป็นเพราะมีชายหาดที่เป็นโขดหิน สามารถมองออกไปเห็นทะเลที่กว้างใหญ่และสัมผัสกับอากาศที่สดชื่นได้ ด้านลึกกลับของวังวารีคือเป็นสถานที่อันตราย เพราะการหายตัวอย่างไร้ร่องรอยของหญิงสาวสามคนที่พัวพันกับภาคลเจ้าของวังวารี

ตึกแดงทรงยุโรปในนวนิยายเรื่องเงาเคหาสน์ ของโสภีพรรณราย ถูกปลูกให้เป็นเรือนหอระหว่างหม่อมมาเรียลกับคุณอรุณีในอดีตแต่งงานแต่งงานต้องล้มเลิกกลางคันเพราะคุณหญิงเนื่องเข้ามาขัดขวาง เป็นแนวเรื่องและผู้เขียนพยายามกลับไปหาความเป็นนวนิยายกอธิคแนวเดิมที่ใช้ความลึกลับน่ากลัวของปีศาจดูดเลือดเข้ามาใช้

“ ตึกยุโรปตั้งเด่นสง่าเป็นตึกสองชั้นปลูกด้วยอิฐสีแดงแลดูแข็งแกร่งมั่นคง กระจ่างบันไดห้าชั้นทำด้วยหินอ่อน ประตูลั่นกุญแจแน่นหนา ” ⁵¹

“ มีบ้านสองหลังในบริเวณเดียวกัน แต่กลับปิดตายหลังหนึ่ง (...) มีोनเรศสัมผัสความเก่าแก่ของบานประตู กำลังจะหันหลังลงบันได แว่วยินเสียงจากภายใน ” ⁵²

ความลึกลับในเรื่องคือเสียงของเปียโนที่ดังมาจากตึกแดงที่มักจะได้ยินในคืนขึ้น 15 ค่ำ เมื่อบ้านทรงไทยอีกหลังที่ปลูกในบริเวณเดียวกันทำพิธีเผาเครื่องหอมที่สืบทอดมาจากครั้งบรรพบุรุษ

เมื่อศึกษาในส่วนของการสร้างปมปริศนาของนวนิยายที่นำมาวิจัยพบว่ามีลักษณะเหมือนกับ “ สูตร ” ของเจน แอร์ คือจะต้องปรากฏปริศนาในคฤหาสน์หรือตัวบ้านเสมอ แม้ว่าจุดวิกฤติของเรื่องและการคลายปมจะนำเสนอแตกต่างกันตามจินตนาการของผู้เขียนก็ตาม แต่ส่วนใหญ่นิยมให้เป็นขั้นตอนที่มีบุคคลที่สามเข้ามาขัดขวางความรักหรือสร้างให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงค้นพบว่า ปมปริศนานั้นเกี่ยวข้องกับตัวบ้านหรือคฤหาสน์และมีเรื่องที่ทำให้เข้าใจตัวละครเอกฝ่ายชายผิด บางครั้งตัวละครเอกฝ่ายหญิงรู้สึกสงสัยหรือคลางแคลงใจในพฤติกรรมของตัวละครเอกฝ่ายชายและขั้นตอนนี้เองที่มีส่วน ทำให้เรื่องตื่นเต้นน่าติดตามมากขึ้น

3.1.3 การคลายปม : การปิดเรื่อง

เมื่อปมปัญหาที่ความเข้มข้นขึ้นจนถึงจุดวิกฤติแล้วความจริงเกี่ยวกับปริศนาที่ตัวละครเอกหญิงพบถูกเปิดเผยอาจจะด้วยตัวละครเอกฝ่ายหญิงเป็นผู้ค้นพบหรือไขข้อปริศนา

⁵⁰ โสภี พรรณราย, *วังวารี*, เล่ม 1, หน้า 19.

⁵¹ โสภี พรรณราย, *เงาเคหาสน์*, เล่ม 1, หน้า 12.

⁵² เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

เพียงลำพัง หรือตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายช่วยกันค้นหาข้อปริศนา

การใช้ข้อปริศนานั้นเป็นไปหลังจากที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงค้นพบว่าปริศนาในคฤหาสน์หรือสถานที่ที่ตนเข้าไปอยู่เป็นปริศนาที่เกี่ยวข้องอยู่กับตัวละครเอกฝ่ายชาย บางครั้งมีอุปสรรคและปัญหาที่ทำให้เกิดการเข้าใจผิดตัวละครเอกฝ่ายชาย แต่ในที่สุดเมื่อเรื่องคลี่คลายลงตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันและร่วมมือกันคลี่คลายปริศนาหรือแก้ไขข้อปริศนานั้นด้วยกัน ในตอนจบของเรื่องตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายตกลงใจแต่งงานกันและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในคฤหาสน์หรือสถานที่นั้นอย่างมีความสุข

ในส่วนของนวนิยายเรื่อง *เจน เอร์* หลังจากทำงานแต่งงานระหว่างเจนและโรเชสเตอร์ถูกขัดขวาง ทุกคนรับรู้ความจริงเกี่ยวกับเบอร์ธา เมสัน จากปากของโรเชสเตอร์เองต่อหน้าทุกคนในพิธีแต่งงาน

What this lawyer and his client say it true: I have been married, and the woman to whom I was married lives! You say you have never heard of a Mrs. Rochester at the house up yonder, (...) but I daresay you have many a time inclined your ear to gossip about the mysterious lunatic kept there under watch and ward. Some have whispered to you that she is my bastard half-sister: some, my cast-off mistress. I now inform you that she is my wife, whom I married fifteen years ago—Bertha Mason by name. ⁵³

เป็นการยอมรับว่าเขามีภรรยาอยู่แล้วและภรรยาชื่อ เบอร์ธา เมสัน หญิงเสียดสีที่เจนได้ยินเสียงหัวเราะและเข้าไปหาในห้องนอนของเธอในคืนก่อนแต่งงานนั่นเอง เป็นการเปิดเผยความจริงด้วยคำอธิบายของโรเชสเตอร์ต่อหน้าคนทุกคนในพิธีแต่งงาน เหตุการณ์ต่อจากนั้นผู้ประพันธ์ให้การหน่วงเรื่องเพื่อให้เจนตัวละครเอกต้องแสดงความเป็นคนดีด้วยการเลือกตัดสินใจด้วยมโนธรรมด้วยการเดินทางจากคฤหาสน์ธอร์นฟีลด์ไปและออกไปแสวงหาความมั่นคงให้กับตนเอง ขณะอุปสรรคด้วยตัวเธอเองและเมื่อประสบในสิ่งที่เธอปรารถนาแล้วเจนจึงเดินทางกลับมาหาโรเชสเตอร์โรเชสเตอร์เพราะความรักแท้ที่เธอมีให้กับเขา

นวนิยายของไทยที่แปลเรื่องนี้ยังคงใช้กลวิธีแบบนวนิยายต้นแบบเพียงแต่เปลี่ยนแปลงใช้บรรยากาศพิธีการของงานแต่งงานให้เหมาะสมกับความเป็นไทย จากขั้นตอนที่บาทหลวงในศาสนาคริสต์กำลังทำพิธีในโบสถ์อยู่เปลี่ยนมาใช้ขั้นตอนของการจดทะเบียนสมรสกับนายอำเภอ

⁵³ Charlotte Brontë, *Jane Eyre*.p.277.

ประจำท้องถิ่นแทน จากที่จ้าวรังสีมันต์เปิดเผยให้เรื่องสิริศุภยาและฐานะของเธอไม่ได้แตกต่างไปจากนวนิยายต้นฉบับเลย

คงจะเคยได้ยินเรื่องซุบซิบนินทามานานแล้วว่า คุ่มทิมพ์พร นี่มีปีศาจหรือก็คนบ้าที่ถูกขังซ่อนไว้ ผมขอสารภาพว่านั่นเป็นความจริงไม่ใช่ภูตผีปีศาจแต่ก็เกือบคล้ายคลึง ด้วยบุคคลผู้นั้นสิ้นแล้วซึ่งสติสัมปชัญญะใดๆ ผู้นั้นคือสิริศุภยา ภรรยาคนแรกที่ต้องตามกฎหมายของผม⁵⁴

ท่าทางในการประกาศยอมรับความจริงของจ้าวรังสีมันต์สง่างาม ดูหยิ่งตามแบบของตัวละครเอกฝ่ายชายที่คนไทยนิยมและบทปิดเรื่องต่างจากนวนิยายต้นแบบที่แสดงให้เห็นชีวิตของตัวละครเอกฝ่ายหญิงหลังจากที่ตัดสินใจแต่งงานกับจ้าวรังสีมันต์ที่ตาพิการและกู่สภาพของคุ่มทิมพ์พรที่ถูกเพลิงไหม้ด้วยน้ำมือของสิริศุภยาให้กลายเป็นบ้านทิมพ์พร ในขณะที่นวนิยายต้นแบบสภาพของคฤหาสน์ธอร์นฟิลด์ไม่เหลือสภาพที่จะบูรณะขึ้นมาใหม่ได้อีก

ในนวนิยายเรื่อง*รีเบกกา* เมื่อเรื่องพัฒนาจนถึงจุดวิกฤติ การโต้เถียงระหว่างตัวละครเอกฝ่ายหญิงหรือมิสซิสเดอรวินเทอร์กับมิสเตอร์เดอรวินเทอร์ตัวละครเอกฝ่ายชายทำให้คนทั้งคู่มีโอกาสเปิดเผยความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ในใจออกมา โดยเฉพาะมิสซิสเดอรวินเทอร์ที่ตลอดเวลาเฝ้าคิดและหาคำตอบผิดๆให้กับตนเองเสมอ

How could I ask you to love me when I knew you loved Rebecca still? (...)
Whenever you touched me I thought you were comparing me to Rebecca (...)
You thought I loved Rebecca ?' he said ' You thought I killed her, loving her?
I hated her, I tell you. Our marriage was a farce from the very first. (...) We never loved each other⁵⁵

การระเบิดอารมณ์ใส่กันทำให้มิสเตอร์เดอรวินเทอร์เปิดปากพูดถึงความรู้สึกที่แท้จริงต่ออดีตภรรยาออกมา ตัวละครเอกหญิงจึงเข้าใจเหตุผลที่แท้จริงของการที่เขาไม่ปรารถนากล่าวถึงภรรยาเก่าเพราะมีความทรงจำที่ไม่ดีอยู่ จากโต้เถียงระหว่างนิสาชลตัวละครเอกฝ่ายหญิงกับมนัสวีร์ ตัวละครเอกฝ่ายชายในนวนิยายดัดแปลงเรื่อง*คุณหญิงสิวิกา*และการเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงที่มีต่อสิวิกาให้นิสาชลได้รับรู้สามารถเทียบเคียงกับนวนิยายต้นแบบจนเห็นความเหมือนกัน

⁵⁴ นิดา, *รักเดียวของเจนจิรา*, เล่ม 2, หน้า 180

⁵⁵ Daphne du Maurier, *Rebecca*, p. 283-284.

ได้อย่างชัดเจน

“ ทั้งหมดที่เขาเล่าให้ฟังนั้นไม่ได้ทำให้ฉันเกิดความรู้สึกหวั่นไหวแต่อย่างใด สวีกาจะทำชั่วสักแค่ไหน ฉันไม่สนใจอยากรู้ ทุกกระยะที่หัวใจเต้น ฉันรู้แต่เพียงว่ามนัสวีร์ไม่รักสวีกา ” ⁵⁶

หลังจากนั้นเรื่องก็ดำเนินไปจนถึงตอนปิดเรื่องด้วยการพยายามสืบค้นหาความจริงเกี่ยวกับการตายของสวีกาก่อนที่จะจบเรื่องด้วยการที่มนัสวีร์หลุดพ้นจากข้อสงสัย เพราะการเป็นคนเจ้าระเบียบมีกำหนดและนัดหมายเวลาไว้โดยละเอียดของตัวสวีกาเองที่ทำให้ทุกคนย้อนไปสืบหาความจริงเกี่ยวกับความเจ็บป่วยของเธอจนสามารถนำมาอธิบายข้อสันนิษฐานว่าสวีกาฆ่าตัวตาย

ในนวนิยายเรื่อง *แสงสุริย์* ของจินตะหรา นวนิยายที่มีความคล้ายคลึงกับนวนิยายเรื่อง *รีเบกกา* ของดอเฟเน คูโมริเย ผู้ประพันธ์สร้างปมปริศนาคือการพยายามฆาตกรรมที่สืบเนื่องมาจากความโลภของตัวละครผู้ต้องการครอบครองวงแสงสุริย์อันเป็นสมบัติของตระกูลสุริยจักร มีข้อน่าสังเกตว่าการตั้งชื่อของสถานที่เกี่ยวข้องกับพระอาทิตย์ที่ดูยิ่งใหญ่คู่ท้องฟ้าในยามกลางวัน โดยตัวละครสำคัญคือตริกามีชื่อเล่นว่าดาวอยู่คู่กับท้องฟ้าในยามราตรี นวนิยายเรื่องนี้ให้ตริกาเป็นผู้หญิงที่มีจิตใจโลเลระหว่างชายฝาแฝดสองคนที่มีหน้าตาเหมือนกันแต่เพียงนิสัยใจคอฝาแฝดผู้น้องมีนิสัยขี้โกงแต่ตริกาก็เลือกเมื่อเห็นว่าฝาแฝดผู้พี่หายสาบสูญไปเพื่อสนับสนุนแก่นของเรื่องที่แสดงความพินาศของชีวิตอันเนื่องมาจากแรงปรารถนาในวัตถุซึ่งเป็นสิ่งนอกกายคือวงแสงสุริย์เท่านั้น การแย่งชิงเคยเกิดขึ้นมาก่อนในรุ่นย่าคือหม่อมสุรางค์ย่าของไอศูรย์และภาสวรรกับย่าโชติช่วงของโชติรสและภาสวรรฝาแฝดผู้น้องก็ต้องการครอบครองวงแสงสุริย์จนถึงขนาดคิดฆ่าหม่อมสุรางค์ตามที่ตริกาพูดเป็นนัย

“ ดาวจะไม่ไปจากแสงสุริย์ ดาวก็เหมือนพี่เหมือนกัน ที่แสงสุริย์ครอบครองเสียหมด หัวใจดี้นไม่หลุด ดาวเป็นทาสของแสงสุริย์ (...) ดาวจะต้องเป็นสุภาพสตรีคนหนึ่งของแสงสุริย์คนเดียวเท่านั้น ” ⁵⁷

ภาสวรรตัดสินใจวางยาหม่อมสุรางค์ย่าที่รักเขามากที่สุดเพื่อจะทำให้ความต้องการของตริกาสมหวังแต่เรื่องยุ่งยากเหล่านี้โชติรสเป็นคนเปิดเผยออกมาทั้งหมดทั้งยังเป็นคนช่วยให้เรื่องคลี่คลายลงในที่สุดและ ปิดเรื่องด้วยการที่ตริกาชิงโชติรสไว้ในห้องและเผาวงแสงสุริย์เหมือนฉากจบของเรื่อง *รีเบกกา* เพราะผิดหวังที่แผนการฆ่าหม่อมสุรางค์ผิดพลาด ภาสวรรหนีเอาตัวรอดแต่รอดว่า

⁵⁶ นิดา, *คุณหญิงสวีกา*, เล่ม 2, หน้า 705.

⁵⁷ จินตะหรา, *แสงสุริย์*, เล่ม 2, หน้า 213.

พิการไปตลอดชีวิต ตัวเธอถูกหม่อมสุภาวงศ์ไล่ให้ออกไปจากแสงสุรย์และไอศูรย์ที่คิดว่าตายไปแล้ว กำลังกลับมาเพื่อครอบครองแสงสุรย์

ประตูห้องสีน้ำเงินเปิดออกซ้าๆหญิงสาวในชุดสีขาวโผล่ออกมาแลเห็นภาพไอศูรย์ที่อุ้ม
โชติรสวิ่งฝ่าเปลวไฟออกมา(...) หน้าที่ยิ้มกลับเปลี่ยนเป็นเฉยสงบดวงตาปัดร้าว
จนไอศูรย์ลับไปแล้ว ตีรกาจึงก้าวกลับเข้าไปในห้อง ปิดประตูลงกลอนเสียแล้วเคลื่อนไปสู่
หน้าต่าง(...) หลอนปิดหน้าต่างทุกบานอย่างเยือกเย็น ไม่มีใครเห็นความหวาดกลัวในสี
หน้าที่งามสรรพนั้นเลย⁵⁸

นวนิยายเรื่อง *ปราสาทมืด* ของจุลลดา ภักดีภูมิรินทร์ ใช้การปกปิดในการดำเนินเรื่องโดย
เริ่มจากอุมารังษีปกปิดฐานะที่แท้จริงของตน แม่แชนมปกปิดเรื่องการฆาตกรรมภรรยาเก่าของหม่อ
ภะรตเพื่อต่อรองให้เขาแต่งงานกับกัญญาลูกสาวที่ตนปกปิดกำเนิดเอาไว้และการปกปิดสาเหตุ
ของแม่ทิพเสียดิและทำให้เรื่องทุกอย่างเกิดเกี่ยวเนื่องตลอด ตั้งแต่การแต่งงานของแม่ทิพกับคน
ที่ไม่ได้รัก จุดวิกฤติของเรื่องอยู่ที่ตอนแม่แชนมแจ้งตำรวจให้จับหม่อภะรตในข้อหาฆาตกรรมคุณ
ประวิญภรรยาเก่าเพราะเธอแน่ใจว่าไม่สามารถบีบหม่อภะรตให้แต่งงานกับกัญญาได้ ราชิตคู่รัก
เก่าของคุณประวิญปรากฏตัวเป็นพยานให้หม่อภะรตพ้นผิด นายชดผู้ร่วมมือกับแม่แชนมถูกจับได้
เมื่อความฝันทุกอย่างพังทลายลงแม่แชนมจึงทำร้ายกัญญา

ทุกคนต่างหายตกตะลึงต่างวิ่งตามอุมารังษีและภะรตไปอีกที่ เห็นหลังนางแชนมไวๆ พอ
ท่านหญิงก้าวพรวดตามเข้าไปต่องร้องขึ้นเต็มเสียง นางแชนมกำลังเงื้อมีดอยู่เหนือร่างของ
กัญญาผู้เป็นลมแน่นิ่งไป(...) ลูกของกู...ลูกของกู ถ้ากูตายใครจะเลี้ยงดูมัน ให้มันตายไป
พร้อมกับกูดีกว่า⁵⁹

ในที่สุดแม่แชนมถูกดำเนินคดีฐานฆ่าคุณประวิญหม่อภะรตแต่งงานกับหม่อมเจ้าหญิง
อุมารังษี ปราสาทก็ไม่ใช่ปราสาทมืดสำหรับทุกคนอีกต่อไป

นวนิยายเรื่อง *โดมทอง* ของวราภา ใช้ชื่อโดมทองกับสิ่งก่อสร้างที่ดูโดดเด่นโดยเฉพาะใน
คืนพระจันทร์เต็มดวงที่ตัวโดมอบแสงจันทร์จันดูเป็นสีทอง ทว่าโดมอันสง่างามนี้มีปริศนาซ่อนอยู่
แต่ไม่มีผู้ใดรู้นอกจากคุณหญิงสรวิทย์ ไกรณรงค์ที่อยู่ด้วยความหวาดผวาและเดียวดาย เพราะเธอ

⁵⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 359-360.

⁵⁹ จุลลดา ภักดีภูมิรินทร์, *ปราสาทมืด*, หน้า 363.

ทำให้คุณพลับพลึงน้องสาวหายสาบสูญไป คืบวันเพ็ญคืนหนึ่งขณะที่อดิศวร์กับวิรงรองกลับจากงานเลี้ยง อดิศวร์จอดรถเพื่อรอคุณม้าที่วิรงรองเล่าถึง

“ เขามองเลยขึ้นไปเบื้องบน ห้องนอนของวิรงรองอยู่ด้านหน้า บานหน้าต่างกรูดด้วยกระจกแก้วมีม่านกันอีกชั้นหนึ่ง ถัดจากนั้นเลยสูงขึ้นไปเหนือเพดานคือบันไดเหล็กเวียนสู่ภายในยอดโดม “⁶⁰

อดิศวร์จึงสั่งรื้อห้องบนยอดโดมที่พบว่าถูกตัดแปลงให้เป็นห้อง เพื่อค้นหาความจริง

“ เพราะสิ่งที่อดิศวร์ได้แลเห็นในตอนกลางคืน ทำให้เขาสะดุดใจว่าเหตุใดรถม้าคืนนั้นจึงมาหยุด ณ บริเวณหน้าต่างเป็นประจำที่แห่งนั้น เมื่อแหงนหน้ามองขึ้นข้างบนก็มีเพียงสองห้องเท่านั้น คือห้องนอนที่พักของวิรงรองและห้องบนยอดโดมสูง”⁶¹

แล้วอดิศวร์ก็ค้นพบความจริงที่ว่าคุณย่าน้อยของเขาไม่ได้หายไปไหนยังคงถูกกักขังไว้บนยอดโดมจนกระทั่งตาย เมื่อเรื่องคลี่คลายลงคุณหญิงสรวิทย์ ไกรณรงค์ ตกใจช็อกกับการเห็นหน้าวิรงรองกะทันหัน จบชีวิตที่ตกอยู่ในความหวาดระแวงและเดียดาย

นวนิยายเรื่อง *หอขวัญ* ของอรสา ทศนุต การบิดเบือนความเป็นจริงของเรื่อง เห็นได้จากการตั้งชื่อสถานที่ตรงกันข้ามกับความจริง

เรือนขาวในหอขวัญบ้านของตัวละครเอกฝ่ายชาย จากชื่อดูบริสุทธิ์แต่เป็นเรือนที่ใช้ปกปิดความลับของครอบครัวไว้ ในขณะที่บ้านของตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่ชื่อพิสุทธิ์แปลว่าสะอาดแต่มีเรื่องโกหกและทุจริตอยู่ ปมของเรื่องคือการปกปิดความแค้นที่ดำ อารงค์เดช มีต่อบิดาของเกล้าานภาเพราะถูกเปิดเผยเมื่อกรรมบิดาของเกล้าานภาเสียชีวิตเพราะถูกมารดาที่เสียชีวิตของดำ อารงค์เดชฆ่า

“ สิ้นสุดกรรมที่มีต่อกันเสียที พ่อของเธอใช้หนี้แม่ของฉันด้วยชีวิตแล้ว ต่อไปนี้แม่ก็รับบาปที่ก่อขึ้นด้วยชีวิตที่เหมือนตายทั้งเป็นต่อไป”⁶²

ปมของเรื่องที่เกิดจากความผิดหวังในเรื่องของความรักก่อให้เกิดการพยาบาทเช่นเดียวกันนี้เกิดจากพนอจันทร์อาสาสะใภ้ของเกล้าานภาเป็นผู้หญิงอีกคนที่หลงรักบิดาของเกล้าานภาและเป็นคนแรกที่สร้างของความยุ่งยากของเรื่องทั้งหมดรวมทั้งการต้องหนีหายของบิดาของเกล้าานภาเพราะ

⁶⁰ วราภา, *โดมทอง*, เล่ม 2, หน้า 330.

⁶¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 340.

⁶² อรสา ทศนุต, *หอขวัญ*, เล่ม 2, หน้า 5.

เธอเองเป็นคนขโมยเอกสารสำคัญทางราชการของคุณกรณไป

นวนิยายไทยทั้งสามเรื่องที่กำลังกล่าวมาแล้วแสดงปมของเรื่องอยู่ที่การฆาตกรรม ความแค้น และความผิดหวังที่เกิดจากความรัก ในนวนิยายเรื่อง *วังไวกุณฐ์* และ *คฤหาสน์ดำ* ของจินตวีร์ วิวัธน์ ใช้การผูกปมเกิดจากสร้างสถานการณ์ที่ฝ่ายร้ายพยายามสร้างให้ทุกคนเห็นว่ารมย์ลดา ยังคงมีอาการประสาทอยู่ไม่เหมาะกับการเป็นทายาทของวังไวกุณฐ์ เมื่อการกระทำไม่สำเร็จเมื่อรมย์ลดาใช้ความกล้าที่จะต่อสู้ค้นหาความจริงเกี่ยวกับเรื่องต่างๆที่หลอกหลอนเธออยู่ ทำให้การสร้างเหตุการณ์ร้ายของบุรินทร์และพวกพัฒนาไปสู่การวางแผนฆาตกรรมที่ทำให้มองเหมือนเป็นอุบัติเหตุทั้งยอมเปิดเผยโฉมหน้าให้รมย์ลดา รู้ก่อนทำร้ายเพราะมั่นใจว่าตนทำงานครั้งนี้ได้สำเร็จอย่างแน่นอน ทำให้รมย์ลดาตกใจมากเพราะผู้อยู่เบื้องหลังเรื่องร้ายคือบุรินทร์ที่รมย์ลดาคิดว่าเป็นผู้หวังดีกับเธอคนหนึ่ง

“ เป็นดวงหน้าของคนที่ไม่คาดคิด ไม่คาดฝันเลยแม้แต่น้อยว่าจะได้เห็นเขาเข้ามาทำร้ายหล่อน(...) ความรู้สึกหลายอย่างหลายประการที่แสดงบนสีหน้านั้น ทำให้ดวงหน้าของเขาผิดแผกไปดูราวกับเป็นหน้ามารก็ไม่ปานหรือจะพูดอีกที่เป็นหน้าของคนวิกลจริต ”⁶³

รมย์ลดาปลอดภัยจากการถูกทำร้ายเพราะผู้ประพันธ์ใช้เหตุการณ์เหนือธรรมชาติมาช่วยไว้ทัน ท่านหญิงไฉไลปรากฏตัวเพื่อช่วยเหลือทายาทของตน การพยายามสร้างเรื่องร้ายๆของเรื่องด้วยการสร้างสถานการณ์ขึ้นของตัวละครที่มุ่งหวังในตัวละครเอกชายและการครอบครองตำแหน่งนายหญิง

ในเรื่อง *คฤหาสน์ดำ* ของจินตวีร์ วิวัธน์ การผูกปมของเรื่องอยู่ที่การพยายามสร้างสถานการณ์ของคนสองคน คนหนึ่งเป็นคุณปู่ที่ป่วยทางจิตและเป็นภรรยาของตัวละครเอกเป็นคนป่วยที่ใครๆเข้าใจว่านอนชมอยู่กับที่ ในยามค่ำคืนคุณปู่ลุกขึ้นมาลากกระสอบที่ใส่ตุ๊กตาที่มีรอยบาดแผลคล้ายเลือดและเครื่องมือลงโทษเดินไปทั่วคฤหาสน์กับการสูญหายไปของคุณแม่เนื่องภรรยาคนใหม่ของพระลพ เมื่อเธอถูกหลอกไปขังไว้ในอุโมงค์ใต้หอหฤทยาและได้พบซากโครงกระดูกของคุณแม่เนื่องวิรยาจึงได้รู้ความจริงว่านันทียน้องสาวของคุณแม่เนื่องเป็นผู้อยู่เบื้องหลัง

“ นันทินี่คงลงพีสาวเข้าไปในช่องทางลับเหมือนที่ลงวิรยาในคืนนี้แล้วปิดประตูซึ่งพีสาวไว้สนิท(...) หล่อนช่างอำมหิตเลือดเย็นตรงกันข้ามกับรูปลักษณะอะไรเช่นนั้น ”⁶⁴

⁶³ จินตวีร์ วิวัธน์, *วังไวกุณฐ์*, เล่ม 2, หน้า 799.

⁶⁴ จินตวีร์ วิวัธน์, *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 2, หน้า 319.

วีรยาได้รับความช่วยเหลือเพราะลูกสาวพิการของพระลบผู้บังเอิญเห็นเหตุการณ์บอกพระลบให้ไปช่วยวีรยา ในที่สุดนันทินีก็ขัดใจกรรมด้วยการเป็นบ้าเสียสติเพราะถูกคุณปู่ทำร้าย และทุกคนก็ได้รับความจริงจากปากของนันทินีที่กำลังเสียสติถึงสาเหตุของการกระทำทั้งหมดเกิดเพราะเธอหลงรักพี่ชายของเธอนั่นเอง

นวนิยายทั้งสองเรื่องของจินตวิโร วิวัธน์ แสดงให้เราเห็นสภาวะจิตใจส่วนหนึ่งของมนุษย์ที่มุ่งมาดปรารถนาครอบครองคนที่ตนรัก และฆ่าคนที่คิดว่าขวางความปรารถนาของตน

นวนิยายเรื่อง *เงาเคหาสน์* ของโสภี พรรณราย พยายามนำศาสตร์ของความลึกลับมาใช้ และมีลักษณะของการนำนวนิยายกอธิคในรูปของภูติผี ปีศาจมาใช้ในการผูกปมของเรื่องที่มีข้อสงสัยว่าเหตุใดเจ้าสาวจึงเสียสติไล่ฆ่าคนอื่นในงานแต่งงานของตนเอง

“ คาเรียลเป็นคนที่ใช้ชีวิตอยู่หรือเป็นผีที่ยังโกรธแค้น ปานไพลินรู้ประวัติคาเรียล จูเลียจากแม่เหม่ม คาเรียลเรียนวิชาผีดำจากชาวผีดำข้างบ้าน สตรีผีดำผู้ลึกลับวิชาซาตาน ”⁶⁵

ปานไพลินต้องการไขปริศนาเรื่องพี่สาวเธอจึงขอให้ภูติผีเปิดตึกแดงที่ถูกปิดตายมานานพร้อมกับความลับเรื่องการตายของคุณอรรดและคุณหญิงเนื่องตาและยายของภูติผี ขณะที่เข้าไปในตึกแดงปานไพลินพลัดหลงคนอื่นๆ ทำให้เธอได้เห็นภาพเหตุการณ์ในวันที่คาเรียลกลายเป็นเจ้าสาวเลือดठीมีดไล่ฆ่าทุกคนเพราะจูเลียช่วยให้เธอได้เห็นการไล่ฆ่าคนทั้งครุของคาเรียลเมื่อฆ่าสำเร็จแล้วคาเรียลยังกล่าวคำอาฆาตที่ส่งผลให้กับคนชั้นหลานต้องหวาดกลัวเหมือนคำสาปของตระกูล

“ ในเมื่อคาเรียลไม่สมหวังในวันแต่งงาน ตราบใดวิญญาณยังอยู่ ตราบนั้น ใครในบ้านนี้ก็แต่งงานไม่ได้ จะฆ่า ฆ่าทุกคน ”⁶⁶

สิ่งที่ปานไพลินไม่รู้คืออย่างคือหม้อก๋ายานมีความสำคัญอย่างไรต่อคาเรียล เธอจึงต้องการทำลายเพราะไม่รู้ความหมายในข้อความที่คุณหญิงเนื่องเขียนจดหมายสั่งเสียไว้

“ หม้อก๋ายานในน้ำกับเครื่องหอมซ่อนไว้กับตัว ”⁶⁷

มีคนเดียวที่ทำความเข้าใจของการเผาเครื่องหอมกับหม้อก๋ายานคือยายอิม คนเก่าแก่ของ

⁶⁵ โสภี พรรณราย, *เงาเคหาสน์*, เล่ม 2 , หน้า 83.

⁶⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 86.

⁶⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 97.

บ้านที่รอดชีวิตในงานแต่งงานของคุณอรรถ เหตุการณ์เจ้าสาวเลือดเกิดขึ้นอีกครั้งในขณะที่อารยาพี่สาวของภวิศจัดงานแต่งงานในบ้าน เมื่อภวิศจะจัดงานในบ้านอีกครั้งเพราะไม่เชื่อคำทำนายของยายอิมทำให้ปานไพลินร้อนใจพยายามหาทางแก้ไข รมย์รุจีก็กลายเป็นเจ้าสาวเลือดอีกคนแต่พลาดหกล้มมีดแทงตัวเองจนเสียชีวิต ในที่สุดปานไพลินและภวิศช่วยกันไขปริศนาและทำลายอาถรรพ์ของคาเรียลได้สำเร็จ โดยปานไพลินเลี้ยงเป็นเจ้าสาวและเตรียมทำลายคาเรียลด้วยการเผาเครื่องหอมผสมกระดูกของคุณหญิงเนื่องในหม้อกำยาน ในที่สุดปานไพลินกลายเป็นเจ้าสาวที่แท้จริงของภวิศ

นวนิยายอีกเรื่องของโสภี พรรณารายคือ *วังวาริ* ปมของเรื่องอยู่ที่การพยายามไขปริศนาการหายตัวไปของผู้หญิงสามคนที่มาเกี่ยวข้องกับภาดลที่หายภายในวังวาริ ภาดลถูกมองว่าเป็นฆาตกร ริสาพยายามหาคำตอบนี้ด้วยตนเอง เธอเริ่มผิด้สังเกตกับความรู้สึกของกุลยาน้องสาวที่ป่วยและร่างกายอ่อนแอของภาดล และรายละเอียดของสิ่งต่างๆ เช่น อุปกรณ์ค้ำน้ำของกุลยาที่ผิดปกติ

“หล่อนแตะดินกับ ชันไม่แห้งสนิทดี อุปกรณ์ของกุลยาเปียกชื้นได้อย่างไร(...) อ่อนแอเพียงนี้แม้เดินยังต้องให้โคมฉายประกอง ค้ำน้ำไม่ไหวแน่(...)ของของกุลยาใครจะกล้าแตะต้อง ทุกคนมองข้ามกุลยา เราเองก็มองข้าม”⁶⁸

ริสาจับสังเกตกุลยาขณะที่คุยถึงพี่ชายได้

“ถึงอย่างไร พี่ชายก็รักน้องเล็กที่สุด รักที่สุด ไม่มีทางที่ใครจะแย่งพี่ชายไปจากน้องเล็กได้” นี่เป็นความรักของพี่น้องที่มีพลัง พลังที่แสดงออกทางแววตา ความรู้สึก ริสาแอบสังเกตกุลยา แต่ทำเหมือนไม่มองหน้า ไม่สนใจท่าที กุลยาหวงพี่ชาย แววตาดูตื่นขึ้นวูบหนึ่งผิดกับบุคลิกกว้างกายที่อ่อนแอ⁶⁹

ในที่สุดริสawangแผนเอาตัวเองเข้าล่อ กุลยาก็แสดงความเป็นฆาตกรทันทีที่เธอคิดว่าไม่มีใครอยู่บ้านโดยไม่รู้ว่ามีภูวดลจับตามองเธออยู่ ในที่สุดกุลยาก็ตายเพราะโรคที่ไม่สามารถบอกชื่อได้ของเธอ

เมื่อศึกษาการผูกปมปริศนาของนวนิยายแนวนี้แต่ละเรื่องจะพบว่าเป็นการผูกปมที่มีเรื่องของข้อสงสัยหรือตำนานหรือคำสาปที่มีอยู่คู่กับคุณหาสน์ แม้บางเรื่องจะเป็นเพียงการสร้างสถานการณ์โดยอาศัยตำนานของบ้านนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองก็ตาม

⁶⁸ โสภี พรรณาราย, *วังวาริ*, เล่ม 2, หน้า 315.

⁶⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 333.

การศึกษานวนิยายในแนวนี้ทั้งสองกลุ่มแม้จะใช้เพียง 10 เรื่องก็ตามแต่ผู้วิจัยพบว่านวนิยายแนวนี้มีอายุยาวนานพอควร ตั้งแต่แสงสุริย์ ของจินตะหรา(พ.ศ. 2501)จนถึงวังวารี ของโสภีพรรณราย (พ.ศ. 2544) เป็นระยะเวลายาวถึง 40 กว่าปี นวนิยายหลายเรื่องถูกตีพิมพ์ซ้ำด้วยสำนักพิมพ์ที่ต่างกัน เช่นนวนิยายเรื่อง *ปราสาทมิด* เคยตีพิมพ์โดยไม่ปรากฏปีที่พิมพ์โดยสำนักพิมพ์คลังวิทยา ตีพิมพ์ซ้ำโดยสำนักพิมพ์รวมสาสน์ในปี พ.ศ. 2531และอีก 5 ปีต่อมา พ.ศ. 2536 ถูกตีพิมพ์ซ้ำโดยสำนักพิมพ์เดิมปี พ.ศ. 2544 สำนักพิมพ์ณ บ้านวรรณกรรม นำมาตีพิมพ์อีกครั้ง⁷⁰

จากข้อมูลปีที่ตีพิมพ์ดังที่กล่าวมาจะเห็นว่านวนิยายแนวนี้ยังคงได้รับความนิยมจากผู้อ่านและคงความเป็นอมตะอยู่

3.2 อิทธิพลด้านแนวคิด

นวนิยายพาฝันเป็นนวนิยายที่จับใจผู้อ่านที่เป็นสตรีทุกยุคทุกสมัยเพราะผู้หญิงส่วนใหญ่อ่านนวนิยายเพื่อเป็นสิ่งบันเทิงและใช้เป็นเครื่องมือในการหลีกเลี่ยงจากความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน ที่วุ่นวาย หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าผู้หญิงใช้นวนิยายพาฝันหนีไปสู่โลกแห่งจินตนาการซึ่งสวยงามและบริสุทธิ์ ท่องไปในโลกจินตนาการกับตัวละครเอกฝ่ายหญิงตามที่ใจนึกฝัน ขณะที่อ่านนั้นผู้อ่านได้รับรู้แนวคิดของเรื่องไปพร้อมๆกับการรับรู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นในนวนิยาย

จากการวิเคราะห์แนวคิดของนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยที่นำมาศึกษาทั้งสองกลุ่มพบว่าแนวคิดที่คล้ายคลึงกับนวนิยายตะวันตกที่เป็นต้นแบบ สามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวคิด ดังนี้ คือ แนวคิดเรื่องความรักและแนวคิดเรื่องชีวิต

3.2.1 แนวคิดเรื่องความรัก

แม้ว่าเรื่องความรักไม่ใช่สิ่งสำคัญทั้งหมดของชีวิตมนุษย์ แต่นวนิยายแนวพาฝันมักเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรักเพราะเป็นเรื่องที่ดึงดูดใจผู้อ่านและทำให้เข้าถึงได้ง่าย แนวคิดเรื่องความรักนี้ได้รับการนำเสนอผ่านโครงเรื่องที่เป็นเรื่องราวระหว่างหนุ่มสาวที่ประสบอุปสรรคหรือปัญหาที่ทำให้ทั้งสองไม่สามารถรักกันได้อย่างราบรื่น อุปสรรคที่คู่รักประสบจึงสะท้อนแนวคิดในเรื่องความรักอยู่ 2 ลักษณะ คือ รักแท้สามารถเอาชนะอุปสรรคได้และมโนธรรมอยู่เหนือความรัก

⁷⁰ ข้อมูลได้จากการสำรวจจากแหล่งข้อมูลต่างๆของผู้วิจัย.

3.2.1.1 รักแท้สามารถเอาชนะอุปสรรคได้

อุปสรรคที่คู่รักประสบในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันตะวันตกที่เป็นต้นแบบคืออุปสรรคของความรักที่ถูกบุคคลที่สามเข้ามาขัดขวางซึ่งคือตัวละครตัวเดียวกันกับตัวละครที่เป็นปริศนาของเรื่อง ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ตัวละครเอกชายหญิงเกิดการเข้าใจผิดกัน ขณะที่ในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยบุคคลที่สามนี้จะเป็นตัวละครคนละคนกันกับตัวละครปริศนา

ในการศึกษานวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* และเรื่อง *รีเบกกา* พบว่าบุคคลที่สามที่เป็นอุปสรรคและเป็นปริศนาของเรื่องทำให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเกิดความรู้สึกขัดแย้งกับตนเอง นวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* เบอรร่า เมสัน ตัวละครที่ไม่มีบทบาทดูเหมือนไม่มีความสำคัญเพราะปรากฏเพียงเสียงหัวเราะเพราะเธอมีสติวิปลาสและถูกกักขังไว้บนชั้นสามของคฤหาสน์ธอร์นฟีลด์ซึ่งเป็นที่มาของปริศนาของเรื่อง และเป็นอุปสรรคหรือบุคคลที่สามที่ทำให้ความรักระหว่างโรเชสเตอร์และเจนต้องชะงักลง ความจริงที่เปิดเผยทำให้เบอรร่ากลายเป็นตัวละครสำคัญที่ทำให้เจนตัวละครเอกฝ่ายหญิงเกิดความรู้สึกขัดแย้งกับตนเอง จนต้องตัดใจไปจากคฤหาสน์ธอร์นฟีลด์เพื่อแสวงหาความมั่นคงในชีวิตด้วยตัวเอง ในที่สุดเธอสามารถทำได้สำเร็จทั้งยังแสดงน้ำใจในการแบ่งปันมรดกที่เธอได้รับให้แก่ญาติที่ให้ความช่วยเหลือแก่เธอในขณะที่จากคฤหาสน์ธอร์นฟีลด์มา ในจำนวนนี้สาธุคุณจอห์นญาติผู้หนึ่งกลายมาเป็นบุคคลที่สามที่เข้ามาเป็นอุปสรรคและสร้างความขัดแย้งให้กับเจนอีกครั้งเมื่อเขาขอเธอแต่งงานเพื่อหวังให้เธอร่วมเดินทางไปอินเดียในฐานะผู้ช่วยในการเผยแพร่ศาสนาแต่เจนปฏิเสธและตัดสินใจกลับไปหาโรเชสเตอร์เมื่อได้แว่วเสียงเขาเรียกชื่อเธอ ในที่สุดเมื่อพบว่าโรเชสเตอร์พิการแต่ยังรอคอยเจนอยู่หลังจากที่เบอรร่า เมสันภรรยาที่เสียชีวิตของเขาเสียชีวิตในกองเพลิงที่เธอจุดขึ้น เจนจึงแต่งงานกับโรเชสเตอร์

นวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* เบอรร่า เมสัน ภรรยาเก่าผู้เป็นอุปสรรคสำคัญในความรักของเจนยังคงมีชีวิตอยู่ ส่วนในเรื่อง *รีเบกกา* รีเบกกาภรรยาเก่าที่เสียชีวิตอย่างปริศนายังคงมีตัวตนอยู่ตลอดเวลาในความรู้สึกของภรรยาใหม่เพราะแม่บ้านคือมิสซิสเตนเวอร์ปฏิบัติราวกับว่านายหญิงคนเก่าเท่านั้นที่เหมาะสมกับตำแหน่งนายผู้หญิงของคฤหาสน์มันเดอเลย์ เมื่อเรื่องคลี่คลายลง รีเบกกาภรรยาเก่าก็หมดความสำคัญ ตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายได้เปิดใจและเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงต่อกันแล้วทั้งคู่ช่วยกันฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆที่กำลังเผชิญอยู่ด้วยกัน

นวนิยายต้นแบบทั้งสองเรื่องแสดงขั้นตอนในช่วงเปิดเผยความจริงที่มีผลให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงทั้งสองเรื่องต้องตัดสินใจ แม้จะดูแตกต่างกัน แต่ในที่สุดนวนิยายทั้งสองเรื่องก็แสดงให้เห็นว่าความรักแท้ที่ตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายมีให้แก่กันนั้นสร้างความมุ่งมั่นให้ทั้งคู่สามารถเอาชนะอุปสรรคได้ ในขณะที่นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยตัวละครที่เป็นอุปสรรคต่อความรักจะเป็นตัวละครคนละคนกันกับตัวละครที่เป็นปริศนาของเรื่องเพราะตัวละครที่เสียชีวิตและมีชีวิตอยู่ใน

คดีเหล่านี้ไม่ได้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตัวละครเอกฝ่ายชายในฐานะภรรยาแต่จะเป็นมารดาหรือญาติผู้ใหญ่ที่เป็นภรรยาที่ตัวละครเอกฝ่ายชายต้องรับผิดชอบดูแล⁷¹ หรือถ้ามีความสัมพันธ์ชั้นภรรยาก็จะเป็นเพียงภรรยาเก่าหรือคู่รักเก่าที่หายสาบสูญหรือเสียชีวิตแล้วและไม่มียุทธศาสตร์เป็นอุปสรรคขัดขวางความรักของตัวละครเอกทั้งสองฝ่าย

ในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยนั้น ผู้ประพันธ์มักจะสร้างตัวละครเหมือนกับนวนิยายแนวพาฝันโดยทั่วไปคือ นอกจากมีตัวละครเอกฝ่ายชายหรือที่เรียกกันง่าย ๆ ว่า พระเอก ตัวละครเอกฝ่ายหญิงหรือที่เรียกว่านางเอก และตัวละครอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นบุคคลที่สามที่มักอาศัยความลับของคดีเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ในการสร้างเรื่องขึ้นมาขัดขวางความรักของตัวละครเอกทั้งคู่ไม่ให้ดำเนินต่อไปอย่างราบรื่น ตัวละครที่ทำตัวเป็นอุปสรรคหรือบุคคลที่สามนี้อาจจะเป็นผู้หญิงอีกคนที่เป็ญาติหรือเป็นคนที่มาอาศัยในครอบครัวของตัวละครเอกฝ่ายชายที่มีใจรักและหวังในตัวละครเอกฝ่ายชายโดยมีผู้อื่นคอยให้การสนับสนุน ผู้อ่านมักเรียกว่าตัวละครที่มีบทบาทในลักษณะนี้ว่าตัวอิจฉาหรือฝ่ายร้ายเพราะบทบาทของตัวละครตัวนี้จะทำตัวเป็นอุปสรรคหรือแสดงเจตนาร้ายด้วยตนเองหรือด้วยความร่วมมือของผู้สนับสนุนเพราะไม่ต้องการให้ตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายประสบความสำเร็จและความสมหวังและพยายามหาวิธีการที่จะทำให้คนทั้งคู่เข้าใจผิดกัน

ในนวนิยายเรื่อง *ปราสาทมิด* ของ จุลลดา ภักดีภูมินทร์ ตัวละครที่ชื่อแม่แ่มแม่บ้านที่เป็นคนคอยส่งเสริมกัญญาหลานสาวหรือแท้จริงเป็นลูกสาวนอกสมรสของนาง พยายามสร้างความผูกพันและให้ความใกล้ชิดกับเจ้าของปราสาทและคอยบอกกัญญาให้รู้ถึงเป้าหมายของตัวเองโดยมีกัญญาเป็นหุ่นที่เธอคอยเชิด

“ คุณกัญญา ถ้าคุณยังฉลาด คุณยังเชื่อซาอยู่อย่างนี้ละก็ อีกหน่อยคุณจะต้องอยู่ใต้ อำนาจของนางอูมา มันจะครอบครองบ้าน ครอบครองสมบัติแล้วก็ครอบครองภรรยา อีกหน่อยจะต้องถูกขับไล่ไสส่งออกไปจากที่นี่ ไม่เชื่ออ๊อแม่ก็คอยดู”⁷²

นอกจากวิธีการคอยเตือนกัญญาให้ตระหนักถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นระหว่างอูมาหรือท่านหญิงอูมารังษีกับภรรยาเจ้าของปราสาทแล้ว แม่แ่มยังใช้โอกาสที่อยู่ตามลำพังกับอูมาพูดให้อูมาเข้าใจผิดและคลางแคลงใจในตัวภรรยาด้วยเล่าเรื่องที่เป็นความลับของปราสาทคือการฆาตกรรมภรรยาเก่าของหมอบรรดาที่แม่แ่มทำให้ภรรยาคิดว่าตนเป็นคนฆ่าตามที่แม่แ่มวางแผนไว้ แล้วแม่แ่มก็ใช้ความลับเรื่องนี้ให้เกิดประโยชน์กับตนเองเพื่อสนับสนุนกัญญาให้ได้แต่งงานกับภรรยา

⁷¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ข้อ 3.3.3 ตัวละครอื่นตามลักษณะของนวนิยายกอธิค

⁷² จุลลดา ภักดีภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 48.

“ คุณกำลังหลงว่าคุณภรรยาเป็นคนประเสริฐ เพราะคุณไม่ทราบประวัติของคุณ ภรรยา(...) คุณภรรยาเป็นผู้ร้ายฆ่าคน! (...)ดิฉันเห็นเหตุการณ์ทุกอย่าง แต่เพราะเหตุใดฉัน จึงเชื่อมั่นเป็นความลับก็เพราะคุณภรรยาซึ่งเป็นนายของดิฉันรักคุณภรรยา ” ⁷³

คำบอกเล่าของแม่แซมเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของภรรยาที่มีต่อหมภรรยา ทำให้อุมาหรือท่านหญิงอุมารังสีเข้าใจผิด คืบหนึ่งอุมานอนไม่หลับเมื่อเธอออกไปเดินเล่นและเธอเห็นภาพภรรยาร้องไห้ซบอยู่กับอกของภรรยาผ่านหน้าต่างห้องนอนที่เธอมองเข้าไปเห็นทำให้เธอเข้าใจผิดและเห็นจริงในถ้อยคำของแม่แซม

ตัวละครที่เป็นผู้ทำตนเป็นผู้สลับสนุนหญิงที่อาศัยอยู่ในบ้านให้เป็นผู้ซึ่งความรักกับตัวละครเอกฝ่ายหญิงในทำนองเดียวกันนี้ก็ได้แก่ สร้อยทิพย์ในนวนิยายเรื่อง *หอขวัญ* ของอรสา ทศนุต ต่างกันที่ในนวนิยายเรื่องนี้ ดำรงค์ตัวละครเอกฝ่ายชายก็โอบอ้อมผ่อนตามการยั่วยุของสร้อยทิพย์หญิงสาวที่อาศัยในฐานะคนคอยดูแลแม่ที่มีสติไม่ปกติของเขา เมื่อแม่มมยืนยันในความรักที่ดำรงคดีต่อเกล้าภักดีตัวละครเอกฝ่ายหญิงเธอไม่ยอมเชื่อเพราะเธอเชื่อในสิ่งที่ตนเองเห็น

“ แกย้าหนักแน่นยังงี้ เกลั่นภาก็ไม่อยากจะเชื่อ เมื่อแลเห็นกับตาว่าเขาเคยเดินหายเข้าไปห้องของสร้อยทิพย์ ” ⁷⁴

ในนวนิยายเรื่อง *โดมทอง* ของวราภา แสงแขหญิงที่อาศัยอยู่ในบ้านในฐานะคนที่คอยดูแลพยาบาลคุณหญิงสรวิศร์ของอดีตศรีโรตมแอมมีความหวังเกี่ยวกับตัวเขา

แสงแขมีความอดทนที่จะนั่งอยู่ที่เดิมเพื่อรอคอยการกลับมาของชายหนุ่มที่เธอแอบหลงรักเขาจับใจ(...)ซึ่งเป็นประหนึ่งเทพเจ้าที่ทรงไว้ด้วยอำนาจ เขาอยู่ในโลกแห่งความเพ้อฝันของแสงแขมานานนักหนาแล้ว และแสงแขก็อดที่จะเพ้อไปไม่ได้ว่าสักวันหนึ่งเธอจะอยู่เคียงข้างเขาในฐานะ 'คุณผู้หญิง' ผู้มีอำนาจเต็มๆที่เหมือนกันในโดมทอง ⁷⁵

ในนวนิยายเรื่องนี้ได้แสดงให้เห็นอุปสรรคของความรักจากบุคคลที่สามนอกจากตัวละครหญิงที่เป็นตัวอิจฉาแล้วยังแสดงให้เห็นว่าอุปสรรค หรือบุคคลที่สาม อาจจะเป็นญาติผู้ใหญ่ของตัวละครเอกฝ่ายชาย การขัดแย้งในลักษณะนี้เกิดในลักษณะที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงถูกชิงชิง

⁷³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 181-182.

⁷⁴ อรสา ทศนุต, *หอขวัญ*, เล่ม 2, หน้า 105.

⁷⁵ วราภา, *โดมทอง*, เล่ม 1, หน้า 117.

เพราะเหตุผลของความขัดแย้งส่วนตัวเพราะผิดหวังเรื่องของความรักในอดีต และแสดงออกมาให้เห็นว่าไม่ยินดีต้อนรับการเข้าไปอาศัยอยู่ในคฤหาสน์ของตัวละครเอกฝ่ายหญิง

ในนวนิยายเรื่องเดียวกันนี้คุณหญิงสรภักษ์ ไกรณรงศ์รู้สึกตกใจเมื่อได้พบหน้าวิรงรองในครั้งแรกเพราะเธอมีใบหน้าละม้ายกับคุณพลับพลึงน้องสาวและอดีตคนรักของสามีที่เธอเป็นคนที่กักขังไว้จนตาย การได้พบกับวิรงรองที่มีความละม้ายกับคุณพลับพลึงทำให้ท่านผู้หญิงตกใจมาก

ท่านส่งเสียงครวญครางออกมาว่า " ตามมาจงล้าจงผลาญกันอีกทำไม...

นั่งพลับพลึงแกตายแล้ว ไปสุดไปเกิดเสียที่ย่ามาทรมานฉันอีกเลย...ไป..

ไปให้พ้น..ฉันกลัว ฉันเกลียดแก..ออกไป " ⁷⁶

อดีตคิดว่าวิรงรองเป็นแฟนเก่าของว่าที่หลานเขยและกำลังรอโอกาสที่จะช่วงชิงความรักคืนจากพิณทองหลานสาวเป็นความรู้สึกที่ฝังใจเขาอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่ได้พบหน้าวิรงรองและเห็นท่าทีของพิชย์ที่ดูอาลัยวิรงรอง เมื่อเขาพบว่าหญิงที่เดินทางมาเพื่อเป็นคนคอยพยาบาลคุณหญิงย่าของเขาคือวิรงรองที่เขาชิงขังอยู่ แม้วิรงรองจะไม่สามารถดูแลพยาบาลคุณหญิงสรภักษ์ได้เพราะความบังเอิญในเรื่องหน้าตาเธอจึงหมดความจำเป็นที่ต้องอยู่ต่ออดีตคิดว่าดีใจขอให้วิรงรองอยู่ในโดมทองต่อไปจนกว่าเขาจะแน่ใจว่าวิรงรองจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับคนทั้งคู่อีกเป็นการกักขังที่วิรงรองเองยอมทนเพราะต้องการให้เขารู้ว่าเธอบริสุทธิ์ใจ

" เวลาที่วิรงรองคือนักโทษของพี่ คุณของเขาคือโดมทอง ซึ่งเขาจะต้องทนอยู่ต่อไปจนกว่าพี่จะอนุญาตให้เขาไปได้" ⁷⁷

อดีตว์บอกแก่กุษาหญิงที่อาศัยอยู่ในบ้านถึงสาเหตุที่ไม่ยอมให้วิรงรองกลับกรุงเทพฯเมื่อไม่สามารถทำงานตามที่ต้องการได้

อุปสรรคในลักษณะนี้เป็นอุปสรรคที่เกิดจากความเข้าใจผิดของตัวละครเอกฝ่ายชายหรือเพราะความเคียดแค้นในเรื่องส่วนตัว ปรากฏในนวนิยายเรื่อง *ห่อขวัญ* ของอรสา ทศนุต เช่นกัน เป็นอุปสรรคที่มาจากความเคียดแค้นของ ดำ อารงค์เดชตัวละครเอกฝ่ายชายที่ฝังใจเพราะมารดาของตนผิดหวังจากความรักคือบิดาของเกล้าณา ความผิดหวังทำให้มารดาของเขาเสียสติเขาจึงขวยโอกาสขอแต่งงานกับเกล้าณาตัวละครเอกฝ่ายหญิงในขณะที่เธอกำลังต้องการความช่วยเหลือ

⁷⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 168.

⁷⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 220.

เหลือทางด้านเงินทองโดยปกปิดเหตุผลที่แท้จริงเอาไว้ กล้านภาเองก็แปลกใจในสิ่งที่เขาทำ

กล้าภามองหน้าชายที่เธอแอบรัก แอบเท็ดูในใจเป็นเวลานานด้วยความรู้สึกอริบายยาก ตื่นเต้นพอๆกับความฉงนงายต่อความประสงค์ของเขา..เขาต้องการอะไรที่มาขอแต่งงานกับเธอทั้งๆที่รักสาวิตรี เธอไม่เชื่อว่าเขาทำไปเพื่ออยากช่วยเหลือเธออย่างเดียว มันต้องมีอะไรมากกว่านั้นแน่ ๆ⁷⁸

ในขณะที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงต้องพยายามค้นหาคำตอบของปริศนาหรือสิ่งที่ปกปิดไว้ นั้นทำให้เธอถูกทำร้ายจากตัวละครฝ่ายร้าย ตัวละครเอกฝ่ายชายจึงเกิดความเห็นใจและในที่สุดเกิดความรักขึ้นจริงๆ

อุปสรรคของความรักที่เกิดจากบุคคลที่สามนี้บางครั้งส่งผลให้ตัวละครเอกทั้งฝ่ายเกิดความไม่เข้าใจกันหรือเข้าใจผิด อุปสรรคที่เกิดจากความไม่เข้าใจกันนี้มักมีการสร้างเหตุการณ์ให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเข้าใจผิดว่าตัวละครเอกชายเป็นผู้อยู่เบื้องหลังหรือสร้างเรื่องปริศนาขึ้น

นั่นทีนี้น้องสาวภรรยาเก่าที่หายไปของพระลบในนวนิยายเรื่อง*คฤหาสน์ดำ* พุดให้วีรยาเข้าใจว่าเรื่องแปลกๆที่เกิดขึ้นในคฤหาสน์เป็นเพราะพระลบ

“ คนที่รู้จักพระลบผิวเผินพูดอย่างนี้ทุกคน ไม่มีใครนอกจากพวกเรา 4-5 คน ในหอฤทธาที่รู้ความลับอันนี้(...) เรื่องแปลกๆที่เกี่ยวกับผีสิงประจำตระกูลที่แม่เลขา คนก่อนๆ ของพี่ลบเห็นเข้าในเวลาค่าคืนนะเป็นเรื่องที่พี่ลบทำขึ้นเองทั้งนั้น”⁷⁹

เมื่อวีรยาพยายามติดตามชายลึกลับที่พยายามเปิดประตูเข้าไปในห้องของเธอแต่ไม่สำเร็จ เธอตามไปดูจึงได้พบกับพระลบ ทำให้เธอปักใจเชื่อตามคำบอกเล่าของนั่นทีนี้

อุปสรรคที่เกิดจากความเข้าใจผิดในตัวละครเอกฝ่ายชายทำนองนี้เกิดขึ้นในนวนิยายเรื่อง*วังไวภูณท์* เช่นกันเมื่อর্মย์ลดาเห็นแมงมุมยงยักษ์ในมือของปรีศวีเธอจำได้ว่าเป็นแมงมุมตัวเดียวกันกับที่ทำให้เธอตกใจเมื่อพบว่ามันนอนอยู่ในลิ้นชักเสื้อผ้าของเธอเพราะจุดประสงค์เพื่อทำร้ายและให้ใครๆคิดว่าอาการโรคประสาทกำเริบส่งผลให้เธอไม่ได้รับมรดกภายหลัง

ความไม่เข้าใจกันของตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายบางครั้งเกิดจากการที่ตัวละครเอกฝ่ายชายเคยมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นหรือเคยมีคู่รักมาก่อน การที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงตกลงใจเข้าไป

⁷⁸ อรสา ทศนุต, *หอขวัญ*, เล่ม 1 , หน้า 106.

⁷⁹ จินตวีร์ วิวัธน์ , *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 2, หน้า 53.

อยู่ในคุกหาสน์หรือบ้านของตัวละครเอกฝ่ายชายเพราะข้อผูกพันไม่ว่าการไปทำงานหรือต้องการช่วยเหลือตัวละครเอกฝ่ายชายด้วยข้อตกลงบางประการ แต่ในที่สุดตัวละครเอกหญิงเป็นฝ่ายถูกตัวละครเอกชายเลือกให้เป็นคู่ครองจริงๆ

นวนิยายเรื่อง *แสงสุริย* เมื่อโชติรสเข้าไปอยู่ในวังแสงสุริยเพราะอาสาเป็นคู่หมั้นของไอศูรย์ เพื่อให้ตริกายอมกลับวังแสงสุริยเพราะระหว่างที่เขาย้ายไปขณะไปสงครามเกาหลีนั้น ตริกา คู่หมั้นของเขาเปลี่ยนใจไปหมั้นกับภาสวรน้องชายฝาแฝดของเขาแทน การกลับมาของเขาทำให้ตริกา อายเธอจึงจากไป ไอศูรย์จึงต้องไปรับเธอกลับและเพื่อไม่ให้เธอรู้สึกเสียหน้าเขาจึงต้องหาคู่หมั้นก้ำมละอแต่ในที่สุดความดีของโชติรสทำให้ไอศูรย์เลือกเธอเป็นเจ้าสาวตัวจริง

การคลี่คลายอุปสรรคทั้งในรูปของบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องและอุปสรรคที่เกิดจากความไม่เข้าใจกันเองของตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายดังกล่าวมาข้างต้นใช้วิธีคลี่คลายเรื่องโดยตัวละครเอกฝ่ายชายที่ยึดมั่นในความแค้นจะพ่ายแพ้ความอ่อนหวานและความเป็นคนดีของตัวละครเอกฝ่ายหญิง เมื่อสามารถปรับความเข้าใจกันได้แล้ว ตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายช่วยกันไขปริศนา มีผลให้คนทั้งคู่ลงเอยได้ในที่สุด

3.2.1.2. มโนธรรมอยู่เหนือความรัก

นอกจากนวนิยายกอธิคแนวพาฝันจะเน้นแนวคิดเรื่องความรักเหมือนนวนิยายรักโดยทั่วไปแล้ว นวนิยายแนวนี้ยังเสนอทัศนะในเรื่องการเชิดชูความรักเหนือสิ่งนอกกาย เช่น เงินตรา ทรัพย์สิน และรูปโฉมภายนอก โดยแสดงให้เห็นว่าความรักนั้นเกิดจากจิตใจที่บริสุทธิ์ไม่ว่าคนรักจะอยู่ในสภาพเช่นไรก็ยังคงรักไม่มีเสื่อมคลายทั้งยังแสดงให้เห็นว่าวัตถุภายนอกเป็นสิ่งที่ไม่คงทนถาวรดังเช่น ในตอนจบของนวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* และ *รีเบกกา* คุณหาสน์ธอร์นฟีลด์และคุณหาสน์มันเดอเลย์ซึ่งต่างก็เป็นวัตถุภายนอกกลายเป็นซากปรักหักพังทรุดโทรมเพราะถูกเผาจนเสียหายยากที่จะบูรณะขึ้นใหม่ได้

มโนธรรมในเรื่องของความรักถูกแสดงออกด้วยการที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงตัดสินใจหนีเมื่อพบว่าตัวละครเอกฝ่ายชายมีพันธะ หรือผูกพันอยู่กับหญิงอื่นด้วยข้อกฎหมายหรือยังพิสูจน์ไม่ได้ว่าภรรยาแก่นั้นได้เสียชีวิตแล้ว เป็นการแสดงให้เห็นลักษณะของมโนธรรมหรือสำนึกที่ดีของมนุษย์ที่คอยเตือนให้ตัดสินใจทำในสิ่งที่ควรทำและบอกว่าอะไรคือสิ่งที่ควรทำโดยยึดความถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม

จากการวิจัยตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันนี้ต่างก็เลือกที่จะปฏิบัติตามมโนธรรมทั้งสิ้นเช่น การที่เจน แอร์ในนวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* ตัดสินใจจากคุณหาสน์ธอร์นฟีลด์ไปเมื่อรู้ว่าโรเซสเตอร์มีเบอร์ธา เมสันเป็นภรรยาตามกฎหมายอยู่แล้ว

การตัดสินใจจากคฤหาสน์ธอร์นฟีลด์ที่มีแต่ความอบอุ่นของผู้คนที่มีความน่ารักและการได้
 เกียรติจากคนรับใช้ เป็นสิ่งที่เจนตัดสินใจได้ยากลำบากเพราะเจนแสดงหาความรักความอบอุ่นมา
 ตลอดตั้งแต่เธอจากบ้านเกรทเฮดและเติบโตในโรงเรียนมูลนิธิโลวูด เมื่อรู้ว่าเบอร์ธา เมสันเป็น
 ภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายเจน แอร์รู้สึกเจ็บปวดกับสิ่งที่เธอได้รับรู้ หมดหวังกับชีวิตที่เธอคิดฝัน
 แต่จำเป็นเลือกที่จะจากไปแม้จะเป็นเรื่องที่ยากลำบากใจ

I was in my own room as usual- just myself, without obvious change: nothing had
 smitten me, or scathed me, or maimed me. And yet where was the Jane Eyre of
 yesterday?- where was her life?- where were her prospect? ⁸⁰

"Leave Thornfield at once" - (...) "That I am not Edward Rochester's wife is the
 least part of my woe," I alleged; "that I have awakened out of most glorious
 dreams, and found them all void and vain, is a horror I could bear and master;
 but that I must leave him decidedly, instantly, is intolerable. I cannot do it" But
 then a voice within me averred that I could do it, ⁸¹

"Sir, your wife is living: that is a fact acknowledged this morning by yourself. If I
 lived with you as you desire- I should then be your mistress: to say otherwise is
 sophistical- is false." ⁸²

อาจกล่าวได้ว่านวนิยายเรื่องเจน แอร์ ได้แสดงให้เห็นว่าศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของการ
 หล่อหลอมจิตใจของละครเอกฝ่ายหญิงให้เป็นคนดีมีมโนธรรมเพราะตลอดเวลาที่เธอตัดสินใจ
 แสดงให้เห็นถึงความรักที่เจนมีต่อโรเชสเตอร์โดยไม่ยอมละเมิดศีลธรรม ในที่สุดโรเชสเตอร์ก็ยอม
 ปลปล่อยให้เจนจากเขาไปทั้งได้พยายามอธิบายเหตุผลของการแต่งงานที่ปราศจากความรักกับเบอร์
 ธา เมสัน การเสียชีวิตของภรรยาที่เขาไม่รักในกองเพลิงที่เธอเป็นผู้จุดขึ้นเพื่อเผาคฤหาสน์ แสดง
 ให้ผู้อ่านเห็นว่าในความเกลียดโรเชสเตอร์ก็มีมโนธรรมของการเป็นคนดีอยู่ ดูได้จากการที่เขาเสี่ยง
 ชีวิตเข้าช่วยเบอร์ธาจนตนเองต้องพิการแม้จะช่วยชีวิตเบอร์ธาไม่สำเร็จก็ตาม

⁸⁰ Charlotte Bronte, *Jane Eyre*, p. 281.

⁸¹ Ibid., p.282.

⁸² Ibid., p.289.

แนวคิดเรื่องมโนธรรมอยู่เหนือความรักที่แสดงออกด้วยการตัดสินใจเลือกที่จะจากไปของตัวละครเอกฝ่ายหญิงในลักษณะนี้พบในนวนิยายของไทยเช่นกัน ในเรื่อง *ปราสาทมิด* ของจุลลดา ภักดีภูมิินทร์ ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเลือกเพราะยึดความถูกต้องและเชื่อในสิ่งที่ตนเองมองเห็นแม้บางครั้งจะเป็นการสร้างเรื่องหรือการบอกเล่าของตัวละครคนอื่นที่ต้องการกำจัดตัวละครเอกฝ่ายหญิงให้พ้นทางที่ตนเองปรารถนาเช่น แม่แหม่มแม่บ้านเก่าแก่ที่พยายามให้ความลับเกี่ยวกับเรื่องการฆาตกรรมภรรยาเก่าของหมอมะรุตมาเป็นเครื่องมือให้อูมาเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างกัญญากับหมอมิดไป

“ คุณอูมา คุณเป็นคนมาทีหลัง แต่คุณกำลังทำลายหัวใจของคนอื่นที่อยู่มาก่อน(...) วันใดที่คุณมะรุตแต่งงานกับผู้หญิงอื่นนอกจากคุณกัญญา วันนั้นคุณมะรุตจะต้องสูญเสีย ต้องพินาศทุกสิ่ง ” ⁸³

กระทั่งอูมาได้เห็นกัญญาในห้องนอนของหมอมะรุตในคืนหนึ่งทำให้เธอเชื่อในสิ่งที่นางแหม่มบอก

ไม่ต้องเห็นหน้าอูมารังสีก็ทรงทราบว่าเป็นกัญญา หล่อนกำลังซบหน้าอยู่กับอกของมะรุตตัวไหวเหมือนกำลังร้องไห้(...) อนิจจาคำพูดของนางแหม่มถูกต้องทุกประการ(...) ก็เมื่อมะรุตและกัญญามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันเช่นนี้ ทำไมเล่านางแหม่มจะไม่กล่าวหาว่าท่านหญิงเป็นตัวมารทำลายความสุขของบุคคลทั้งสอง (...) พระทัยท่านหญิงราวกับจะแตกเป็นเสี่ยงๆ ด้วยความปวดร้าว เกียรติยศ ความเป็นเจ้า ยิ่งรักษาก็ดูเหมือนยิ่งถูกทำลาย ⁸⁴

การที่นางแหม่มของอูมาแสดงให้เห็นว่าเป็นความเชื่อที่เกิดจากการหยิ่งในศักดิ์ศรีและฐานะของตนเองมากกว่าการเชื่อตามคำบอกเล่าของนางแหม่มอย่างเดียว อูมาตัดสินใจจากปราสาทของหมอมะรุตไปเพราะคิดว่าสิ่งที่เธอทำนั้นถูกต้องที่สุดสำหรับทั้งตนเองและหมอมะรุต

ในนวนิยายแสดงให้เห็นว่าเมื่อนำเอาความรักและมโนธรรมมาเปรียบเทียบกันและตัวละครเอกฝ่ายหญิงต่างก็เลือกมโนธรรมเป็นหลักยอมเสียสละความรักและยอมรับความทุกข์ทรมานอันเนื่องมาจากความไม่สมหวังในรัก ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิง

⁸³ จุลลดา ภักดีภูมิินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 182.

⁸⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 184.

ต้องตัดสินใจคือคุณสมบัติของผู้หญิงที่ต้องเก็บจำความรู้สึกไว้แต่เพียงผู้เดียวไม่แสดงออกนอกหน้าเพราะสังคมไทยมองว่าผู้หญิงจะต้องมีการสงวนท่าทีที่ไม่เป็นฝ่ายแสดงให้อีกฝ่ายรู้ว่าตนเองมีความรู้สึกเช่นไร ขณะที่ตัวละครผู้หญิงอีกคนในเรื่อง *ปราสาทหมี* คือคุณทิพมารดาของหมอมะรุตที่แต่งงานโดยปราศจากความรักกับคนที่ครอบครัวหาให้ คุณทิพยอมให้ความรักอยู่เหนือทุกสิ่งเธอหนีสามีกลับมาหานายเทพแพนเก่าทั้งที่มีบุตรชายกับเจ้าพระยาแสนสุรบดินทร์ชายที่แต่งงานแล้ว แต่ในที่สุดสามีตามมาพรวดตัวกลับไปโดยที่คุณทิพมีลูกสาวให้กับแพนเก่าสองคนหนึ่งในจำนวนนั้นพิการเพราะมารดาเสียใจจนเสียสติ

นวนิยายกอธิคแนวพาฝันทั้งของตะวันตกและของไทยเสนอแนวคิดให้เห็นว่าระหว่างทรัพย์สินและความรักความรักจะต้องยิ่งใหญ่กว่า เช่น คุณทิพเลือกที่จะหนีกลับไปหาชายคนรักทั้งที่สามีมีความมั่งคั่งมากกว่า แต่ขณะเดียวกันนวนิยายแสดงให้เห็นว่าระหว่างความรักกับมโนธรรมสิ่งที่สำคัญกว่าความรักก็คือมโนธรรมของมนุษย์ ดังแสดงให้เห็นจุดจบของความรักของคุณทิพที่ยอมให้ความรักอยู่เหนือมโนธรรมผลที่ตามมาก็คือการสูญเสียครอบครัว ทุกข์ทรมานจนต้องเสียสติรำคาญหาแต่ความรักที่ตนจากมา ในขณะที่ท่านหญิงอุมารังษีตัวละครเอกฝ่ายหญิงต้องทนทุกข์ทรมานทั้งใจและกายในการจากคนที่เธอรักเพื่อรักษามโนธรรมอันได้แก่มนุสยธรรม ซึ่งเป็นความดีงามทางด้านจิตใจของมนุษย์เป็นการเสนอทัศนคติเกี่ยวกับธรรมชาติของความรักว่าความรักเป็นสิ่งไม่มั่นคงสิ่งที่ยั่งยืนกว่าคือความดีงามของมนุษย์แม้จะอาศัยความรักเป็นเครื่องพิสูจน์ก็ตาม

3.2.2 แนวคิดเรื่องชีวิต

นอกจากแนวคิดเรื่องความรักที่ปรากฏในนวนิยายแนวพาฝันของไทยแล้ว เราจะพบว่านวนิยายในแนวนี้อธิบายแนวคิดเรื่องชีวิต โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตของตัวละครที่ล้มเหลวเพราะตัวละครขาดเหตุผล ขาดวิจารณญาณรวมทั้งการตัดสินใจด้วยอารมณ์ ขาดความคิดไตร่ตรองยึดอารมณ์มากกว่าเหตุผลทำให้เกิดผลร้ายขึ้นมากกว่าผลดีในภายหลัง

แนวคิดเกี่ยวกับชีวิตที่น่าเสนอในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันที่นำมาศึกษาพบว่าที่เด่นๆ มีอยู่ 2 ลักษณะคือ การดำเนินชีวิตด้วยความสุขุมรอบคอบและการดำเนินชีวิตด้วยความอดทนอดกลั้นต่ออุปสรรค

3.2.2.1 การดำเนินชีวิตด้วยความสุขุมรอบคอบ

นวนิยายกอธิคแนวพาฝันต้นแบบทั้งสองเรื่องแสดงให้เห็นว่าการดำเนินชีวิตที่ดีนั้นควรยึดความสุขุมรอบคอบเป็นหลัก แนวคิดนี้ถูกนำเสนอในนวนิยายของไทยด้วยแม้จะดำเนินเรื่องในแนวพาฝันและสร้างเหตุการณ์ดูเต็มๆซ้ำๆจำเจจนผู้อ่านสามารถคาดเดาเหตุการณ์ของเรื่องได้ แต่การเสนอภาพของตัวละครในเรื่องที่ดำเนินชีวิตด้วยความสุขุมรอบคอบก่อให้เกิดผลดีตรงกันข้ามกับตัวละครที่ดำเนินชีวิตผิดพลาดเพราะขาดการไตร่ตรองสามารถเป็นบทเรียนสอนผู้อ่านในเรื่องการดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดี

ในนวนิยายเรื่อง *เจน เอร์* แสดงภาพของตัวละครเอกหญิงที่ชื่อเดียวกับนวนิยายโดยเสนอภาพในแต่ละช่วงชีวิตที่เจนใช้ความสุขุมรอบคอบอดทนต่อความยากลำบากจนสามารถผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ ความสุขุมรอบคอบที่เกิดจากการเรียนรู้ชีวิตจากประสบการณ์ทั้งทางตรงที่ตัวละครประสบเอง และประสบการณ์ทางอ้อมที่ได้มาจากการตัวละครอื่นอันได้แก่ คำเตือนของคนหวังดีและอาวุโสกว่าและการเห็นชีวิตของผู้อื่นและแนวทางการแก้ปัญหาของผู้นั้น ทำให้เจนเรียนรู้และมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์จากคนที่อารมณ์ร้อนกลายเป็นคนสุขุมขึ้นตามวัย เช่น ก่อนที่เจนจะถูกส่งไปเป็นนักเรียนประจำอยู่ในโรงเรียนมูลนิธิโลวูดเจนเรียนรู้ที่จะเอาตัวรอดจากการถูกเด็กๆในครอบครัววิตรีงแค้นด้วยการตอบโต้ด้วยกำลังและคำพูดที่ผู้ใหญ่มองว่าเป็นเด็กก้าวร้าวพูดจาไม่ดี แม้แต่แอบบอทสาวใช้ก็ไม่ให้เกียรติแต่เจนก็มีเบสส์สาวใช้อีกคนที่คอยห่วงใยคอยเตือนสติให้เธอเป็นเด็กดีเพื่อจะได้สามารถอาศัยอยู่กับครอบครัววิตรีต่อไปได้

“You should try to be useful and pleasant, then perhaps, you would have a home here; but if you become passionate and rude, missis will send you away, I am sure.”⁸⁵

เมื่อมาอยู่ในโรงเรียนโลวูดมิสซิสตรีตพูดถึงเจนในเรื่องนิสัยไม่ดีไว้กับมิสเตอร์บรอดเคิลเฮอส์ทำให้เจนท้อใจไม่สามารถจะอยู่ในโรงเรียนในระยะแรกได้อย่างมีความสุข เจนมีครูที่เอาใจใส่นักเรียนอย่างมิสเทมเปิลและมีเพื่อนคือเฮเลน เบนส์ สอนให้เจนได้เรียนรู้ที่จะใช้ความสุขุมรอบคอบเพื่อเอาชนะอุปสรรคในโรงเรียนที่มีแต่กฎระเบียบที่เข้มงวด การกินอยู่ที่ไร้แค้นเพราะความไม่เอาใจใส่ของกรรมกรมูลนิธิ เจนปรับตัวและมีกฎระเบียบในชีวิตมากขึ้นหลังจากที่เจนเห็นเป็นสัลดทนต่อการถูกครูลงโทษโดยการเขียนเพราะเธอไม่ดูแลตนเองทำความสะอาดร่างกาย

⁸⁵ Charlotte Brontë, *Jane Eyre*, p.7.

เป็นสียอมรับการลงโทษโดยไม่ได้แย้งในโทษที่เธอได้รับนั้น การพูดคุยระหว่างกันทำให้เจนเรียนรู้ว่าเป็นสียอดทนเพราะเป็นสียมีเป้าหมายในชีวิตในการมาเรียนที่โรงเรียนโลวูดต่างกับเจนที่มาเพราะความจำเป็นในเรื่องที่อยู่อาศัย

“ I was sent to Lowood to get an education; and it would be of no use going away until I have attained that object” .⁸⁶

เมื่อเจนพยายามยกสิ่งที่เธอเห็นเป็นสียถูกกระทำมาได้แย้งเป็นสียก็ให้คำตอบในทำนองเดียวกันในเรื่องของความอดทนว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

“ Yet it would be your duty to bear it, if you could not avoid it: it is weak and silly to say you cannot bear what it is your fate to be required to bear.”⁸⁷

เป็นสียใช้ความอดทนตามแนวทางที่เธอเลือกอย่างสงบโดยไม่ได้แก้ไขข้อผิดพลาดหรือปรับปรุงนิสัยตามที่ครูต้องการจนกระทั่งตายเพราะป่วยเป็นไข้รากสาดโดยมีเจนอยู่เคียงข้างในคืนสุดท้ายของชีวิต ขณะที่ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียนโลวูดเจนเรียนรู้เรื่องศาสนาจากเป็นสียและศาสนาก็มีอิทธิพลต่อความคิดของเจนในช่วงต่อมาของชีวิต

การใช้ความสุขุมของตัวละครสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นในลักษณะของภาพคู่ขนาน ระหว่างตัวละครเอกกับตัวละครอื่นที่ดำเนินชีวิตโดยปราศจากความสุขุมโดยเฉพาะการนำมาใช้ในการการตัดสินใจของตัวละครเอกปรากฏอยู่ในนวนิยายเรื่อง *รีเบกกา* และ *คุณหญิงสีวิกา* เช่นกันเห็นได้จากในบทต้นๆ นวนิยายจะสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นตัวละครเอกหญิงตัดสินใจแต่งงานกับตัวละครเอกชายด้วยอารมณ์ชั่ววูบเพราะเป็นรักแรกพบ เมื่อชีวิตการแต่งงานเริ่มขึ้นนิศาชลพบว่าชีวิตไม่ได้สวยหรืออย่างที่เธอคิดไว้ บ้านที่เธอคิดว่าทุกคนน่าจะยอมรับนายหญิงคนใหม่เพราะนายผู้ชายของบ้านเป็นผู้เลือก นิศาชลต้องอาศัยความสุขุมรอบคอบในการฟันฝ่าอุปสรรคต้องปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นเพราะเธอเป็นนายหญิงคนใหม่จึงได้ถูกต่อต้าน ในที่สุดนิศาชลก็พิสูจน์ให้คนอื่นเห็นว่าเธอมีคุณสมบัติพอที่จะเป็นนายหญิงที่ดีของบ้าน

นวนิยายเรื่อง *หอขวัญ* *โดมทอง* *ปราสาทมิด* *วังไวภูณย์* *คฤหาสน์* *เงาเคหาสน์* และ *วังวาริ* ตัวละครเอกเข้าไปอยู่ในบ้านนอกจากจะด้วยเหตุผลของความจำเป็นในระยะแรกด้วย

⁸⁶ Ibid., p.48.

⁸⁷ Ibid.

ภาระกิจที่ต้องทำ เมื่อผู้อ่านอ่านไประยะหนึ่งจะพบว่าตัวละครเอกหญิงถูกทดสอบจากความรู้สึกภายในใจของตนเองที่เจ็บปวดกับการการชอนเร้นความรู้สึกที่มีตัวละครชายผู้เป็นเจ้าของบ้าน ตัวละครเอกหญิงต้องใช้ความสุขุมรอบคอบ ใช้สติไตร่ตรองในการดำเนินชีวิตเพื่อเอาตนเองให้รอดปลอดภัยจากการพยายามทำร้ายจากตัวละครหญิงหรือตัวละครอื่นๆที่หลงรักเจ้าของบ้านหรือต้องการครอบครองบ้าน ในขณะที่ตัวละครฝ่ายร้ายที่มีความมุ่งมั่นในตัวละครเอกชายและการครอบครองบ้านจนต้องวางแผนสร้างเรื่องร้ายๆออกมาขัดขวางต้องประสบกับผลของความชั่วร้ายที่ตนเองวางแผนไว้เอง เช่น แม่แค้นใน *ปราสาทมิด* ในที่สุดความลับเกี่ยวกับการฆาตกรรมคุณประวิญที่ตนเองเอามาข่มขู่หมอมะรดให้ทำตามใจตนเองก็ทำให้ตนเองต้องติดคุกเพราะมีพยานออกมาพูดเปิดเผยความจริงทำให้หมอมะรดพ้นผิด สร้อยทิพย์ผู้หญิงใน *หอยขวย* ที่วางแผนให้เจ้าชูดูดเกล้านภาไปข่มขืนแต่ไม่สำเร็จ สร้อยทิพย์กลับถูกนายชดข่มขืนเสียเองเพราะใช้อารมณ์และใช้วาจาดูถูกดูหมิ่นทุกวัน พนอจันทร์น้ำสะใภ้ใจร้ายของเกล้านภาวางแผนให้นายชมไปจับตัวเกล้านภาไปทำร้ายในที่สุดตนเองต้องประสบอุบัติเหตุรถพลิกคว่ำเพราะพยายามขับรถหนีตำรวจเดซ ซึ่งตามมาช่วยเกล้านภา

ใน *แสงสุริย์* ตริกาที่ปรารถนาตำแหน่งนายผู้หญิงของวังแสงสุริย์คบคิดกับภาสวร ทำร้ายหม่อมสุภาวงศ์ยาที่รักเขามากที่สุด ในที่สุดตริกาตายภาสวรต้องพิการเพราะแผนการที่วางไว้ผิดพลาด ในขณะที่โชติรสพิสูจนตนเองด้วยความสุขุมรอบคอบจนได้รับการยอมรับจากหม่อมสุภาวงศ์และได้รับเลือกให้เป็นเจ้าสาวตัวจริงของไอศูรย์

นวนิยายแสดงให้เห็นว่าการใช้ความสุขุมรอบคอบทำให้ชีวิตสามารถฟันฝ่าอุปสรรค ได้รับผลดีและมีความสุขในตอนท้ายของเรื่อง ในทางตรงกันข้ามหากตัวละครตัวใดดำเนินชีวิตด้วยความประมาท ขาดการไตร่ตรองพินิจพิจารณาให้ลึกซึ้ง ยึดอารมณ์มากกว่าเหตุผลก็จะประสบกับความเดือดร้อน ทุกข์ทรมานตามมา

3.2.2.2 การดำเนินชีวิตด้วยความอดทนอดกลั้น

นวนิยายสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นว่าธรรมชาติของชีวิตนั้นมีทั้งความสุข ความทุกข์ คละเคล้ากันไปเสมอตราบไต่ที่มนุษย์ยังมีความรัก โลก โกรธ หลง และเตือนให้มนุษย์ไม่เกิดความท้อแท้ และทุกข์ใจไปมากกว่าที่ควรเป็น มนุษย์จึงควรใช้ความอดทนอดกลั้นและการรอคอยเพื่อให้ตนเองสามารถผ่านความทุกข์ยากเหล่านั้นไปได้ด้วยดี นวนิยายที่เสนอความคิดนี้ได้แก่ เรื่อง *หอยขวย* ของ อรสาทศนุต และ *โดมทอง* ของวราภา *เงาเคหาสน์* และ *วังวาริ* ของโสภี พรพรรณราย

หอยขวย ของ อรสาทศนุต และ *โดมทอง* ของวราภา แสดงภาพของตัวละครที่ต้องอดทน

ต่อความทุกข์ยากที่เกิดจากการผูกพยาบาทของผู้อื่นเพราะความเข้าใจผิด กล้านภาแต่งงานกับดำ ธำรงค์เดชโดยไม่รู้ว่าเขาต้องการแก้แค้นแทนมารดาที่เสียชีวิตเพราะผิดหวังในความรักจากบิดาของเธอ เธออดทนอยู่ที่หอขวัญเพราะต้องการค้นหาเอกสารที่ซ่อนอยู่หลังรูปเพื่อช่วยให้บิดาพ้นความผิด อดทนต่อความรู้สึกที่รู้ว่าตลอดเวลาดำ ธำรงค์เดช มีสร้อยทิพย์ที่คอยดูแลแม่ทิพและมีความสัมพันธ์ลับๆกันอยู่ ทั้งยังถูกพนอจันทร์อาสาสะใภ้ที่ตามมาหาเธอเพราะความแค้นบิดาของเธอเช่นกัน แต่กล้าภาไม่ยอมพ่ายแพ้เหมือนชื่อเล่นของเธอโดยยึดความอดทนอดกลั้นต่อความทุกข์ยาก หลังจากบิดาตายลงกล้าภาก็สามารถชนะใจของดำ ธำรงค์เดชที่หันมาปกป้องคุ้มครองเธอจากพนอจันทร์ด้วยความรักในที่สุด

wirongในเรื่อง โดมทอง ของวราภา ต้องอดทนอดกลั้นต่อความรู้สึกที่ตนเองถูกปฏิเสธจากพิชัยโดยหวังว่าการได้ทำงานที่โดมทองจะทำให้เธอลืมเรื่องราวเกี่ยวกับพิชัยได้ แต่อดีตวรียังคอยย้ำความเจ็บปวดนั้นโดยการกล่าวหาว่าเธอเป็นบุคคลที่สามและคอยกีดขวางชีวิตคู่ของพิชัยและพินทองหลานสาวของเขา แม้wirongจะพบกับความทุกข์ที่อาศัยอยู่ในโดมทองแต่เธอไม่เคยเขียนจดหมายเล่าถึงความยากลำบากของเธอให้มารดารับรู้เมื่อเขียนจดหมายไปถึง ในที่สุดเมื่ออดีตวรียได้พบกับมารดาของwirongและเห็นการเผชิญหน้ากันของพิชัยกับwirongเขาจึงรู้ว่าแท้จริงแล้วพิชัยต่างหากที่เป็นตัวปัญหาไม่ใช่wirongอย่างที่เขาคิด เขาจึงขอwirongแต่งงานเพื่อปกป้องเธอจากทั้งพิชัยและย่าของเขาด้วยความรักอย่างแท้จริง

เรื่อง เงามเคหาสน์ และวังวารีย์ ของโสภี พรรณราย ตัวละครเอกหญิงเข้าไปอยู่ในบ้านของตัวละครเอกชาย และถูกตั้งข้อสงสัยเกิดว่านำความเดือดร้อนมาให้ครอบครัวของเขา การถูกกล่าวหาและจับตามองทำให้ริสาตัวละครเอกเรื่อง วังวารีย์ ระมัดระวังตัวมากขึ้นโดยเฉพาะในระยะแรกที่เธอเข้าไปวังวารีย์โดยใช้ชื่อเนตรศิริเพื่อนสาวเพื่อสืบหาการหายตัวไปของจงจิตต์ เธอถูกมองเหมือนคนแปลกหน้าและอยู่คนเดียวในโลก

“คนเดียวในโลก รู้สึกเหมือนพลังกำลังใจ รู้สึกถึงอำนาจของธรรมชาติยิ่งใหญ่ หล่อนชอบที่นี่แล้ว น่าเสียดายหล่อนต้องไป...ไป ดูเหมือนเจ้าของบ้านไม่ยอมต้อนรับ”⁸⁸

แต่ริสาก็ยังคงอยู่ใกล้ๆ วังวารีย์โดยคำเชิญของภุชงค์เพราะต้องการหาคำตอบเกี่ยวกับอรทัยน้องสาวที่หายไปของเขา

ความอดทนอดกลั้นของตัวละครเอกในลักษณะนี้มักจะแสดงออกมาในลักษณะของการคิดคำนึงของตัวละครแต่ไม่ถึงขนาดจะแสดงอารมณ์ความรู้สึกที่ซับซ้อนซ่อนภายในจิตใจของ

⁸⁸ โสภี พรรณราย, *วังวารีย์*, เล่ม 1, หน้า 89.

ตัวละครมากเหมือนนวนิยายต้นแบบแต่ใช้การดำเนินเรื่องด้วยบทสนทนามากกว่า นวนิยายเรื่อง *เงาเคหาสน์* เช่น ตอนที่ปานไพลินถูกรมย์รุจีคนรักของภูวิศกล่าวหาว่าเธออ้างตนเข้ามาเป็นผู้ช่วยเหลือครอบครัวของภูวิศแต่ไม่แตกต่างไปจากคาเรียลที่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัวของภูวิศ ปานไพลินต้องอาศัยความอดทนอดกลั้นต่อวาจาที่ถากถางของรมย์รุจี

ฉันไปที่ตึกแดง พบวิญญาณพี่จูเลีย ซึ่งตกอยู่ในอำนาจบังคับของหม่อมคาเรียล เธอปรากฏตัวขึ้นเพื่อบอกฉัน(...) คุณติดต่อกับวิญญาณได้ ฟังดูแล้วเหมือนคุณเป็นคนดี แท้แล้วพวกคุณก็เป็นก๊กเดียวกันเป็นพี่น้องกับวิญญาณร้ายแฝงตัวเข้ามา (...) พวกคุณ แท้ๆ ที่นำความหายนะมาสู่บ้านนี้⁸⁹

นวนิยายทุกเรื่องทีกล่าวมา แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ยึดถือเอาความอดทนอดกลั้นเป็นหลักในการแก้ปัญหา ในขณะเดียวกันก็เป็นแนวคิดที่ให้กำลังใจทำให้ไม่ท้อแท้หมดกำลังใจเมื่อเผชิญหน้ากับอุปสรรค แนวคิดนี้ไม่ได้สอนให้เผชิญหน้าด้วยเหตุด้วยผล แต่เป็นแนวคิดที่สอนให้คนเรายอมรับและอดทนอดกลั้นต่อความทุกข์ยากมากกว่า

3.3 อิทธิพลด้านการสร้างตัวละคร

ในนวนิยายมีตัวละครที่ผู้ประพันธ์สมมติขึ้น ไม่จำเป็นจะต้องเป็นคนเสมอไป อาจจะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้และเรียกบุคคลหรือผู้มีบทบาทในนวนิยายนี้ว่าตัวละคร(Character) เริ่มแรกนั้นตัวละครคือตัวเอกแต่ละตัวของผลงานทางละครที่ถูกสวมบทบาทบนเวทีโดยนักแสดงชายหรือนักแสดงหญิง โดยนัยเดียวกันคำนี้ใช้เรียกตัวละครในนวนิยาย ตัวละครที่เป็นมนุษย์หญิงหรือชายที่เสนอเรื่องราวในผลงานเรื่องแต่ง เราจึงอาจนิยามตัวละครในนวนิยายว่าเป็นบุคคลสมมติ ซึ่งมีบทบาทในพัฒนาการของเหตุการณ์ในนวนิยาย⁹⁰ หรือ มีการกล่าวถึงคำว่าตัวละครในลักษณะคล้ายๆกันนั้นเช่นคือ บุคคลที่ผู้แต่งสมมติขึ้นมาเพื่อให้ทำพฤติกรรมในเรื่องคือเป็นผู้มีบทบาทในเรื่องหรือเป็นผู้ทำให้เรื่องเคลื่อนไหวดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง ในการอ่านนวนิยายเราสามารถแบ่งประเภทของตัวละครออกเป็นหลายลักษณะตามบทบาทและความสำคัญในเรื่อง ตัวละครเอกและตัวประกอบและกำหนดบทบาทหรือบุคลิกภาพของตัวละครที่มีบทบาทคงที่

⁸⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 133.

⁹⁰ โกลเด้นชไตน์, ฉอง-ปิแยร์, *การอ่านนวนิยาย*, แปลโดย วัลยา วิวัฒน์ศร(กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 79.

ตั้งแต่ต้นจนจบกับตัวละครที่มีบทบาทไม่คงที่ มีการปรับเปลี่ยนนิสัยไปตามสภาพจิตใจ⁹¹

เนื่องจากในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยที่นำมาศึกษาสร้างตัวละครตามลักษณะของสูตรแบบเจน แอร์ คือตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่เป็นลูกกำพร้า ตัวละครเอกฝ่ายชายที่มีปมปริศนาเกี่ยวข้องกับคดีหาสน์และตัวละครรองตามลักษณะของนวนิยายกอธิค

3.3.1 ตัวละครเอกหญิงเป็นลูกกำพร้า

ในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันตะวันตกต้นแบบทั้งสองเรื่อง ผู้ประพันธ์ใช้การพรรณนาลักษณะของตัวละครเอกหญิงในส่วนของภาพที่แปลกใหม่ต่างไปจากชนในสมัยเดียวกันหรือที่ผู้วิจัยเรียกว่าภาพของตัวละครเอกหญิงตามสูตรของเจน แอร์ คือ เป็นเด็กกำพร้าฐานะยากจน และถูกมองว่าไม่เหมือนกับผู้หญิงทั่วไปเพราะดูเหมือนเป็นคนกร้าวกร้าวทำตัวไม่สอดคล้องกับค่านิยมของความเป็นผู้หญิงตามนิยมในสมัยนั้น ในขณะที่นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยคงความเป็นเด็กกำพร้าอย่างนวนิยายตะวันตกแต่ต้องมีภาพของตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่ดูสวยงาม

ในนวนิยายเรื่องเจน แอร์ ผู้อ่านรู้จักภาพลักษณ์ตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่ไม่สวยงามผ่านการพรรณนาภายหลังที่ได้พิศดูภาพของตนเองผ่านกระจกเงา

" I ever wish to look as well as I could and to please as much as my want of beauty would permit." ⁹²

ในฉากเดียวกันนี้ในนวนิยายไทยที่แปลมาจากนวนิยายต้นแบบ ภาพลักษณ์ของตัวละครเอกฝ่ายหญิงในเรื่อง*รักเดียวของเจนจิรา* ของนิดา ดูแตกต่างไปจากนวนิยายต้นแบบ ไม่มีการกล่าวถึงภาพด้วยความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจในหน้าตาของตนเอง ท่าทางของเจนจิราดูมั่นใจและพินิจดูความกว้างของห้องนอนอย่างพอใจอีกทั้งได้รับการดูแลจากสาวใช้ไม่ได้อยู่คนเดียวขณะแต่งตัวจึงไม่มีเวลาพิจารณารูปลักษณ์ของตนเองจากกระจก

" คุณครูเชิญใช้น้ำสิจ้า " บัวผันว่า " เสื้อผ้าอยู่ในตู้เรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่เปลี่ยนก็ได้ ลงไปรับประทานอาหารเสียก่อนดีกว่า " ⁹³

⁹¹ สายทิพย์ นุกุลกิจ, *วรรณกรรมปัจจุบัน* (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2537), หน้า 104.

⁹² Charlotte Brontë, *Jane Eyre*, p.90.

⁹³ นิดา, *รักเดียวของเจนจิรา*, หน้า 334.

ความรู้สึกว่าต่ำต้อยของเงินแสดงออกในตอนที่เรายอมรับกับตนเองว่าแอบหลงรัก
 จ้าวรังสีมันดูแต่เป็นความรู้สึกที่แม่บ้านใหญ่ศิลาที่มีส่วนร่วมรับรู้ด้วย แทนการพรรณนาจากความรู้สึกภายในใจของตนเองออกมาเหมือนนวนิยายกอธิคต้นแบบ

ข้างเป็นความคิดที่น่าอัศจรรย์เหลือแสน แต่ฉันก็ไม่อาจปฏิเสธความรู้สึกนั้นได้(...)
 คุณศิลาคงอ่านความรู้สึกนึกคิดของฉันออกกระมัง (...)ฉันตื่นตื่นใจในความอนาทรห่วงใย
 ของเธอ(...) แม้จะเอ็นดูฉันสักเพียงไรเธอก็เตือนฉันอยู่ในฐานะของครูประจำบ้านกับ
 "จ้าวชาย" แห่งคุ้ม "ทิมมพร" นั้นยังอยู่ห่างไกลมากนัก⁹⁴

ภาพของตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่ไม่ปรากฏชื่อนอกจากตำแหน่งของนายผู้หญิงคนใหม่ของ
 คฤหาสน์ในเรื่อง *ริเบกกา* ที่กล่าวออกมาด้วยความรู้สึกความน้อยเนื้อต่ำใจในความไม่สวยงามของ
 ตนเอง เมื่อเทียบกับคุณผู้หญิงคนเก่าเมื่อนึกย้อนไปในอดีต

" I can see myself now, memory spanning the years like the bridge, with straight,
 bobbed hair and youthful, unpowdered face, " ⁹⁵

ในนวนิยายการแปลของไทยทั้งสองเรื่องผู้ประพันธ์ใช้การแสดงออกด้วยคำพูดในรูปแบบ
 ของคำสนทนามากกว่าคำบอกเล่าพรรณนาความรู้สึกของตนเพียงลำพังของตัวละครตามลักษณะ
 ของนวนิยายกอธิคแนวเพื่อผืนต้นแบบ โดยนวนิยายของไทยพยายามจะสร้างความหนักแน่นของ
 ความรู้สึกของตัวละครด้วยการสร้างพยานบุคคลร่วมรับรู้ขึ้นมาแทน ไม่ปล่อยให้ตัวละครโดด
 เดี่ยวเหมือนนวนิยายตะวันตก อาจเป็นเพราะในสังคมไทยคนไทยเป็นกังวลกับความรู้สึกของคน
 อื่นมากกว่าจะใช้ความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเอง

ในนวนิยายเรื่อง *คุณหญิงสิวิกา* ของนิดาตัวละครเอกฝ่ายหญิงคือนิสาชลเอ่ยถึงความรู้สึก
 ที่บอกความต่ำต้อยในฐานะของตนเองด้วยลักษณะที่ดูเหมือนไม่คับแค้นกับสภาพที่เป็นอยู่นักด้วย
 การใช้ถ้อยคำที่ชื่อๆแต่ดูจะวิตกกับความรู้สึกของตัวละครเอกฝ่ายชายมากกว่า ประกอบกับบุคลิก
 ลักษณะที่ดูจะโปโลมมเผ่าที่ดูยุ่งเหยิงกับอาการนั่งกอดเล็บอยู่ตลอดเวลาเมื่อรู้สึกขัดเขินสร้าง
 ความรู้สึกให้ตัวละครเอกฝ่ายชายรู้สึกเอ็นดูมากกว่าสมเพชสงสารในสภาพของความเป็นอยู่

" นิเป็นเด็กน่าเกลียดคะ ฐานะก็ต่ำต้อย คุณไม่เคยมองนิเป็นเพื่อนสักหน่อย " ⁹⁶

⁹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 422.

⁹⁵ Daphne du Maurier, *Rebecca*, p.13.

นวนิยายทุกเรื่องตัวละครเอกฝ่ายหญิงยังคงความเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่เป็นกำพรว้า แต่พอมีฐานะหรือมีรายได้พอที่จะเลี้ยงดูตนเองได้ การกล่าวถึงรูปลักษณะของตัวละครเอกฝ่ายหญิงจะแสดงให้เห็นลักษณะตามความนิยมของนวนิยายไทยโดยทั่วไปของไทยนิยมให้นางเอกมีรูปลักษณะที่สวยงามและดูดี เช่น ริมฝีปากบาง ผอมยาว ผอมบาง อรชร ร่วงระหง เป็นต้นเช่นในนวนิยายเรื่อง *ปราสาทมิด*ของ จุลลดา ภักดีภูมินทร์ นายมันคนใช้เก่าแก่ของปราสาท ตลิ่งมองภาพของอุมาขณะชมทิวทัศน์คืนนี้ใกล้ค่ำเพราะความสวยงามของเธอ

“ แต่เกิดมาจนอายุปานนี้ไม่เคยเห็นผู้หญิงใดสวยเท่าผู้หญิงคนนี้เลย ย่าของคุณท่านแม่ของคุณท่าน ครั่งยังสาว(...) คุณผู้หญิงทั้ง 3 ท่าน นับว่าเป็นคนงามอย่างยิ่งก็ยังไม่เทียมกับคุณอุมา ทรวดทรงองค์โอวผิวพรรณดูไหนไม่มีที่ติ จริตกริยาสง่างามอ่อนหวาน” ⁹⁷

รูปลักษณะของตัวละครเอกฝ่ายหญิงผ่านสายตาของนายมันคนใช้เก่าแก่ของตระกูลที่มีวัยและประสบการณ์ การได้คลุกคลีกับคุณผู้หญิงของปราสาทที่สวยงามทั้งสามคนบอกความนิยมในการเลือกผู้หญิงของเจ้าของปราสาทที่เลือกผู้หญิงที่ดีเปรียบพร้อมทั้งหน้าตาและกิริยามารยาทตามสังคมเพื่อการดำรงตำแหน่งคุณผู้หญิงของปราสาท ผู้ประพันธ์เลือกที่จะให้อ่านรับรู้ความสวยงามของอุมาด้วยสายตาของนายมันเพราะเป็นความรู้สึกที่แสดงออกมาด้วยความชื่นชมไม่ใช่เพราะความเสแสร้งและด้วยฐานะของนายมันบอกให้อ่านรู้ว่าคนรับใช้เก่าแก่ของบ้านมีความรู้สึกเทิดทูนคนที่เขานาย

ภาพของวีรยาในนวนิยายของจินตวีร์ วิวัธน์ เรื่อง*คฤหาสน์ดำ* แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ดูธรรมดาแต่ดูมั่นใจในตนเองแม้ว่าจะรู้สึกสิ้นคลอนบ้างกับสายตาของแม่บ้านที่ชื่อคุณศรีที่มองดูเธอด้วยสายตาและเรียกชื่อเธอด้วยสำเนียงดูถูก

“ ก็มมองดูตนเอง หรือเราแต่งกายปอนเกินไปกระมัง เขาถึงได้ดูถูกว่าเป็นเด็กไม่มีสกุลรุนชาติ (...)กางเกงยีนทรงทะมัดทะแมง แม้จะค่อนข้างเก่าแต่เนื้อดีที่สวมใส่ก็รับกับรูปร่างดีนี่นา(...)พินีสาวหอพักที่วีรยาซักเสื้อผ้าให้เป็นประจำเอื้อเพื่อหยิบยื่นให้ ” ⁹⁸

ภาพในกระจกเงาผ่านสายตาของวีรยาเอง บอกความรู้สึกมั่นใจที่มีต่อหน้าตาของตน

“ ภาพที่สะท้อนให้เห็นอยู่นั้นเป็นร่างของสตรีในวัย 21 ปี ที่มีเรือนกายโปร่งระหงได้สัดส่วนเหมือนรูปปั้น ผิวขาวอมชมพูเหมือนกุหลาบมอญแรกแย้มและใบหน้าอันแม้จะไม่

⁹⁶ นิดา, *คุณหญิงสิริก*, หน้า 70.

⁹⁷ จุลลดา ภักดีภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 43.

⁹⁸ จินตวีร์ วิวัธน์, *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 1, หน้า 75.

สวยจัดเลิศเลอดูจดารากาพยนตร์(...)ก็ทำให้เจ้าของเงาในกระจกนั้นเป็นสตรีที่งดงาม สะดุดตามากคนหนึ่ง⁹⁹

ภาพของตัวละครเอกหญิง ปานไพลินในเรื่องเงาเคหาสน์ของโสภี พรพรรณราย ที่ดูสวยงามตามสายตาของภวิศที่เห็นเธอผ่านเข้ามาในสายตาอย่างไม่ตั้งใจขณะที่เขากำลังรอพบเจ้าอาวาสที่นับถือในวัดแห่งหนึ่ง ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีการเขียนแบบใช้จุดประไว้ระหว่างคำ บรรยายภาพที่เห็นจากความรู้สึกเป็นภาพในความคิดที่มองด้วยการพิจารณาอย่างเงียบๆ ที่ละจุดทีละจุดก่อนจะสรุปด้วยความรู้สึกชื่นชมในการเข้าวัดของปานไพลิน

“ ร่างสตรีคนหนึ่งเดินผ่านเลย... มือถือดอกไม้... ฐูปเขียนเป็นชุด เด็กสาวหน้าตาผ่อง.. ชาวอมชมพู่ สดสวยสมวัยใครว่าคนเข้าวัดคือคนแก่ปัจจุบันหนุ่มสาวเข้าวัดกันมากขึ้น¹⁰⁰

นวนิยายเรื่องโดมทองของวราภาภาพของตัวละครที่ชื่อวิรงรองหรือบางครั้งถูกเรียกว่าพลับพลึงดูพิเศษเพราะความสวยงามและทันสมัยทั้งยังได้รับการยอมรับจากคุณหญิงท่านทูตที่เอ็นดูหลานสาวกำพร้าผู้นี้จึงเลี้ยงดูอย่างดีและใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในต่างประเทศ

เจ้าหล่อนผู้นี้มีอายุไม่เกิน 22 ปี ซึ่งนับว่าอ่อนเยาว์อยู่มากโดยเฉพาะใบหน้าสวยซึ่งที่มีเครื่องแต่งรับกันอย่างเหมาะสม หากที่ติไม่ได้รูปร่างนั้นแล้วแม้ว่าจะค่อนข้างบอบบางแต่ก็ได้สัดส่วนและเนื่องจากที่ใช้ชีวิตส่วนมากอยู่ต่างประเทศ จึงออกจะทำให้มีท่าทางที่ค่อนข้างว่องไวมากกว่าเชื้อง้าอ้วนแฉ้น¹⁰¹

เป็นภาพของหญิงสาวที่สวยงามตามสายตาของคุณปรางที่ชื่นชมรูปลักษณะของบุตรสาว นวนิยายเรื่อง วังไวภูณต์ นวนิยายของจินตวีร์ วิวัธน์ ผู้อ่านเห็นหน้าตาของรมย์ลดาผ่านสายตาของหม่อมพัชรินทร์ประมุขของวังไวภูณต์ขณะที่หม่อมพัชรินทร์พบหน้าหลานสาวที่ให้ทนายสืบหาและรับตัวเข้ามาอยู่ในวังไวภูณต์เป็นครั้งแรก

นัยน์ตาจับอยู่ที่ดวงหน้ารูปไ้่อ่อนเยาว์ไม่วางตา หน้านั้นสะสวยอ่อนหวานและมีเค้าใครคนหนึ่งที่มีหม่อมคุ่นเคยมาแล้วเป็นอย่างดี¹⁰²

⁹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 79.

¹⁰⁰ โสภี พรพรรณราย, เงาเคหาสน์, เล่ม 1, หน้า 307.

¹⁰¹ วราภา, โดมทอง, เล่ม 1, หน้า 4.

¹⁰² จินตวีร์ วิวัธน์, วังไวภูณต์, เล่ม 1, หน้า 12.

ภาพของตัวละครเอกหญิงใน *หอขัวญ* ของอรสา ทศนุต มองไม่เห็นชัดเป็นเพราะความอคติและใจที่มุ้งจะแก้แค้นเกล้านภาของดำ อารงค์เดชทำให้เรามองไม่เห็นความงามของเกล้านภา นอกจากความรู้สึกที่ตัวเขาเองบอกไม่ถูกเมื่อเห็นรอยยิ้มที่มีเสน่ห์ของเธอ

“ ยามใดเรามองไม่เห็นหน้าเธอรู้สึกกระสับกระส่ายไม่สบายใจ ครั้นพอได้ใกล้ชิดแทนความรู้สึกอึดอัดใจแต่เขาอยากทำอะไรสักอย่างให้เธอเจ็บอยากเห็นน้ำตาแทนรอยยิ้มที่สดชื่น ซึ่งเข้าไม่เคยเห็นใครที่มีรอยยิ้มบริสุทธิ์ได้เท่าเธอ ” ¹⁰³

ผู้อ่านรับรู้ว่เกล้านภามีบุคลิกตามความนิยมของไทยคือร่างบางๆ ด้วยสายตาของยายพริ้มแม่นมของเด็กหญิงตาบอดข้างบ้าน

“ ป้าพริ้มว่าเพื่อนธูมาสวยไหมคะ”(…) ป้าพริ้มมองตามร่างบางๆที่กำลังมุดหัวลอดหนามกลับเข้าไปในบริเวณหอขัวญก่อนหันมาตอบว่า “ก็สวยดี- นีระวังหน่อชนะจะแม่คุณ” ¹⁰⁴

นอกจากผ่านมุมมองของตัวละครประกอบอื่นๆที่ปรากฏเข้ามาเพียงเล็กน้อยที่ทำให้ผู้อ่านรับรู้ว่เกล้านภาเป็นคนสวย แต่ความสวยนั้นคงเป็นความสวยงามที่ไม่โดดเด่นออกมา จนกระทั่งเรื่องคลี่คลายลงผู้อ่านก็รับรู้ภาพของเกล้านภาไม่ชัดเจนนักผ่านสายตาของดำ อารงค์เดช

“ ดำชำเลืองดูหน้าภริยานิดหนึ่ง เขาเห็นลำคอขาวม่องตั้งตรงเพราะเธอรวบผมขึ้นไว้ตรงท้ายทอย ลูกผมอ่อนๆระอย่างไม่เป็นระเบียบจึงดูน่ารักอย่างบอกไม่ถูก แสงสีเงินจากดวงจันทร์ซบผิวน้ำผึ้งให้ดูละออตาอย่างแปลกประหลาด ” ¹⁰⁵

ด้วยภาพที่ดูไม่ชัดเจนดังกล่าว สะท้อนการให้ความสำคัญของคุณสมบัติข้ออื่นๆของตัวละครเอกหญิงหรือเรียกว่เป็นความงามภายในที่ทำให้เธอสามารถเอาชนะใจดำ อารงค์เดชได้มากกว่ารูปลักษณ์หรือความงามภายนอก

ภาพลักษณ์ของโชติรสในนวนิยายเรื่อง *แสงสุริย์* ของ จินตะหระเป็นตัวละครเอกหญิงที่มีความสดใส ชุกชอนและชอบสนุก หน้าตาไม่ได้สะสวยจัด ผู้อ่านรู้จักหน้าตาของเธอจากสายตาของไอศูรย์ตัวละครเอกฝ่ายชายของเรื่อง

¹⁰³ อรสา ทศนุต, *หอขัวญ*, เล่ม 1, หน้า 88.

¹⁰⁴ เรื่องเดียวกัน, เล่ม 1, หน้า 345.

¹⁰⁵ เรื่องเดียวกัน, เล่ม 2, หน้า 319.

" เธอเอียงหน้าให้เขาดู ด้วยท่าทางของเด็กแก่นๆ มากกว่าสาวมีจริต (...) หล่อนน่าจะเป็นเด็กหนุ่มมากกว่าหญิงสาว หน้าอ่อนเกลี้ยงเกลา ไม่สะสวยนัก คางแหลมผยาวไม่ได้ตัดรวบไปผูกไว้ด้านหลัง" ¹⁰⁶

ในขณะที่บุคลิกของตัวละครเอกหญิงที่ชื่อริสา ใน *วังวาริ* ดูจะเป็นสาวที่มั่นใจในตนเอง เพราะการเข้าไปอยู่ในวังวาริของเธอเป็นการตั้งใจเข้าไปค้นหาการหายตัวไปอย่างเป็นปริศนาของจงจิตต์น้องสาวของเพื่อน เมื่อวังวาริไม่อนุญาตให้เธอพักต่อไปเธอก็รับคำเชิญของเจ้าของเกาะมุกทันที่ที่รู้เรื่องการหายตัวไปของอรัญญ์น้องสาวเจ้าของเกาะมุกและยิ่งเพิ่มความมุ่งมั่นที่จะค้นหาความจริงเกี่ยวกับการสูญหายของคนที่ยังมีชีวิตอยู่ แม้ไม่มีใครต้อนรับริสาก็ยืนยันที่จะค้นหาด้วยตัวเอง

"ฉันต้องกลับไปวังวาริค่ะ" ริสาประกาศหาข้อมูลที่นั่นด้วยตนเอง(...)

"ถ้าคุณอยู่ที่วังวาริที่นั่นจะไม่สงบ คุณไม่ควรพกตึกของวังวาริ เราต้อนรับคุณไม่ได้" (...)

"ฉันรู้ ถ้าไป ฉันไม่ใช่แขก แต่ฉันจะไปเพื่อจะจับผิด พวกคุณเป็นวัวสันหลังหะวะกลัวฉันจะจับความจริงได้ ไม่กล้าให้ฉันไปหาความจริงที่นั่น" ¹⁰⁷

ในขณะที่ริสาในเรื่องวังวาริเป็นสาวที่ดูจะห้าวหาญและมุ่งมั่น ปานไพลิน ตัวละครเอกในเรื่อง *เงาเคหาสน์* มุ่งมั่นในการเข้าไปทำภารกิจของตนเองตามหาเรื่องราวของพี่สาวที่มั่นใจว่าเป็นผู้นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัวของภูวิศ นวนิยายเรื่องนี้ของโสภี พรรณราย มีความเหมือนกับเรื่องวังวาริตรงที่ตัวละครเอกหญิงรู้ว่าสถานที่ที่ตนเข้าไปนั้นมีความลับที่ต้องเข้าไปค้นหาความจริง การนำตัวละครเอกหญิงเข้ามาในเรื่องตั้งแต่เมื่อตัวละครยังเป็นเด็กหญิงเป็นนวนิยายเรื่องเดียวในจำนวนทั้งหมดที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาที่ให้อ่านเห็นผู้อุปการะหรือแม่บุญธรรมอันเป็นเหตุการณ์ก่อนการเดินทางกลับไปประเทศอังกฤษของคนทั้งคู่

คนหนึ่งเป็นหม่อมแก่ๆ ผมขาวทั้งศีรษะ ทั้งใบหน้าผิวพรรณตกกระทั้งตัว สวมชุดสีแดงสด อีกคนเป็นเป็นเด็กไทย หน้าตาน่ารัก ดวงตาโตแป๋ว ท่าทางตื่นๆ กับสถานที่ใหม่ (...)

"ฉันชื่อมารีเรต และนี่เด็กหญิงปานไพลินเป็นเด็กที่ฉันขอมมาเลี้ยงจะพากลับอังกฤษด้วย "หม่อมพุดภาษาไทยได้แต่ไม่ชัด เหมือนฝรั่งพูดไทย" ¹⁰⁸

¹⁰⁶ จินตะหรา, *แสงสุริย์*, เล่ม 1, หน้า 33.

¹⁰⁷ โสภี พรรณราย, *วังวาริ*, เล่ม 1, หน้า 170.

¹⁰⁸ โสภี พรรณราย, *เงาเคหาสน์*, เล่ม 1, หน้า 81.

จุดประสงค์ของการเดินทางของแฮมมาร์ทกาเร็ตมาเมืองไทยเพื่อสืบหาลูกสาวสองคนที่หายสาบสูญไป

“กว่าฉันจะสืบรู้ที่อยู่ก็ใช้เวลาสี่ปี ฉันเดินทางมาเมืองไทยทุกปีจนสำเร็จในปีนี้”¹⁰⁹

การเดินทางมาเมืองไทยทุกปีของแฮมมาร์ทกาเร็ตเพื่อสืบหาลูกสาวของเธอแม้ไม่ได้บอกเล่ารายละเอียดของเรื่องมากไปกว่าเนื้อที่หนึ่งบรรทัด ในครั้งสุดท้ายที่เธอตัดสินใจขอปานไพลินเด็กกำพร้าไปอยู่ด้วยในช่วงปลายของชีวิตพร้อมกับชาวสุดท้ายคือพบที่อยู่ของแฮมมาร์ทกาเร็ตและแฮมมาร์ทกาเร็ตลูกสาว ทำให้เรื่องลูกสาวของเธอที่ยังไม่ได้รับความกระจ่างถูกถ่ายทอดสู่ปานไพลินผู้รับช่วงภาระในการตามหาลูกสาวต่อจากเธอและอาจเป็นไปได้ว่าครอบครัวของภูวิศเป็นตัวแทนของความเป็นไทยหรือสิ่งสุดท้ายที่เด็กหญิงปานไพลินได้พบก่อนเดินทางจากประเทศไทย ความตั้งใจจึงทำให้เธอมุ่งมั่นที่จะทำภารกิจต่อจากแฮมมาร์ทกาเร็ตผู้อุปการะของเธอ

จากรายละเอียดที่กล่าวมาแล้วแสดงให้เห็นในส่วนของ การรับอิทธิพลในการสร้างตัวละครที่มีความเป็นลูกกำพร้าโดยให้รายละเอียดแตกต่างกันไปตามความประสงค์ของผู้ประพันธ์ สิ่งที่เหมือนกันในนวนิยายแนวนี้ของไทยทุกเรื่องคือตัวละครเอกฝ่ายหญิงจะต้องมีโอกาสได้เข้าไปอาศัยในคฤหาสน์ของตัวละครเอกฝ่ายชายและมีภารกิจที่เป็นผู้ค้นหาปริศนาของบ้านทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจก็ทั้งยังแสดงความกล้าหาญในการพยายามสืบค้นหาและไขข้อปริศนานั้น

3.3.2 ตัวละครเอกชายที่มีปมปริศนา

ในนวนิยายกอธิคเหล่านี้มักจะวางบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกชายให้เป็นชายที่เลวร้ายหนุ่มฉกรรจ์ไปแล้วและมีฐานะดีเป็นเจ้าของคฤหาสน์เก่าแก่ ภาพของตัวละครตัวนี้มักจะมีบุคลิกที่เย็บขริม สง่างาม ถ้อยคำในการสนทนากับตัวละครเอกหญิงที่ไม่ชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่ามีความลับหรือบางสิ่งบางอย่างที่เกี่ยวพันกับตนเองที่ปกปิดเอาไว้ ในบางครั้งตัวละครเอกชายเงยหรือแหงนมองยอดตึกหรือส่วนที่เก็บความลับของคฤหาสน์เอาไว้อย่างไม่ตั้งใจ ความรู้สึกดี ๆ มักแสดงออกมาในคำพูดที่คลุมเครือเช่น ถ้อยคำของโรเซสเตอร์ในนวนิยายต้นแบบเรื่อง *เจน แอร์* บอกความลับของความรู้สึกเกลียดบางส่วนของคฤหาสน์ธอร์นฟีลด์ คือส่วนสูงของตึก แต่ในความรู้สึกของโรเซสเตอร์หมายถึงสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในคือ เบอริธา เมสัน ภรรยาของเขา

“ I like Thornfield, its antiquity, its retirement, its old crow-trees and thorn-trees, its gray façade, and line of dark windows reflecting that metal welkin: and yet how long have I abhorred the very thought of it, shunned it like a great

¹⁰⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 82.

plague-house? " ¹¹⁰

ขณะที่เดินมาหยุดหน้าตึก โรเซสเตอร์มองขึ้นไปยอดตึกด้วยสายตาที่บอกความรู้สึกโกรธเกลียด

When he thus paused; the hall was before us. Lifting his eyes to its battlements, he cast over them a glare, such as I never saw before or since. Pain, shame, impatience, disgust, detestation-seemed momentarily to hold a quivering conflict in the large pupil dilating under his ebon eyebrow. Wild was the wrestle which should be paramount ; but another feeling rose and triumphed: ¹¹¹

เมื่อเหตุการณ์คลี่คลายลงภายหลัง ผู้อ่านจึงได้รับคำตอบจากท่าทีของโรเซสเตอร์ว่า ความรู้สึกที่เขามีต่อชีวิตสมรสของเขากับเบอร์ธา เมสันคือความเจ็บแค้นที่เกิดจากการถูกหลอกให้แต่งงาน และสิ่งที่เขาคิดว่าเป็นชัยชนะของเขา คำตอบในภายหลังที่ผู้อ่านประมวลได้น่าจะเป็นการได้กักขังเบอร์ธาไว้ในส่วนที่ไม่สามารถออกมาวุ่นวายกับชีวิตของเขาได้อีก

ในนวนิยายเรื่องรีเบกกาแม้ผู้อ่านจะไม่สามารถพรรณานบุคลิกลักษณะของมิสเตอร์เดอวินเทอร์ได้มากไปกว่าชายผู้หนึ่งที่น่าสนใจตามความคิดของมิสซิสแวนฮอปเปอร์เพราะเป็นเจ้าของคฤหาสน์หลังใหญ่ ในบทสนทนาไม่มีการบรรยายให้เห็นหน้าตาของเขานอกจากการบอกเล่าในฐานะความเป็นอยู่ของเขาที่ผูกไว้กับสถานที่อันโอ้อ่างคฤหาสน์มันเดอเลย์

" It's Max de Winter,' she said, 'the man who owns Manderley." ¹¹²

การสนทนาที่ไม่กระจ่างแม้การบอกเล่าเรื่องราวในอดีตให้ตัวละครเอกหญิงฟังจนเธอสังเกตเห็นแววตาที่มีบางอย่างซ่อนเร้นไว้ของตัวละครเอกชาย

" I spoke I regretted my words, for the secret, inscrutable look came back in his eyes again," ¹¹³

ขณะที่ยืนมองทัศนียภาพที่สวยงามจากหน้าผาด้วยกันขณะที่ตัวละครเอกหญิงถามถึงการมาด้วยกันกับมิสซิสเดอวินเทอร์ในอดีต จากการเล่าย้อนถึงอดีตของมิสเตอร์เดอวินเทอร์บอกความนัยของความสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างเขากับภรรยาเก่าและในฉากหรือสถานที่เดียวกันนี้เกิดเหตุการณ์ผันแปรชีวิตของตัวละครเอกชาย ในครั้งแรกขณะที่กำลังรู้สึกเป็นสุขที่ได้แต่งงานกับหญิง

¹¹⁰ Charlotte Brontë, *Jane Eyre*, p.132.

¹¹¹ *Ibid.*, p.133.

¹¹² Daphne du Maurier, *Rebecca*, p.15.

¹¹³ *Ibid.*p.43.

ที่ตนคิดว่าเหมาะสมด้วยคือรีเบกกา การสารภาพของเขาในตอนท้ายๆของเรื่องบอกผู้อ่านให้รู้ว่าการสนทนาในวันนั้นทำให้ตัวละครเอกชายรู้สึกเหมือนจากตกจากที่สูงเพราะความรู้สึกของเขาที่มีต่อรีเบกกาเปลี่ยนไป การได้พบกับตัวละครเอกหญิงในสถานที่เดิมเหมือนกับการเอาชีวิตที่แสนสุขกลับคืนมาอีกครั้ง

" I was there some years ago, with my wife.(...) but I was thankful to realize(...) She and I had left no record it may have been because you were with me. You have blotted out the past for me." ¹¹⁴

การบอกเล่าของคุณศิวลาแม่บ้านใหญ่ของคุ้มซิมมัวร์ในนวนิยายเรื่อง*รักเดียวของเจนจิรา* ที่พูดไม่เต็มเสียงนักทำให้ผู้อ่านคาดเดาได้ว่ามีบางอย่างในชีวิตของจำวรงค์มันต์ที่ทำให้ชีวิตของเขาไม่สู้จะรื่นรมย์ เมื่อเจนจิราถามถึงครอบครัวของจำวรงค์มันต์ ความเป็นคนเจ้าสังเกตของตัวละครเอกหญิงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เธอพบความผิดปกติของสิ่งรอบข้าง รวมทั้งคำพูดของผู้ที่ตนกำลังสนทนาด้วย

" ท่านเคยมี คุณศิวลาตอบไม่เต็มเสียงนัก " แต่ตอนนี้ ก็..ก็เรียกว่าไม่มีแล้วที่มีครั้งกระโน้นนะเป็นเรื่องที่คล้ายๆกับท่านไม่เต็มใจ แต่ทำตามความประสงค์ของเจ้าพี่ " (...)ฉันไม่เข้าใจ แต่สังเกตเห็นว่าคุณศิวลาไม่เต็มใจจะพูดเรื่องนี้ ¹¹⁵

จากการพบกันครั้งแรกที่อุมารังษีสังเกตเห็นว่าภายใต้บุคลิกที่เงียบขรึมและเย็นชาของหมอมะรตนั้นมีความทุกข์ซ่อนอยู่ ซึ่งเห็นได้จากแววตาของเขา

เขาเป็นผู้ชายที่มีบุคลิกประหลาดกว่าคนอื่น ๆ รูปร่างค่อนข้างสูงเกินขนาดผู้ชายธรรมดา (...)ดวงหน้าคมสันเกลี้ยงเกลาขรึมเฉยเหมือนรูปสลักของพวกกรีก แต่ทว่ามองลึกลงไป ดวงตาเรียบนิ่งของเขานั้น อุมารังษีบอกองค์เองว่า ทรงมองเห็นความเศร้าปนอยู่กับความเหนื่อยหน่ายบางสิ่งบางอย่างซ่อนอยู่ด้วยราวๆ ¹¹⁶

หลังจากที่อุมารังษีตกลงใจไปเป็นครูพี่เลี้ยงของคุณแจ่มน้องสาวพิการของหมอมะรต การได้เห็นบ้านครั้งแรกทำให้อุมารังษีตั้งข้อสังเกตตามประสาของคนช่างสังเกตว่าต้องมีบางสิ่ง

¹¹⁴ Ibid., p. 42.

¹¹⁵ นิดา , *รักเดียวของเจนจิรา*, เล่ม 1, หน้า 386.

¹¹⁶ จุลลดา ภักดี ภูมินทร์, *ปราสาทมืด*, หน้า 17.

บางอย่างซ่อนเร้นอยู่ภายในปราสาทเก่าแก่นั้น

สถานที่เช่นนี้ควรเป็นเคหาสน์หรือปราสาท อย่างที่เคยทอดเนตรในภาพยนตร์บ่อยๆ เพราะมันช่างใหญ่โตโรฐาน(...) ทว่าทำไมหนอจึงเงียบเหงาดูจไม่มีคน มีหน้าข้า ชายหนุ่มเจ้าของบ้านก็ดูคล้ายกับมีอะไรหลายอย่างซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลังใบหน้า และดวงตาสงบเงียบเย็นชานั้น¹¹⁷

ความลึกลับที่อุมารังซีได้ยินเป็นเสียงผู้หญิงร้องแต่คำตอบที่ได้จากหมอภะรตคือเตือนให้อุมารังซีเลิกกังวล เพราะหมอภะรตเดาได้ว่าอุมารังซีพยายามหาคำตอบในสิ่งที่เธอผิด้สังเกตเห็น

“อย่าไปคิดถึงอะไรทั้งหมด อย่าไปพะวงต่อสิ่งที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับตัวเธอ”¹¹⁸

ความไม่เลิกกังวลและพยายามค้นหาคำตอบของอุมารังซีทำให้เธอพยายามค้นหาจากคนรอบข้าง คำยืนยันของนายมันคนใช้เก่าแก่ยิ่งเพิ่มความแน่ใจให้กับอุมารังซี

“คุณอย่าพยายามค้นคว้าอะไรที่เกี่ยวกับสิ่งที่คุณได้ยินจะดีกว่า นึกว่าเห็นแก่คุณท่านของผม(...)ขอให้กาลเวลาเป็นผู้เปิดเผยเป็นผู้ตัดสินโชคชะตาของทุกคนในเคหาสน์หลังนี้”¹¹⁹

ตัวละครเอกชายชื่อคล้ายๆกับภะรตคือ พระลพ ในนวนิยายเรื่อง*คฤหาสน์ดำ* บอกความนัยเกี่ยวกับตำนานของคฤหาสน์ที่มีชื่อว่าหอหฤทยาเกี่ยวข้องกับคุณและภารกิจขังและด้วยลักษณะการก่อสร้างที่มองดูน่ากลัวจนเรียกว่าคฤหาสน์ดำ

“หอหฤทยา มีประวัติบางอย่างที่ทำให้สร้างมันออกมาในลักษณะนี้(...)ประตูลี้กนี้มันคล้ายคุณก็จริงแต่ไม่เคยกักขังใคร”¹²⁰

การพูดจาเหมือนมีความนัยเรื่องที่กำลังแต่บอกให้รู้ว่าภายในหอมีเรื่องการกักขังคนอยู่จริงเพียงแต่ไม่มีใครรู้ การปรากฏตัวของพระลพในเวลาวิรยากำลังเฝ้าสังเกตทำให้เธอเข้าใจผิดคิดว่าบุรุษลึกลับที่ใส่ชุดรุ่มร่ามเดินถือขวานไปทั่วบ้านพร้อมลากถุงหนักๆในยามดึกดื่นนั่นคือตัวพระลพเอง สิ่งที่ปกปิดเอาไว้ในนวนิยายเรื่อง *หอขวัญ* คือการยังคงมีชีวิตอยู่ของมารดาที่เสียชีวิตของดำ อารมณ์เศซที่บุคคลภายนอกคิดว่าเสียชีวิตไปแล้ว

¹¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 22.

¹¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 40.

¹¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 47.

¹²⁰ จินตวีร์ วิวิธน์, *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 1, หน้า 63.

“ ก็จะทำให้ตอบอย่างไรในเมื่อเจ้าของรูปยังมีชีวิตอยู่ แม้จะอยู่อย่างคนครึ่งคนอันชวน
เวทนาจึงเป็นตราอัปยศของตระกูล ¹²¹

หากจะตั้งเป็นข้อสังเกตในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยพบว่า ในนวนิยายเหล่านี้มัก
จะไม่มีถ้อยคำบรรยายหรือพรรณานาบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกชายมากนักอาจเป็นเพราะเน้น
เหตุการณ์ที่ตัวละครเอกหญิงกำลังเผชิญมากกว่า การปรากฏตัวของตัวละครเอกชายเป็นภาพที่ดู
ไม่ชัดเจนนักเมื่อเทียบกับตัวละครเอกหญิงและเหตุการณ์หรือความลึกลับที่เกิดขึ้นในเรื่อง
ลักษณะที่ปรากฏไม่ชัดเจนหรือในนวนิยายบางเรื่อง ตัวละครเอกชายเรื่องนี้มีพฤติกรรมลึกลับ
เสียเอง กลวิธีนี้เป็นการสร้างความสนใจให้ผู้อ่านใคร่รู้เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปเมื่อเกิดข้อ
สังเกตว่ามีบางอย่างที่เกี่ยวพันกับความลึกลับ ฉากที่ตัวละครเอกหญิงเผชิญกับความลึกลับจนเกิด
ความเข้าใจผิดคิดสงสัยว่าตัวละครเอกชายเป็นคนลึกลับนั้น

ในนวนิยายทั้งสองเรื่องของโสภี พรรณราย เรื่อง เงามเคหาสน์ และวังวารวิ เป็นนวนิยายที่
ใช้ตัวละครเอกชายที่มีวัยไม่แตกต่างกับตัวละครเอกหญิง คำว่าความรักในแนวพาฝันระหว่างชาย
เจ้าของคฤหาสน์กับลูกจ้างที่เข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านหายไปและปมปริศนาที่เกี่ยวข้องกับตัวละคร
เอกชายก็พลอยเลื่อนไปด้วยคงเหลือไว้แต่ปมปริศนาหรือความลึกลับที่เกี่ยวข้องกับบ้านหรือสถานที่
ที่เพียงอย่างเดียว

3.3.1 ตัวละครรองตามลักษณะของนวนิยายกอธิค

นอกจากนวนิยายแนวกอธิคของไทยจะสร้างลักษณะของตัวละครเอกทั้งสองฝ่าย
ให้มีบทบาทในเรื่องตามสูตรที่เคยรับต่อกันมาแล้ว ยังมีตัวละครประกอบอื่นๆที่ช่วยเสริมบท
บาทของตัวละครเอกของเรื่องให้เด่นชัดและช่วยให้เหตุการณ์ต่างๆของเรื่องตื่นเต้นน่าติดตามมาก
ขึ้น ตัวละครเหล่านี้ได้แก่ ตัวละครเด็ก คนที่สูญเสียสติหรือสติวิปลาสและคนป่วยซึ่งเป็นตัวละครที่
เป็นภาระของตัวละครเอกชายกับตัวละครแม่บ้านที่มีบทบาทสำคัญคนหนึ่งของเรื่อง

3.3.1.1 ตัวละครเด็ก คนเสียสติหรือคนป่วย

ในนวนิยายแนวนี้จะมีตัวละครประเภทหนึ่งที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตัวเอง
ได้และเป็นตัวละครที่มีบทบาทตามเนื้อเรื่องในฐานะของตัวละครประกอบเพื่อให้สมเหตุผลของ
คำว่าเป็นภาระของตัวละครเอกชายที่ไม่สามารถจะสลัดทิ้งได้ เพราะความสัมพันธ์ทางสายเลือด

¹²¹ อรสา ทศนุด, *หอขวัญ*, เล่ม 1, หน้า 153.

จำเป็นต้องเลี้ยงดูหรือจ้างผู้มาดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดเพราะตัวละครเหล่านี้บางครั้งมีความเจ็บป่วยทางกาย ทางจิตหรือเป็นเด็กที่ไม่สามารถจะดูแลตนเองได้และเพราะตัวละครที่เป็นภรรยาเป็นช่องทางโอกาสให้สามารถแสดงเหตุผลของความจำเป็นที่ตัวละครเอกหญิงได้เข้าอาศัยอยู่ในบ้านเพื่อทำหน้าที่ดูแลหรือเกี่ยวข้องกับคดีหาสน์หรือสถานที่นี้

ในนวนิยายต้นแบบเรื่อง *เจน เอร์* ตัวละครเด็กชื่ออาเดลมารดานางละครโอเปร่าในประเทศฝรั่งเศสที่โรเชสเตอร์เคยหลงรักอ้างว่าเป็นลูกของเขา ภายหลังทั้งลูกหนีตามนักดนตรีไปโรเชสเตอร์จึงนำกลับมาให้นางแพร์เฟกซ์เลี้ยงดูโดยไม่ได้ใส่ใจรักใคร่รัก อาเดลมีบทบาทเป็นเพียงตัวละครประกอบเพื่อเป็นเหตุผลของการเข้าไปเป็นครูพี่เลี้ยงของเจนเท่านั้น ผู้อ่านรู้จักอาเดลเฉพาะในตอนแรกที่เจนกล่าวถึงว่า

" She was quite a child- perhaps seven or eight years old-slightly built, with a pale,small- featured face,and a redundancy of her falling in curls to her waist."

122

ในขณะที่ตัวละครเบอร์ธา เมสันเป็นตัวละครที่เป็นทั้งภรรยาและปริศนาที่เกี่ยวข้องกับโรเชสเตอร์เจ้าของคดีหาสน์และมีบทบาทอยู่ตลอดทั้งเรื่อง ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีการแนะนำตัวละครตัวนี้ให้สมกับเป็นตัวละครที่เป็นปริศนาของเรื่องโดยการปกปิดหน้าตาของเธอไว้ แนะนำให้ผู้อ่านรู้จักแต่เพียงเสียงที่พิมพ์ประหลาด รูปลักษณะของเธอถูกเปิดเผยให้ผู้อ่านรู้จักในครั้งแรกด้วยคำบอกเล่าของเจนให้โรเชสเตอร์ฟังถึงคนลึกลับที่เข้าไปในห้องนอนของเธอในคืนก่อนแต่งงาน

(...)a woman, tall and large , with thick and dark hair hanging long down her back. I know not what dress she had on: it was white and straight; but whether gown, sheet, or shroud,(...) I never saw the face like it! It was a discoloured face- it was savage face I wish I could forget the roll of the red eyes and the fearful blackened inflation of the lineament!.

123

นอกจากลักษณะหน้าที่ตาดูน่ากลัวคล้ายกับผีที่เจนเล่าให้โรเชสเตอร์ฟังแล้ว ผู้อ่านยังเห็นพฤติกรรมที่ดูร้ายของเบอร์ธา เมสัน พิธีแต่งงานถูกขัดขวางโดยริชาร์ด เมสันพี่ชายของเบอร์ธา ทำให้โรเชสเตอร์ยอมเปิดเผยเรื่องจริงและนำทุกคนไปขึ้นสามสถานที่ที่ใช้กักขังเบอร์ธา เมสัน

¹²² Charlotte Brontë, *Jane Eyre*, p.92.

¹²³ Ibid.,p.269.

โดยมีเกรซ พูลดูแลอยู่ บุคลิกลักษณะของเบอร์ธา รวมทั้งพฤติกรรมลึกลับของตัวละครตัวนี้ในหลายๆ จากกลายเป็นตัวละครแบบฉบับของหญิงบ้าซึ่งถูกกักขังในยอดหอหรือในสถานที่ที่มีเพียงผู้ดูแลและตัวละครเอกชายเท่านั้นที่เข้าไปได้และยังมีอิทธิพลในการสร้างตัวละครในลักษณะนี้ของนวนิยายไทยบางเรื่อง

In the deep shad, at the farther end of the room, a figure ran backwards and forwards. What it was, whether beast or human being, one could not, at first sight tell: it graveled, seemingly, on all fours; it snatched and growled like some strange wild animal but it was covered with clothing ¹²⁴

กิริยาที่คล้ายสัตว์ของเบอร์ธา เมสันทำให้แม่แตริชาร์ด เมสันพี่ชายของเธอไม่กล้าที่จะเข้าใกล้ นอกจากเกรซ พูลแล้วเบอร์ธา เมสันจำใครไม่ได้เลยแม้แต่โรเซเตอร์เพราะเธอกระโจนเข้าทำร้ายเขา

“ the lunatic sprang and grappled his throat viciously, and laid her teeth to his cheek: they struggled. She was a big woman, in stature almost equaling her husband, and corpulent beside” ¹²⁵

ในการบรรยายลักษณะของสิริศุภยามรรยาที่เสียสติของจ้าววังสมันต์ในนวนิยายเรื่องรักเดียวของเจนจิรา นวนิยายแปลแปลงของไทย เจนจิราเล่าถึงหน้าตาของคนทีลอบเข้าไปในห้องนอนของเธอในคืนก่อนแต่งงาน สำนวนภาษาที่ใช้พูดถึงภาพของสิริศุภยาแสดงให้เห็นว่าเธอไม่ได้รู้สึกหวาดกลัวสิริศุภยามากเท่าที่เจนรู้สึกในเจน แอร์

“ เป็นใครก็ไม่รู้ที่มีหน้าตาน่ากลัวที่สุด ผมยุ่งสยาย เสื้อผ้าก็รุ่มร่ามพิลึก(...)ดวงตาดูกลโพง ริมฝีปากก็แฉะะออก” ¹²⁶

ในฉากที่แสดงให้เห็นโฉมหน้าของสิริศุภยาหลังจากพิธีแต่งงานถูกขัดขวางแล้ว กิริยาของสิริศุภยาในครั้งแรกที่เปิดห้องคุมขังดูสงบมากกว่าเบอร์ธา เมสันก่อนจะทำร้ายจ้าววังสมันต์

¹²⁴ Ibid.,p.278.

¹²⁵ Ibid.,p.279.

¹²⁶ นิดา, รักเดียวของเจนจิรา, เล่ม 2, หน้า 160-161.

ที่มุมห้องมีกองผ้าสีดำๆ กองอยู่เหมือนผ้าคลุมสี่แฉกที่คลุมอะไรไว้(...)กองผ้าที่มุมห้องก็กระตุกขึ้นแล้วร่างก็คลานสี่เท้าไปมาอย่างรวดเร็ว มีเสียงซู่คำรามด้วย(...) ร่างของผู้มีสติ วิกลียัดผาดขึ้น หล่อนยกมือขึ้นแหวกผมยาวรุงรังออกเผยให้เห็นใบหน้าดูร้าย นัยน์ตาลูกโพล่งเหมือนนัยน์ตาสัตว์ร้ายกระหายเลือด มีเสียงคำรามขึ้นอีกครั้งแล้วหล่อนก็โถมใส่ รังสีมันตุ้กอีกครั้ง¹²⁷

จากพฤติกรรมของทั้งเบอร์ธา เมสันและสิริศุภยาเป็นกิริยาที่แสดงให้เห็นว่าเป็นอาภักปฏิกิริยาของผู้ที่สูญเสียสติจนหมดสิ้นเพราะไม่มีการกล่าวให้เห็นว่าตัวละครตัวนี้เหลือสติอยู่เลย

นวนิยายของไทยการเปิดเผยลักษณะกายภาพของผู้เสียสติเหล่านี้ตั้งแต่บทต้นๆของเรื่อง เช่น ในนวนิยายเรื่อง *ปราสาทมิด* ของจุลลดา ภักดีภูมิรินทร์ ปมของเรื่องอยู่ที่การปกปิดเรื่องการฆาตกรรมคุณประวิญภรรยาเก่าของหมอมะรุต แม่ทิพมารดาของหมอมะรุตกลายเป็นเครื่องมือให้ตัวละครร้ายอย่างแม่แหม่มวางแผนร้ายต่ออุมารังษี จากที่อุมารังษีเผชิญหน้ากับแม่ทิพได้แสดงลักษณะของตัวละครที่เสียสติในลักษณะคล้ายๆกับนวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* เช่นกัน

ดวงหน้านี้สิริราวกับไม่ใช่หน้าของมนุษย์ ซีดเผือดปราศจากสีเลือดผมขาวโพลนยาวรุงรังระออยู่ตามดวงหน้าและไหล่ ตาทั้งสองแดงกล้าถลนออกมาจ้องมองอย่างประสงคร้าย ปากเผยให้เห็นฟันขาวอย่างประหลาด (...)ครู่ใหญ่อาการของหญิงวิกลจริตก็เปลี่ยนไป แก่หยุดโยกตัว หัวเราะจนงอไปงอมาแล้วก็กรีดร้องอย่างโหยหวนฉับพลันกิริยาของแกก็เปลี่ยนเป็นดูร้าย(...) ¹²⁸

ในนวนิยายเรื่องเดียวกันนี้มีตัวละครเด็กที่เป็นน้องสาวผู้พิการเป็นง่อยและเป็นใบ้เพราะมารดาเสียสติขณะที่ตั้งครรภ์และเป็นตัวละครที่นำมาใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงสาเหตุของการไปเป็นครูสอนหนังสือในปราสาทของอุมารังษี

ตัวละครที่เสียสติเพราะความผิดหวังจากความรักที่ฝังใจนอกจากจะเป็นภาระให้กับตัวละครเอกชายแล้ว ตัวละครที่เป็นคนเสียสตินี้ยังสร้างความทุกข์ใจให้กับตัวละครเอกชาย เช่น แม่นิดมารดาที่เสียสติของดำ อัมรงค์เดชเพราะผิดหวังจากบิดาของเกล้าในนวนิยายเรื่อง *หอขวัญ* ของอรสา ทศนุต ที่พูดคร่ำครวญถึงแต่ความรักครั้งเก่า ลืมเลือนความทรงจำเกี่ยวกับครอบครัวจริงของตน ส่งผลให้ดำ อัมรงค์เดชเจ็บแค้นบิดาของเกล้าเพราะคิดว่าเขาคือต้นเหตุ

¹²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 188.

¹²⁸ จุลลดา ภักดีภูมิรินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 59.

ของการเสียชีวิตของมารดา การแสดงพฤติกรรมของแม่นิดไม่ดูร้ายน่ากลัวเหมือนในนวนิยายเรื่อง *ปราสาทมืด* หรือ *เจน แอร์* ดูเป็นภาพที่น่าสมเพชมากกว่า

เสียงร้องกระซิกๆ ก็ดังขึ้นดำเปิดประตูพรุดเข้าไปทันที(...)เป็นห้องมุ้งลวดแต่มีลูกกรงกั้น ประตูหน้าต่างไว้อย่างแน่นหนา สิ่งเดียวที่ประดับอยู่กลางห้องคือร่างอันผอมบางของ หญิงสูงอายุคนหนึ่งซึ่งนั่งชุกตัวอยู่มุมห้อง ขบหน้าลงระหว่างเข่า ผมสีจางแผ่สยายปกคลุมจนไม่เห็นหน้า¹²⁹

ความทรงจำที่หลงเหลืออยู่ของแม่นิดคือความฝังใจกับการจากไปของภรรยา พิสุทธิ์ เธอจำใครไม่ได้เลยแม้แต่ลูกชายของเธอ ถ้อยคำคร่ำครวญของเธอพูดถึงแต่การรอคอยการกลับมาของชายที่เธอรัก

การสร้างเรื่องในทำนองกักขังคนนี้ถูกใช้เป็นปมเรื่องในนวนิยายไทยเรื่อง *โดมทอง* ของ วราภา และ *คฤหาสน์ดำ* ของจินตวีร์ วิวัธน์ เพียงแต่นวนิยายของไทยเรื่องดังกล่าวตัวละครที่ถูกกักขังเป็นตัวละครที่น่าสงสารเพราะตกเป็นเหยื่อการกระทำของฝ่ายร้ายเพราะตัวละครตัวนี้เป็นตัวละครที่ได้รับความรักจากเจ้าของคฤหาสน์การสูญหายของเธอจึงเป็นเรื่องที่ต้องการคำตอบและนำความทุกข์มาให้เจ้าของคฤหาสน์

พฤติกรรมของตัวละครที่ถูกกักขังแสดงออกในลักษณะเหนือธรรมชาติในรูปของวิญญาณที่ปรากฏกายให้ตัวละครเอกหญิงเห็นในทำนองรอคอยการช่วยเหลือ ลักษณะทางกายภาพของเธอปรากฏให้เห็นเป็นเพียงซากกระดูกที่น่าสงสารเมื่อเรื่องถูกเปิดเผย

“สภาพเป็นเพียงโครงกระดูกผุพังของคนทีนอนเอนๆ เสื้อผ้าที่เคยสวมใส่ขาดวินเก่าแก่ยุบไปแนบกับพื้น มีหน้าขี้กระดูกบางส่วนที่เป็นข้อเท้ายังล้อมด้วยตรวนเหล็ก มีสายโซ่ล่ามยาวติดกับขาเตียง”¹³⁰

สภาพของตัวละครที่ถูกกักขังเช่นนี้ ดูไม่แตกต่างกันนักในนวนิยายเรื่อง *คฤหาสน์ดำ* “ร่างนั้นนั่งพิงผนังอุโมงค์ ศีรษะเอียงพับไปจนคางจรดไหล่ แขนทั้งสองข้างทอดอยู่ข้างกายขาเหยียดออกไปข้างหน้า(...)ทั้งร่างโถมด้วยหนังแห้งกรังแพบติดกระดูกส่งกลิ่นเหม็นสาบสาบอับๆ”¹³¹

¹²⁹ อรสา ทศนุต, *หอขวัญ*, เล่ม 1, หน้า 176.

¹³⁰ วราภา, *โดมทอง*, เล่ม 2, หน้า 324-325.

¹³¹ จินตวีร์ วิวัธน์, *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 2, หน้า 312.

นวนิยายเรื่อง *คฤหาสน์ดำ* มีตัวละครเด็กที่เป็นลูกสาวพิการเป็นโปลิโอของพระลบแต่ตัวละครตัวนี้ไม่ใช่สาเหตุของการเข้าไปอยู่ในคฤหาสน์ของตัวละครเอกหญิงเพราะมีครูพี่เลี้ยงอยู่แล้ว ทว่าตัวละครตัวนี้เป็นคนเห็นเหตุการณ์และช่วยเหลือวีรยาให้รอดพ้นจากการถูกกักขังในห้องลับ นอกจากนี้ตัวละครที่ถูกกักขังและตัวละครเด็กแล้วในนวนิยายเรื่องนี้ยังมีตัวละครลึกลับคือคุณปู่ที่นอนชมอยู่ตลอดเวลาเพราะเป็นอัมพาต แต่กลางคืนมีเสียงแว่วลุกขึ้นมาแต่งตัวร่วมรำลากถุงแบกขวานตามตำนานที่ถูกสาปของคฤหาสน์

ตัวละครที่มองคุณลักษณะภายนอกเหมือนคนป่วยที่ไม่มีเรี่ยวแรงถูกมองข้ามไปในตอนต้นเรื่องและเป็นตัวละครที่เป็นทั้งภรรยาและส่วนหนึ่งของปมปัญหาคือ กุลยาน้องสาวของภาคในนวนิยายเรื่อง *วังวาริ* ของ โสภี พรพรรณราย ด้วยมุมมองของริสาทำให้ผู้อ่านเห็นกุลยาครั้งแรกในลักษณะของสาวน้อยที่ดูน่าสงสารต้องมีคนคอยดูแลอย่างใกล้ชิด

“กุลยาร่างบาง ผอม นิ่งบนเก้าอี้โซฟา กอดหมอนอิงแนบตัวโดยมีโคมฉายพี่เลี้ยงสาวใหญ่ ้วยสี่ลิบห้ายื่นดูแลอยู่ห่างๆ”¹³²

การเป็นภรรยาของพี่ชายแสดงออกมาโดยคำพูดของตัวกุลยาเองเพียงแต่เธอพยายามที่จะยึดความรักของพี่ชายไว้กับตัวมากที่สุด

หล่อนไม่มีความทรงจำเกี่ยวกับบิดามารดา ความทรงจำทั้งหมดมีแต่พี่ชาย หล่อนเกิดมาพร้อมสารพัดโรค ร่างกายอ่อนแอเป็นภรรยา ถ้าไม่ใช่พี่ชายหล่อนคงตายไปแล้ว พี่ชายดูแลหล่อนให้การรักษา หล่อนฝันสังขาร ฝันต้านทานต่อโรคได้อีกนานแค่ไหน กุลยากลัวความตาย กลัวการพลัดพรากจากพี่ชาย¹³³

ความหวาดกลัวการพลัดพรากจากพี่ชายนี่เองที่ทำให้กุลยาสรางเรื่องฆาตกรรมขึ้น

นวนิยายบางเรื่องตัวละครที่เป็นภรรยาเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาหรือปริศนาของคฤหาสน์ที่ทำให้ตัวละครเอกชายต้องตกอยู่ในความทุกข์เมื่อเรื่องคลี่คลายลงตัวละครที่เป็นปมปัญหาของเรื่องมักจะต้องตายเพื่อพ้นจากการเป็นภรรยาและตัวละครเอกชายได้พบกับความสุขในตอนจบเรื่อง

¹³² โสภี พรพรรณราย, *วังวาริ*, เล่ม 1, หน้า 19.

¹³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 213.

3.3.3.2 แม่บ้าน

ในขณะที่นวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* ได้สร้างตัวละครเบอร์ธา เมสันให้กลายเป็นแบบของหญิงเสียดสีถูกกักขังอยู่ในยอดคฤหาสน์และส่งเสียงร้องไหยหวนในยามค่ำคืน นวนิยายเรื่อง *รีเบกกา* ได้สร้างมิสซิสเตนเวอร์ตัวละครที่เป็นแบบของแม่บ้านที่มีบทบาทร้ายด้วยรูปลักษณะของความเย็นชาไร้ความรู้สึก เธอปรากฏกายเป็นครั้งแรกในฉากต้อนรับการกลับมาของมิสเตอร์เดอวินเทอร์กับตัวละครเอกหญิงที่ไม่มีชื่อก้าวเข้าไปอยู่ในคฤหาสน์มันเดอเลย์ในฐานะมิสซิสเตอวินเทอร์คนใหม่ ท่ามกลางการต้อนรับของบรรดาคนใช้เธอมองเห็นหน้าต่างที่เย็นชาของมิสซิสเตนเวอร์

"Someone advanced from the sea of face, someone tall and gaunt, dressed in deep black, whose prominent cheek-bones and great, hollow eyes gave her skull's face, parchment white"¹³⁴

ความเฉยชาที่มิสซิสเตนเวอร์แสดงออกมานั้นเป็นเพราะเธอมีความสัมพันธ์ในฐานะผู้ติดตามของรีเบกกาตั้งแต่ก่อนแต่งงาน เมื่อเข้ามาอยู่ในคฤหาสน์มิสซิสเตนเวอร์จึงรับหน้าที่เป็นแม่บ้านใหญ่คอยดูแลทุกอย่างในคฤหาสน์ให้เป็นไปตามคำสั่งของรีเบกกา รูปลักษณะของมิสซิสเตนเวอร์ในนวนิยายไทยเรื่อง *คุณหญิงสิวิกา* เป็นแม่บ้านที่ถูกดัดแปลงให้เป็นแม่บ้านตามตระกูลเก่าแก่ของไทย

มานี่ผู้ยืนอยู่เบื้องหน้าผู้คนที่ทั้งชายหญิง(...)ผู้หญิงทุกคนนุ่งผ้าถุงสีดำ สวมเสื้อขาวแบบเรียบๆ พวกผู้ชายกางเกงขาววสีแก่ สวมเสื้อเชิ้ตหรือคอกลมสีขาว(...)มานี่เท่านั้นที่แต่งตัวทั้งชุด หล่อนนุ่งผ้านุ่งยาวเกือบถึงข้อเท้าสวมเสื้อคอกลมติดกระดุมห้าเม็ดแขนยาวเลย คอกแบบเรียบที่สุดแต่ก็ทำให้ร่างอันสูงชะลูดของหล่อนดูสง่างามไม่น้อยรับกันดีกับสีหน้าเฉยเมย ดวงตาไร้อารมณ์กับผมที่เกล้าตั้งรวบเป็นมวยไว้ที่ท้ายทอย ผมด้านหน้ามีสีเทาแซมอยู่ประปราย¹³⁵

แม่ลักษณะกายภาพของตัวละครจะถูกดัดแปลงให้มีสภาพความเป็นไทยแต่พฤติกรรมในการสร้างสิ่งร้ายของเรื่องก็ยังคงตามอย่างนวนิยายต้นแบบเพราะความสัมพันธ์ของการเป็นพี่เลี้ยง

¹³⁴ Daphne du Maurier, *Rebecca*, p.

¹³⁵ นิดา, *คุณหญิงสิวิกา*, เล่ม 1, หน้า 227.

เก่าแก่ของคุณหญิงสืวกาตั้งแต่ครั้งวัยเยาว์ ทำให้มานี้ทำใจยอมรับคนที่มาแทนที่คุณหญิงของเธอไม่ได้

แม่บ้านที่ชื่อศจีมีความสัมพันธ์ในฐานะเครือญาติกับตัวละครเอกชายในนวนิยายเรื่อง *คฤหาสน์ดำ* ของจินตวีร์ วิวัธน์ “น้ำศจีญาติห่างๆของผมทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน”¹³⁶

ศจีในความคิดของวีรยาแสดงให้เห็นลักษณะของการรับรูปแบบของมิสซิสเดนเวอร์จากเรื่อง *รีเบกกา* มาตรงๆ โดยขยายรายละเอียดของรูปลักษณะที่ดูคลุมเครือในนวนิยายเรื่อง *รีเบกกา* ให้มีรูปลักษณะที่ชัดเจนขึ้น

คุณศจีอายุประมาณ 50 ปี รูปร่างสูงมีแต่กระดูกโปนไปทั้งตัว แต่งกายด้วยเสื้อกระโปรงสีเทา มีผ้ากันเปื้อนขลิบลูกไม้คาดเอว มองผาดๆเหมือนแม่บ้านฝรั่ง ดวงหน้าผอมยาว กระด้างคล้ายรูปสลักนั้นค่อนข้างคล้ายดวงตาดำสนิทในบ่าลึกย่นคมกริบเหมือนตาเหยี่ยว จมูกไม่โด่งนักแต่ปลายแหลมจุ่มเล็กน้อยประกบกับริมฝีปากบางเฉียบแน่นและผมที่รวบไปเกล้ามวยไว้ที่ท้ายทอยตั้งเรียบตึงเปรี๊ยะ ไม่กระดิกสักเส้นเดียว¹³⁷

น่าสังเกตว่าวีรยาอ่านหนังสือฆ่าเวลาขณะที่นั่งรอเพื่อน หนังสือเล่มที่อ่านคือนวนิยายตะวันตกเรื่อง *รีเบกกา*

พลางหยิบหนังสือเล่มหนึ่งขึ้นดูบนหน้าปกเขียนชื่อผู้ประพันธ์ตัวโตบ่อเริ่ม ส่วนชื่อเรื่องตัวเล็กนิดเดียว 'รีเบคก้า' แสดงว่าด้าฟเน่ เดอ โมริเยร์ คนเขียนเรื่องนี้ดังมาก¹³⁸
นี่ออกแล้ว! บุคลิกของมิสซิสเดนเวอร์ตัวร้ายในเรื่องรีเบคก้านี้เหมือนคุณศจีไม่มีผิดเลย ถ้าคุณศจีร้ายเหมือนยายเดนเวอร์ในเรื่องละก็ เราคงต้องระวังตัวให้มากขึ้นอีก¹³⁹

แต่ในความเป็นจริงของการดำเนินเรื่องในนวนิยายเรื่องนี้ คุณศจีไม่ได้เป็นตัวละครฝ่ายร้ายที่มีบทบาทหรือวางแผนร้ายในเรื่อง

ในนวนิยายเรื่อง *ปราสาทมืด* แม่แหม่แม่บ้านของเรื่องเป็นตัวละครที่วางแผนร้ายในเรื่องตั้งแต่สร้างสถานการณ์ให้หมอกะรัตเข้าใจว่าเขาฆาตกรรมภรรยาของตนเอง อูมารังซีเห็นหน้าตาของแม่แหม่ครั้งแรกในขณะที่เธอกำลังสอนให้คุณแจ้ววาดรูป

¹³⁶ จินตวีร์ วิวัธน์, *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 1, หน้า 55.

¹³⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 65.

¹³⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 94.

¹³⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 95.

“ แก่เป็นหญิงวัย 50 รูปร่างสูงอ้วนแข็งแรงผิวขาวปากหนา ดวงตาหริ่เล็กที่จ้องมอง อุมารังซีมีลักษณะบอกไม่ถูก แต่อุมารังซีทรงรู้สึกว่าได้แสดงความเป็นมิตรต่อองค์ท่าน นึก” ¹⁴⁰

พฤติกรรมในบางฉากของแม่แ่มที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้มีบางตอนคล้ายกับนวนิยาย เรื่อง *เจน แอร์* ในตอนที่เบอร์ธา เมสันเดินเข้าไปในห้องของเจนและก้มลงมองเธอที่เตียงนอน

เมื่อบานประตูห้องค่อยๆแง้มออก ร่างของใครคนหนึ่งก้าวล้ำเข้ามายื่นมึง(...)เมื่อเพ่งดู ใหม่จึงทรงทราบว่าเป็นร่างของนางแ่มหญิงผู้นี้เข้ามาทำไม? ท่านหญิงนึกถามตนเอง พลางค่อยๆเอนวรกายลงนอนราบ (...) นางแ่มใช้มือแหวกวิสูตรออกยื่นพิจารณาดูหญิงสาวบนเตียง อุมารังซีรู้สึกคล้ายกับว่านางเอื่อมมือมาใกล้ๆ ¹⁴¹

ในนวนิยายไทยสะท้อนให้เห็นการเล็งดูคนใช้ไว้จำนวนมากแม้จะไม่ใช้ลักษณะของทาส ตามระบบเก่าของไทย การปกครองดูแลคนเหล่านี้ เจ้าของบ้านมักจะให้อำนาจและสิทธิขาดในการจัดการแก่แม่บ้านที่มักจะความสัมพันธ์กับเจ้าของบ้านมาตั้งแต่รุ่นก่อนๆหรือบางเรื่องอาจจะเกี่ยวดองเป็นญาติกันและแม่บ้านมักจะแสดงอำนาจเหนือตัวละครเอกหญิงผู้เข้าไปอยู่ในใหม่ในฐานะของลูกจ้างคนหนึ่งของบ้านที่แม่บ้านคิดว่าเป็นมีฐานะด้อยกว่า เมื่อตัวละครหญิงที่ยอมอ่อนข้อให้ทั้งมีที่ท่าว่าจะกลายเป็นคนรักใหม่ของเจ้าของบ้าน แม่บ้านจึงต้องหาวิธีการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์และอำนาจของเธอไว้ด้วยการวางแผนร้ายซึ่งจะกล่าวถึงในบทต่อไป

3.4 อิทธิพลด้านฉากและบรรยากาศ

ตามปกติ ฉาก(Setting)ในนวนิยายคือ เวลา สถานที่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ซึ่งรวมเอาสภาพแวดล้อมต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวมแล้วฉากจะต้องประกอบด้วยส่วนต่างๆ อันได้แก่ ภูมิประเทศ สภาพท้องที่ทัศนวิสัย สภาพความเป็นอยู่ของตัวละคร เวลา ยุคสมัยที่เกิดเรื่อง และสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของตัวละคร นอกจากฉากจะมีความสำคัญในตัวของมันเองแล้ว ยังมีส่วนในการสร้าง บรรยากาศ อารมณ์ ความรู้สึกให้กับเรื่องที่เล่า ¹⁴²

¹⁴⁰ จุลลดา ภักดีภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 28.

¹⁴¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 111.

¹⁴² ยูวพาส ชัยศิลป์วัฒนา, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี*(กรุงเทพฯ: ธรรมศาสตร์, 2542), หน้า

เมื่อศึกษานวนิยายกอธิคแนวพาฝันพบว่าในฉากและบรรยากาศของนวนิยายกอธิคแนวนี้ มักจะถูกกล่าวผ่านมุมมองของตัวละครเอกฝ่ายหญิง โดยจะสอดแทรกอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครออกมาในขณะที่มองเห็นฉากหรือประสบกับเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต้นจนผู้อ่านมีความรู้สึกคล้อยตามไปกับสิ่งที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงรู้สึก ทั้งนี้เพราะในการบรรยายฉากนั้นผู้ประพันธ์ให้รายละเอียดของฉากมากพอที่จะทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพได้ ในนวนิยายของไทยผู้ประพันธ์จะสร้างฉากและบรรยากาศตามลักษณะของนวนิยายกอธิคโดยใช้ฉากและสถานที่ให้มีลักษณะเป็นของไทยมากขึ้นแต่ยังคงให้ความสำคัญของสถานที่เหมือนอย่างนวนิยายตะวันตก ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยขอลกล่าวถึงฉากในสามลักษณะคือ การให้ความสำคัญกับสถานที่ ฉากที่เป็นตัวแทนของตัวละครบรรยากาศตามลักษณะของนวนิยายกอธิค

ในนวนิยายกอธิคผู้ประพันธ์จะกำหนดสถานที่ที่ขึ้นอาจจะมาจากการสมมติหรือระบุชื่อเมืองเพื่อก่อให้เกิดความสมจริงของนวนิยาย ในการวิเคราะห์สถานที่ในนวนิยายเราสามารถจะพิจารณาได้จากรายละเอียดของภาษาที่ผู้ประพันธ์ใช้บรรยายลักษณะภูมิประเทศ สถาปัตยกรรม และการก่อสร้างของสถานที่นั้นรวมทั้งการพรรณนาฉากและสถานที่ในลักษณะของการสอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครในขณะที่ตัวละครกำลังเห็นหรือเข้าไปอยู่ในสถานที่เพื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้ความรู้สึกของตัวละครในขณะนั้น

3.4.1 การให้ความสำคัญกับสถานที่

เรื่องเล่าเกิดขึ้นในขณะที่มีการกำหนดสถานที่เพื่อประสิทธิผลคือการกำหนดสถานที่ ก่อให้เกิดความเหมือนจริงของตัวบท¹⁴³ เมื่อตัวละครเอกฝ่ายหญิงมีโอกาสเข้าไปในบ้านหรือ

คุณาสน์ของตัวละครเอกฝ่ายชายด้วยกิจหรือข้อผูกพันบางประการเนื่องจากตัวละครเอกหญิงของนวนิยายกอธิคแนวพาฝันเป็นตัวละครที่กำพร้าต้องหาเลี้ยงตนเอง สภาพจิตใจของตัวละครตัวนี้ในระยะแรกย่อมมีความรู้สึกหดหู่กับสภาพที่เธอเป็นอยู่ การได้เปลี่ยนสถานที่อยู่จากที่ อยู่เดิมเพราะต้องการหลีกเลี่ยงจากที่ที่จำเจไปสู่สถานที่ใหม่ซึ่งเป็นสถานที่ที่มีการตั้งชื่อเป็นชื่อ เฉพาะทำให้เธอไม่สามารถจินตนาการได้ จนกระทั่งภาพของสถานที่ที่เธอไปถึงปรากฏอยู่ตรงหน้า การได้เห็นความยิ่งใหญ่และความรโหฐานของสถานที่ทำให้ตัวละครเอกหญิงรู้สึกตื่นตาตื่นใจกับ สิ่งที่ไม่สามารถพบเห็นได้ในสถานที่ปกติในชีวิตประจำวัน

¹⁴³ วัลยา วิวัฒน์ศร, *มิตติสถานที่ในนวนิยายของฟร็องซัวส์ โมเรียค* (กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541) หน้า 11.

ในการอ่านนวนิยายตะวันตกเรื่อง *เจน แอร์* และ *เรื่องรีเบกกา* ในแต่ละบทผู้อ่านจะพบว่า รายละเอียดของสถานที่ที่จะแทรกอยู่ในมุมมองของตัวละครตลอดเวลา เช่น คุณาสน์ธอร์นฟีลด์ ใน *เจน แอร์* ปรากฏแทรกอยู่ตลอดเวลาในขณะที่ตัวละครพรรณานาสิ่งๆ ที่เธอมองเห็น จนผู้อ่านสามารถจินตนาการรวมเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของสถานที่ได้ เช่น ในบทที่ 11 เมื่อเจนเดินทางไปถึงประตูบ้านของคุณาสน์ธอร์นฟีลด์เธอบรรยายเพียงว่าประตูใหญ่ จนกระทั่งนั่งรถผ่านไปสักครู่จึงมองเห็นบ้านหลังยาว ห้องที่มีมิสซิสแฟร์เฟกซ์ต้อนรับเธอเป็นห้องเล็กๆ ห้องนอนของเจนอยู่ติดกับห้องนอนของมิสซิสแฟร์เฟกซ์ในชั้นที่สอง เช้าวันรุ่งขึ้นเจนออกไปเดินเล่นเธอเงยหน้าขึ้นมองด้านหน้าตึกจึงเห็นว่าตึกนั้นมีสามชั้น คุณาสน์ถูกล้อมรอบด้วยเนินเขาที่กั้นคุณาสน์ให้ออกห่างจากโลกภายนอก

การบรรยายลักษณะของสถานที่บอกความหมายโดยนัยว่าตัวละครได้เดินทางเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่เป็นสถานที่ปิดคนภายนอกไม่มีโอกาสรู้ เวลาต่อมาตัวละครพบว่ามีความลึกลับอยู่ในคุณาสน์และการให้ข้อมูลอย่างสมจริงของตัวละครเรื่องนี้ ผู้อ่านจะรู้สึกว่ามีเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงในสถานที่ลึกลับนั้น

ในบทเปิดเรื่องของนวนิยายเรื่อง *รีเบกกา* เมื่อตัวละครเอกฝ่ายหญิงฝันเห็นประตูทางเข้าคุณาสน์มันเดอเลีย เมื่อคุณาสน์ถูกทิ้งให้รกร้างหลังจากถูกเผาแล้ว สิ่งปรากฏในความรู้สึกของตัวละครเอกฝ่ายหญิงคือความหดหู่และเศร้าใจเมื่อนึกถึงความสวยงามของคุณาสน์มันเดอเลียที่เคยเต็มไปด้วยดอกไม้บานาพันธุ การย้ำถึงความไม่เหลืออยู่ของสถานที่บอกให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของคุณาสน์ที่เคยมีอยู่ในนวนิยาย

นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของตะวันตกทั้งสองเรื่องและนวนิยายของไทย ในฉากอื่นๆ สถานที่ที่สำคัญนี้จะปรากฏรายละเอียดไม่ชัดเจนเมื่อเทียบกับการให้รายละเอียดในฉากแรกที่ตัวละครเอกหญิงก้าวเข้าไปในตัวสถานที่ เช่น ในนวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* มีฉากที่ขึ้นกับความรู้สึกของผู้อ่านเมื่อตัวละครเอกเข้าไปในสถานที่เป็นครั้งแรก เจนได้พบกับมิสซิสซิสแฟร์เฟกซ์ภายหลังที่สาวใช้มาเชิญให้เข้าไปเป็นการบอกอนุญาตออกมาตรงๆ เพื่อให้ตัวละครเข้าไปในสถานที่เฉพาะนั้นได้

A snug, small room; a round table by a cheerful fire; an arm chair, high-backed and old fashioned, wherein sat the neatest imaginable little elderly lady, in widow's cap, black silk gown, and snowy muslin apron; exactly like what I had fancied Mrs. fairfax only less stately and milder looking. She was occupied in knitting; a large cat sat demurely at her feet ; ¹⁴⁴

¹⁴⁴ Charlotte Brontë, *Jane Eyre*, P.87.

เรื่องวังไวกุณฐ์ ของจินตวีร์ วิวัธน์ การเข้าไปอยู่ในวังไวกุณฐ์ของเธอเป็นไปเพราะเจ้าของวังต้องการดูแลเธอในฐานะของทายาทของท่านหญิงไลที่ล่องลับไปแล้วจากแรกที่رمىลดดาเข้าไป ในสถานที่ที่มีการบรรยายอย่างละเอียด

ห้องนั้นกว้างใหญ่และสูงตามแบบลักษณะของคฤหาสน์เก่าแก่ (...) ลักษณะเป็นห้องโถงใหญ่ ปูพรมหนานุ่มสีแดงเข้มเต็มทั้งห้อง บนผนังประดับด้วยรูปปั้นน้ำมันขนาดใหญ่อยู่ในกรอบทองมีลวดลายสวยงาม(...) เครื่องเรือนทุกชิ้นเป็นแบบสมัยพระเจ้าหลุยส์(...) ถัดเข้าไปด้านในสุดของห้องโถงมีบันไดหินอ่อนใหญ่เหนือบันไดเป็นซาลากว้างจากตรงนั้น บันไดแยกออกเป็นสองด้าน ซ้ายและขวาทอดขึ้นไปสู่ความมโหฬารของชั้นบน¹⁴⁵

رمىลดดาได้รับการต้อนรับจากเจ้าของวังโดยมีแม่บ้านเข้ามาแจ้งว่าเจ้าของวังอนุญาตให้พบได้แล้วในห้องอีกห้องหนึ่งที่อยู่ในบริเวณใกล้ๆกัน และภาพในนวนิยายที่มีฉากเป็นคฤหาสน์แบบตะวันตกนี้ก็คือผู้ต้อนรับหรือ เจ้าของสถานที่ที่จะนั่งเป็นสง่ารออยู่ภายในห้องนั้น

ห้องนั้นไม่กว้างใหญ่อย่างที่คะเนไว้ แต่ตกแต่งสวยงามพอๆกัน(...) เครื่องเรือนทุกชิ้นก็เป็นแบบหลุยส์สีขาวสลับทอง พรมและเบาะเก้าอี้ตลอดจนม่านเป็นสีเมดิเตอร์เรเนียนซึ่งเป็นสีที่رمىลดดาชอบมากที่สุด เจ้าของคฤหาสน์หนึ่งเป็นสง่าอยู่บนเก้าอี้ยาวตัวใหญ่หันหน้ามายังประตู¹⁴⁶

เมื่อศึกษาการนำถ้อยคำภาษามาใช้ในการบรรยายและการพรรณนาในนวนิยายแนวนี้พบว่าสถานที่ที่มีความสำคัญพอกับตัวละครเอกตัวหนึ่งที่เดียวในขณะที่ยดำเนินเรื่องนั้นรายละเอียดของสถานที่ปรากฏอยู่ด้วยเสมอเพื่อแสดงให้เห็นว่าสถานที่นั้นถูกเลือกมาโดยเฉพาะ เป็นสถานที่พิเศษที่ทำให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ความสำคัญของสถานที่ที่มีผลต่อการกระทำของตัวละครได้ นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยก็ปรากฏลักษณะที่วางนี้ด้วยสังเกตได้จากการใช้ชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อของนวนิยายทั้งยังเน้นเรื่องราวของการค้นพบและพยายามค้นหาของตัวละครในสถานที่ไปพร้อมๆกับการพัฒนาเรื่องไปตามลักษณะของนวนิยายรักซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดในบทต่อไป เมื่อตัวละครเอกสามารถเอาชนะสถานที่โดยไซปริคานาที่มีในสถานที่นั้นได้ สถานที่ที่เคยเป็นสถานที่ปิดก็ถูกเปิดออกความลับหรือบรรยายภาคที่เคยคลุมเครือก็หมดไป

¹⁴⁵ จินตวีร์ วิวัธน์ , *วังไวกุณฐ์*, เล่ม1, หน้า 6-7.

¹⁴⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 8-9.

ดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่า นวนิยายกอธิคแนวพาฝันตามสูตรของเจน แอร์นั้นตัวละครเอกชายจะต้องมีปมปริศนาที่เกี่ยวข้องกับตัวคุณาสน์ ตัวละครตัวนี้จะต้องสง่างามสูงวัยกว่าตัวละครเอกหญิง มักจะมีบุคลิกขรึมพุดน้อย มีท่าทางครุ่นคิดอยู่ตลอดเวลา เวลาพูดมักจะทำให้คำพูดที่ฟังไม่กระจ่างมีบางอย่างแฝงอยู่ในคำพูดเมื่อเล่าถึงตนเองหรือสถานที่ บางครั้งตัวละครตัวนี้จะปรากฏภายในฉากที่ตัวละครเอกหญิงกำลังสงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นและใครเป็นผู้กระทำ พฤติกรรมและบุคลิกลักษณะของตัวละครเอกชายดังกล่าวสามารถเปรียบได้กับตัวบ้านหรือคุณาสน์ที่ถูกกำหนดให้เป็นสถานที่ปิดและมีห้องหรือพื้นที่ใช้เก็บความลับเอาไว้

ในฉากที่เผชิญหน้ากันครั้งแรกในเวลาใกล้ค่ำขณะที่โรเซสเตอร์ตกม้าข้อเท้าเจ็บเจน บรรยายลักษณะของโรเซสเตอร์ว่า

He had a dark face, with stern features and a heavy brow; his eyes and gathered eyebrows looked ireful and thwarted just now; he was past youth, but had not reached middle age; perhaps he might be thirty-five¹⁴⁷

ในขณะที่ตัวคุณาสน์ถูกกล่าวถึงว่า

The large front chambers I thought especially grand; and some of the third-story rooms, though dark and low, were interesting from their air of antiquity.

The furniture once appropriated to the lower apartments had from time to time been removed here, as fashions changed¹⁴⁸

คุณาสน์ธอร์นฟีลด์มีอายุเก่าแก่มากมีห้องบางห้องที่ตกแต่งอย่างสวยงามเหมือนตัวละครเอกชายที่ดูสง่างามแต่ไม่ใช่คนวัยหนุ่มน้อย ความลึกลับซับซ้อนของห้องต่างๆรวมทั้งประตูกลที่เอื้อให้มีการซุกซ่อนสิ่งที่ไม่ต้องการให้ใครเห็นเหมือนบุคลิกที่เงิบขรึมและหน้าตาดำคล้ำของตัวละครเอกชายที่มีสิ่งที่ย้อนแย้งอยู่ในคือเหตุผลของการไม่ยอมพำนักในคุณาสน์เป็นเวลานานๆ แต่ละปีเขาจะให้ชีวิตอยู่นอกคุณาสน์มากกว่าและขณะที่กลับมามักจะจัดงานเลี้ยงรื่นเริงเพราะกลัวที่ต้องอยู่กับคุณาสน์และได้ยินเสียงของภรรยาที่เสียดสีที่สามารถเปรียบได้กับชั้นสามของคุณาสน์ที่เก็บเฟอร์นิเจอร์เก่าที่เลิกใช้แล้ว การได้ยินเสียงร้องของเบอร์ธาในยามค่ำคืนที่ตั้งมาจากชั้นบนเหนือห้องนอนของเจนเหมือนการเรียกร้องสิทธิ์ของการมีตัวตนของเธอ เมื่อคุณาสน์ถูกทำลายลงฐานะความสูงศักดิ์ที่เคยแสดงออกด้วยสถานที่สวยงามก็เหมือนถูกกลดลงมาจนดูต่ำต้อย น่าหดหู่เช่นเดียวกับตัวละครเอกชายที่กลายเป็นคนสภาพพิการ แขนขาด ตาบอด

¹⁴⁷ Charlotte Brontë, *Jane Eyre*, p.105.

¹⁴⁸ Ibid.,p.97.

ในนวนิยายเรื่อง *รีเบกกา* ความสวยงามของคฤหาสน์มันเดอเลย์ที่มีอายุเก่าแก่จนใครก็อยากจะไปเยี่ยมชมกลับกลายเป็นเงียบเหงาหงาย เมื่อมีเรื่องเศร้าเกิดขึ้นในคฤหาสน์ที่ใครๆ คิดว่า มิสเตอร์เดอวินเทอร์เจ้าของคฤหาสน์ไม่สามารถทำใจได้กับการสูญเสียภรรยาที่แสนสวยแต่ความจริงที่ปกปิดไว้คือเขาพัวพันกับการฆาตกรรมนั้น นวนิยายบรรยายลักษณะของมิสเตอร์เดอวินเทอร์ว่า อายุ 42 ปี สง่างามทว่าเจ้าอารมณ์ เห็นได้จากฉากที่ไปเดินเล่นกันที่ชายหาด สุนัขชื่อแจสเปอร์วิ่งเข้าไปในกระท่อมของรีเบกกา เมื่อมิสซิสเดอวินเทอร์ถามถึงกระท่อมมิสเตอร์เดอวินเทอร์แสดงอารมณ์ฉุนเฉียวเมื่อรู้ว่าเธอเข้าไปสำรวจในกระท่อมนั้น บริเวณของคฤหาสน์มันเดอเลย์มีห้องโถงที่กว้างใหญ่มีการจัดงานเลี้ยงบ่อยๆ มีพิพิธภัณฑ์ที่เปิดให้คนเข้าชมอาทิตย์ละครั้ง ห้องด้านทิศตะวันตกเป็นห้องของรีเบกกาภรรยาเก่าสามารถมองเห็นทะเลได้ ส่วนห้องด้านทิศตะวันออกถูกต่อเติมขึ้นเพื่อให้ภรรยาใหม่อาศัยเบื้องล่างเป็นสวนกุหลาบและดอกไม้ที่สวยงาม ห้องทุกห้องในคฤหาสน์ถูกตกแต่งอย่างสวยงามมีกระท่อมหลังน้อยปลูกติดไว้ที่ชายหาด รูปลักษณะภายนอกของคฤหาสน์เหมือนกับตัวละครเอกชายที่มองดูสง่างามแต่ในขณะเดียวกันส่วนประกอบทางโครงสร้างของอาคารคือปีกตะวันตกที่ถูกปิดไว้เหมือนอดีตที่ตัวละครเอกชายปิดบังไว้ด้วยความหวาดระแวงและเป็นตัวแทนของรีเบกกาที่เขาไม่สามารถจะเปิดเผยให้ใครรับรู้ได้

ฉากจบของเรื่อง *เจน แอร์* ที่ใช้การเล่าของตัวเองที่มองเห็นซากของคฤหาสน์ธอร์นฟิลด์ที่ถูกไฟไหม้จนวอดวายเป็นการทำลายความแตกต่างระหว่างสูงส่งของตัวละครเอกชาย ขณะเดียวกันการที่ตัวละครเอกหญิงมีโอกาสของการรับมรดกช่วยให้สถานภาพของตัวละครเอกหญิงสูงขึ้นมาเสมอกับตัวละครเอกชายเพราะเธอเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเขาในตอนจบของเรื่อง

การใช้ฉากไฟไหม้คฤหาสน์ในเรื่องเป็นการทำลายความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกชายกับพันธะที่มีต่อภรรยาเก่าให้สิ้นสุดลง เช่นเดียวกันนี้ปรากฏในตอนเริ่มเรื่องของนวนิยาย *รีเบกกา* ที่คฤหาสน์มันเดอเลย์ถูกเผาแล้วและเชื่อมต่อกจากแสงของไฟที่กำลังลุกไหม้ในตอนจบของเรื่องเมื่อคฤหาสน์มันเดอเลย์ตกอยู่ในกองเพลิงที่มิสเตอร์และมิสซิสเดอวินเทอร์มองเห็นแต่ไกล

The road to Manderley lay ahead. There was no moon. The sky above our heads was inky black. But the sky on the horizon was no dark at all. It was short what with crimson, like a splash of blood. And the ashes blew towards us with the salt wind from the sea.¹⁴⁹

ฉากไฟไหม้ในนวนิยายเรื่อง *รีเบกกา* คฤหาสน์มันเดอเลย์หายหน้าในกองเพลิงแต่ไม่เห็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับมิสซิสเดอวินเทอร์ ขณะที่นวนิยายเรื่อง *แสงสุริย* ฉากเดียวกันนี้สามารถมองเห็นชัดเจน

¹⁴⁹ Daphne du Maurier, *Rebecca* (London: Arrow Books, 1992), p.397.

ผ่านสายตาของไอศูรย์ ขณะที่เขาฝากองไฟเข้าไปช่วยเหลือโชติรสภาพที่คนทั้งคู่มองเห็นคือตึกราคา
เลื่อนลอยไม่สนใจกับอันตรายที่กำลังเกิดขึ้น เดินไปมาในห้องหมุนน้ำเงินที่เธอไฝฝืนหลังจากที่จุดไฟ
เผาคุณาสน์แล้วเหมือนกับจะบอกว่าเมื่อคนที่เห็นค่าของวงแสงสุริยที่สุดไม่สมหวัง วงแสงสุริยก็
ควรจะไปปิดฉากไปพร้อมกับตนด้วย

“หล่อนปิดหน้าต่างทุกบานอย่างเยือกเย็นไม่มีใครเห็นความหวาดกลัวในสีหน้าที่งามสรรพ
นั้นเลย ก่อนหน้าต่างบานสุดท้ายจะปิดสนิท ทุกคนเบื้องล่างเห็นว่าหล่อนยิ้มโบกมือให้กับ
ทุกคนราวกับหล่อนโผล่ออกมาเพื่อรับเสียงแซ่ซ้องของประชาชน”¹⁵⁰

ในนวนิยายของไทยไม่ยอมให้สถานที่สำคัญของเรื่องหรือคุณาสน์ต้องสูญสลายไปเพราะ
สถานที่สำคัญของเรื่องเป็นเครื่องหมายแสดงฐานะและความมั่นคง ตัวละครเอกทั้งคู่จำเป็นต้องมี
สถานที่เพื่อครองรักกันอย่างมีความสุข ภาพในตอนจบของเรื่องจึงปรากฏแต่เพียงความหายนะ
ที่ตัวละครฝ่ายร้ายได้รับ ตัวคุณาสน์จะต้องได้รับการซ่อมแซมให้มีสภาพกลับคืนมาความสวยงาม
ได้ดังเดิมดังที่ปรากฏอยู่ในตอนจบของนวนิยายแปลทั้งสองเรื่อง

3.4.2 บรรยายกาศตามลักษณะของนวนิยายกอธิค

นวนิยายกอธิคแนวพาฝันต้นแบบเน้นการใช้ภาษาและความเปรียบที่เก๋ไก๋ขึ้นภายใน
ในห้วงความคิดของตัวละครและแสดงสภาพความรู้สึกให้ผู้อ่านรับรู้ เมื่อนวนิยายของไทยนำ
ฉากบางฉากในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันต้นแบบมาใช้ แสดงข้อแตกต่างให้คือนวนิยายของไทย
ลดน้ำหนักของการใช้ภาษาและความเปรียบตามลักษณะของนวนิยายกอธิคต้นแบบลง เช่นในนว
นิยายเรื่อง เจน แอร์ของ ชาร์ลอตต์ บรองเต ฉากที่เจนถูกขังไว้ในห้องแดงความหวาดกลัวทำให้เธอ
คิดไปต่าง ๆ นานาเกี่ยวกับมิสเตอร์ริดที่ดูจะรักเธอเพียงคนเดียวในครอบครัวริดต้องทรมานอยู่
ในหลุมศพเพราะห่วงใยเธอที่กำลังได้รับความลำบาก

(...), as I sat looking at the white bed and overshadowed walls – occasionally
also turning a fascinated eye to wards the dimly gleaming mirror- I began to
recall what I had heard of dead men, troubled in their graves the perjured and
avenge the oppressed; and I thought Mr.Reed's spirit, harassed by the wrongs
of his sister's child, might quit its abode- whether in the church vault or in the

¹⁵⁰ จินตะหราว, *แสงสุริย*, หน้า 360.

unknown world of the departed-and rise before me in this chamber.(...) but then, prepared as my mind was for horror, shaken as my nerves were by agitation, I thought the swift-darting beam was a herald of some coming vision from another world. ¹⁵¹

ขณะที่นวนิยายต้นแบบในฉากเดียวกันนี้ตัวละครมีความหวาดกลัวจนไม่มีเสียงร้องได้แต่พรรณนาความรู้สึกอยู่ในใจ เจนจิวาในนวนิยายของไทยจินตนาการถึงผีเหมือนกันแต่ความรู้สึกยังไม่ใช่หวาดกลัวเหมือนนวนิยายต้นแบบ ดูเป็นของเรื่องผู้ใหญ่หลอกเด็กมากกว่า

ทั้งๆที่เป็นยามเที่ยง แต่ในห้องซึ่งปราศจากแสงสว่างก็ทำให้มืดทึมมากแล้ว เคราะห์ดีที่ยังมีแสงสว่างลอดช่องลมเหนือม่านหน้าต่างซึ่งสลักลวดลายโปร่งพอสวมครวไม่เช่นนั้นแล้ว น่ากลัวเด็กหญิงจะไม่มีอากาศหายใจด้วยซ้ำ (...)ผี...ผีตัวเล็ก...สมองน้อยๆของเด็กหญิงทำการคิด ร่างขาวๆมัวในกระจกเหมือนภาพหลอนในจินตนาการที่น่ากลัวของภูติผีปีศาจอย่างที่พวกคนใช้และแม่ครัวเล่าสู่กันฟัง ¹⁵²

เหตุการณ์ที่เบอร์ธา เมสันเดินไปตามทางและพยายามเข้าห้องของเจนแต่ไม่สำเร็จในครั้งแรก เธอจึงเข้าไปเผาเตียงนอนของโรเซสเตอร์แทนในขณะที่เขากำลังหลับอยู่

(...)the unnatural sound was reiterated: and I knew it came from behind the panels. ¹⁵³

ฉากที่เบอร์ธา เมสันก้มลงมองหน้าเจนในคืนก่อนแต่งงานในขณะที่เจนกำลังนอนอยู่บนเตียงของเธอ เป็นคำพูดที่เจนเล่าให้โรเซสเตอร์ฟังหลังจากเหตุการณ์ผ่านไปแล้วด้วยความรู้สึกที่ยังหวาดกลัวอยู่

"she thrust up her candle close to my face, and extinguished it under my eyes" ¹⁵⁴

ฉากที่คล้ายๆกันนี้ปรากฏในนวนิยายเรื่อง/ร่ำสาทมืดของ จุลลดา ภัคตีภูมินทร์ ตอนที่แม่แหม่มเดินเข้าไปในห้องของท่านหญิงอุมารังษีและชะงักงันหน้าลงไปดูเธอบนเตียงนอนพร้อมกับเอื้อมมือจะทำร้ายเธอ ฉากนี้จึงใช้ภาษาการบรรยายให้เห็นภาพของวิญญาณของคุณประวิญที่

¹⁵¹ Charlotte Brontë, *Jane Eyre*, P.10 -11.

¹⁵² นิดา, *รักเดียวของเจนจิวา*, หน้า 48.

¹⁵³ Charlotte Brontë, *Jane Eyre* .p.138.

¹⁵⁴ Ibid.,p.270.

มาดลใจให้เธอรู้ตัวก่อนที่แม่แหม่มจะเข้ามาเพียงครึ่งเดียว

อุมารังษีครึ่งหลับครึ่งตื่นคล้ายจะฝันไป ทรงเห็นผู้หญิงคนหนึ่ง ผิวขาวร่างเล็กในเครื่องแต่งกายขาวทั้งชุด เดินเข้ามาหา ดวงหน้าของผู้หญิงผู้นั้นโคกเศร้ายิ่งนักและคุณพระช่วย! ที่ข้อเท้าทั้งสองมีตรวนใหญ่ล่ำมไว้ หล่อนยื่นมือทั้งสองออกมาคล้ายกับขอความช่วยเหลือ ริมฝีปากขมขมเหมือนจะพูดแต่ไม่พูด อุมารังษีรู้สึกว่ามีลมเนตรอยู่เพียงครึ่งหนึ่งจะปิดก็ปิดไม่ได้ จะลืมให้เต็มก็ลืมไม่ได้ ชนลุกไปทั่วร่างกาย¹⁵⁵

ในนวนิยายแนวนี้ของไทยบรรยายให้เห็นตัวละครเอกหญิงกับความรู้สึกหวาดกลัวแต่ก็ไม่ละความพยายามที่จะค้นหาความจริง

เรื่อง*คดีหาสน์ดำ* ของจินตวีร์ วิวัธน์ ในวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันที่ไม่มีใครอยู่วิรยาถือโอกาสที่จะขึ้นไปชั้นสามของหอฤทธยาเพื่อค้นหาความลับเองแม้จะรู้สึกกลัวก็ตาม

“ ด้วยใจคออันเต็มระทึกเล็กน้อย หญิงสาวก้าวขึ้นบันไดที่ขู้อยู่ในมุมอับ ไม่มีแสงสว่าง สาดส่องเข้ามาได้(...)บันไดนั้นค่อนข้างเก่าแต่สะอาดสะอาดอัน แสดงว่ามีคนคอยเช็ดถูอยู่เสมอ มันทอดขึ้นไปสู่หอคอยแห่งปริศนาซึ่งรออยู่เบื้องบนอีกไม่นานก็จะถึงนี้เอง วิรยาคิด ด้วยใจคอระทึกเล็กน้อยเหมือนเด็กที่กำลังลอบทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่ห้ามปราม ”¹⁵⁶

นวนิยายเรื่อง*วังไวภูณท์* ขณะที่ตัวละครเอกหญิงกำลังเผชิญกับเหตุการณ์ที่น่าตื่นเต้นเธอยังคงมีอยากรู้ อยากเห็นมากกว่าความหวาดกลัวในสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่ เช่น ขณะที่รอมย์ลดาเตรียมตัวจะเข้านอนมีเสียงเรียกชื่อเธอ

“ เสียงนั้นหยาดเย็น ร่องเร้าและวิงวอนระคนกันจนสุดที่จะทนนิ่งต่อไป ทั้งที่เกิดความกลัวจนหัวใจไหวระทึก กระนั้น ความอยากรู้ อยากเห็นก็มีอำนาจมากกว่า(...) รอมย์ลดาแข็งใจ หมุนลูกบิด เปิดประตูแง้มซ้าๆ แแนบสายตากับช่องว่างมองออกไปข้างนอก ”¹⁵⁷

นวนิยายเรื่อง*หอขวัญ* ขณะที่ดำ อารงศ์เดชไม่อยู่บ้าน เกล่านภาลงไปห้องใต้ดินเพื่อค้นหาเอกสารสำคัญเพื่อหวังที่จะช่วยเหลือบิดาของเธอให้พ้นผิด

“ บันไดหินทอดลงสู่ห้องซีเมนต์เบื้องล่าง ลองนับดูก็รู้ว่ามื้ทั้งหมดห้าชั้นมันเป็นบันไดที่

¹⁵⁵ จุลลดา ภัคดี ภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 110.

¹⁵⁶ จินตวีร์ วิวัธน์, *คดีหาสน์ดำ*, เล่ม 2, หน้า 4-5.

¹⁵⁷ จินตวีร์ วิวัธน์, *วังไวภูณท์*, เล่ม 1, หน้า 299-300.

ค่อนข้างเก่ามาก สืบเกิดจากปูนที่กะเทาะออกเป็นรอยขรุขระ(...)บรรยายภาคค่อนข้างเย็น ทำให้เท้าที่กำลังก้าวลงบันไดต้องชะงักอยู่กับที่เป็นหลายครั้งเพราะแสงไฟในห้องทอดจับวัตถุต่างๆที่วางอยู่ระเกะระกะ ให้เกิดเงาในลักษณะแปลกๆ “¹⁵⁸

การใช้ภาษาบรรยายให้เห็นความลึกซึ้งกับความมุ่งมั่นที่จะค้นหาความจริงของตัวละครเอกหญิงเช่นนี้ปรากฏอยู่ในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยแทบทุกเรื่องด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน บางเรื่องตัวละครเอกหญิงเข้าไปในสถานที่ดูลึกซึ้งมีดราม่า บางเรื่องใช้บรรยากาศของวิญญาณมาช่วยสร้างบรรยากาศของความเป็นนวนิยายกอธิค

กล่าวโดยสรุปในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยนำลักษณะเฉพาะหรือ “สูตร” ที่นวนิยายกอธิคตะวันตกต้นแบบสร้างไว้ อันได้แก่ การสร้างตัวละครเอกหญิงให้เป็นเด็กกำพร้า ตัวละครเอกชายที่เป็นชายสูงวัยกว่าและมีปมปริศนาเกี่ยวข้องกับสถานที่สำคัญที่เป็นคฤหาสน์หรือปราสาทเก่าแก่และมีการสร้างตัวละครรองตามลักษณะของนวนิยายกอธิคต้นแบบคือแม่บ้านและตัวละครที่มักจะเป็นภาระของตัวละครเอกชายคือตัวละครที่เสียสติและตัวละครเด็ก การจบเรื่องในแนวนี้ของนวนิยายไทยเน้นการจบเรื่องในแนวสุข โดยแสดงคุณค่าทางด้านแนวคิดในเรื่องความรักและแนวคิดเรื่องชีวิต ทั้งให้ความสำคัญกับสถานที่โดยแสดงให้เห็นชัดเจนจากการนำชื่อของสถานที่มาเป็นชื่อของเรื่องดังจะกล่าวไว้ในบทต่อไป

¹⁵⁸ อรสา ทศนุต, *หอขวัญ*, เล่ม 1, หน้า 267-268.